

TARTU ÜLIKOOL
ÕIGUSTEADUSKOND
Eraõiguse Instituut

Kristina Kuningas-Ehrlich

Üldsusele suunamise ja kättesaadavaks tegemise õiguse ulatus
infoühiskonna direktiivis

Magistritöö

Juhendaja: prof. Aleksei Kelli

Tallinn 2022

SISUKORD

Sissejuhatus.....	3
1. Üldsusele suunamise üldised põhimõtted	6
1.1 Üldsusele suunamise õiguse sisu.....	6
1.2 Mõisted, terminoloogilised ja kontseptuaalsed täpsustused	11
2. Autoriõigustega kaitstud sisu üldsusele suunamise kontekstid	17
2.1 Traditsioonilised analoogmaailmas esile kerkinud üldsusele suunamise kontekstid ning taasedastamine kui üldsusele suunamine.....	17
2.2 Internetiga seonduvad üldsusele suunamise kontekstid ning kriteeriumid	27
3. Kriteeriumid ja põhimõtted direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 üldsusele suunamise kohaldamiseks	43
3.1 Üldsusele suunamise toiming kui üldsusele suunamise eeldus	46
3.2 Üldsus kui kriteerium.....	53
3.3 „Uus üldsus“ või algsest erinev spetsiifiline tehniline vahend ja tulu teenimise tähtsus kui kriteeriumid	57
3.4 Hüperlink kui üldsusele kättesaadavaks tegemine ja GS Media kriteeriumid ja vastutuse standardid internetis	65
Kokkuvõte.....	75
Resume	79
Kasutatud kirjandus.....	84
Kasutatud õigusaktid.....	89
Kasutatud kohtupraktika	90
Kohtujuristi ettepanekud:	92
Muud allikad.....	93

Sissejuhatus

Autoriõiguste omaja õigus teose üldsusele suunamise üle otsustada on tänapäeval üks keskseid autoriõigusi. Euroopa Liidu tasandil leiame suunamise õiguse mitmetest direktiividest, kuid konkreetselt autoritele ja autoriõigustega kaasnevate õiguste omajatele tuleneb üldsusele suunamise õigus autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas direktiivi 2001/29/EÜ (tuntud ka kui infoühiskonna direktiiv) artikkel 3 „Õigus teoseid üldsusele suunata ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“¹. Infoühiskonna direktiiv võeti vastu 22. mai 2001 ja liikmesriigid pidid selle harmoneerima 22. detsembriks 2002. Kõnesoleval direktiivil oli eelkõige kaks eesmärki esiteks ühtlustada liikmesriikide autoriõiguse alast seadlusandlust ja teiseks harmoneerida Euroopa Ühenduse õigus WIPO Interneti-lepingutega (WIPO *Internet Treaties*, mis on siis WIPO autoriõiguse leping ehk *WIPO Copyright Treaty* ja WIPO esitus- ja fonogrammileping ehk *WIPO Performances and Phonograms Treaty*). WIPO Interneti-lepingute eesmärgiks oli kaasajastada autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse, ning luua õiguslik alus teoste levitamiseks internetis.² Eesti Vabariik allkirjastas Euroopa Liiduga ühinemislepingu 7. aprillil 2003 ning see jõustus 1. mai 2004. aastal ja seeläbi muutus Eesti Vabariigi õigusruum üheks EÜ liikmesriigi siseriiklikuks õigusruumiks. Eesti siseriiklikust õigusest leiame üldsusele suunamise õiguse Autoriõiguse seaduse³ erinevatest paragrahvidest eelkõige AutÕS §-d 8-10⁴.

Nagu nähtub direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 pealkirjast on suunamisõiguse üheks oluliseks osaks õigus teost üldsusele kättesaadavaks teha ehk isik pääseb teosele ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Üldsusele kättesaadavaks tegemine on keskele kohale tõusnud just interneti ja tehnoloogia arengu valguses⁴. Kõnesoleva õiguse sisustamisel on suurt rolli mänginud Euroopa Kohus ja suunamise õiguse osas on lahendeid direktiivi jõustumisest arvestataval hulgal ja endiselt tuleb pea iga aasta mitmeid otsuseid. Artiklis 3 on autorite ja autoriõigustega kaasnevate õiguste omajate õigused sätestatud erinevalt, kuna autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate õigused on muus osas juba reguleeritud teistes direktiivides, eelkõige direktiivis, mis puudutab

---

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2001/29/EÜ, 22. mai 2001, autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas. – ELT L 167, lk 230-239.

² Kukrus, Ants, Intellektuaalomandi õiguskaitse probleeme infoühiskonnas, 2003

³ Autoriõiguse seadus. – RT I, 19.03.2019, 55.

⁴ Wunsch-Vincent, Sacha, *The Economics of Copyright and the Internet: Moving to an Empirical Assessment Relevant in the Digital Age*, WIPO, 2013, lk 1

rentimise ja laenutusõigusi ja teatavaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi intellektuaalomandi valdkonnas. Artikkel 3 sisuks on autori ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate õigus teoseid mittemateriaalsel kujul (raadio, televisioon, internet jne vahendusel) üldsusele suunata. Antud sätte näol on tegu laiaulatusliku sättega, mis ise eriti põhjalikult kõnesolevat õigust ei ava. Sel põhjusel ongi Euroopa Kohtusse jõudnud palju eelotsuse küsimusi just üldsusele suunamise kontekstides nii siseriikliku õiguse kooskõla kui konkreetsete kontekstide artikkel 3 kohaldamise osas. See kõik on viinud olukorrani, kus õiguse ulatus ei ole koheselt hoomatav ja vajab põhjalikumat analüüsi ning teema avamist.

Töö eesmärgiks on avada direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 mõttes üldsusele suunamise õiguse ulatust ja seejuures tuvastada millistel juhtudel toimub autoriõigustega kaitstud sisu üldsusele suunamine direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 mõttes. Eesmärgi saavutamiseks on antud magistriritöös leitud vastus eelkõige järgmistele uurimisküsimustele:

1. Mis on Infoühiskonna direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 sätte eesmärk ja taust?
2. Missugused on võimalikud probleemid direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 kohaldamisel?
3. Kas ja missugused on erisused sõltuvalt kas autoriõigustega kaitstud sisu üldsusele suunamise paneb toime ettevõtte või eraisik?
4. Kuidas on tagatud õiglase tasakaal direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 kohaldamisel erinevate huvide vahel?
5. Missugused on kriteeriumid hindamaks, kas Infoühiskonna direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 mõttes on toimunud üldsusele suunamine?
6. Kuidas suhesuvad erinevad üldsusele suunamise kriteeriumid ja põhimõtted omavahel?
7. Kas hüperlink võib olla üldsusele suunamine Euroopa õiguses?
8. Kes tegelevad üldsusele suunamisega ehk millised suunamisahela liikmed võivad suunamise eest vastutavad olla?

Käesolev töö koosneb kolmest peatükist, millest esimene avab üldsusele suunamise õiguse üldised põhimõtted kasutades võrdlev-ajaloolist ning süsteemset uurimismeetodit. Töö eesmärgi saavutamiseks teostas töö autor kohtupraktika analüüsi, kaasates olulisimad lahendid alates direktiivi jõustumisest. Kohtupraktikast nähtub, millistel juhtudel on Euroopa Kohtu arvates tegu

autoriõiguste rikkumisega ja millistel mitte ning mis on need kriteeriumid, millest kohus otsustamisel lähtub. Töö teises peatükis on autor välja toonud põhjalikumalt analüüsitud kohtulahendite kontekstid kasutades analüüsivat uurimismeetodit. Töö kolmandas peatükis kasutas autor andmetöötlusmeetodit, koostades lahendite põhjal kriteeriume koondava tabeli, mille põhjal sai erinevates kohtulahendites esile kerkinud kriteeriume süstematiseerida ja omavahel võrrelda, aga ka statistiliselt töödelda eelkõige vaadelda nende esinemissagedust ja seejuures olulisust. Kohtuotsuste aluseks olevate konkreetsete kontekstide ja koondatud tabeli ühisel analüüsimisel kasutades seejuures kronoloogilist, süsteemset ja induktiivset uurimismeetodit põhjal koondas ja süstematiseeris interpreteerimise meetodi abil autor kriteeriumid mille tulemus on käesoleva töö kolmandas peatükis. Seega võiks kokkuvõttes öelda, et töö põhineb kvalitatiiv-induktiivsel uurimismeetodil, kuid töö eesmärgi saavutamiseks on töö erinevates peatükkides kasutatud ka teisi uurimismeetodeid. Lisaks põhjalikule kohtupraktika analüüsile kaardistas autor töös läbivalt võimalikud probleemkohad, tuginedes õigusteadlaste seisukohtadele, kasutades selleks nii erialakirjandust, valdkonna blogisid kui ka kohtujuristide ettepanekuid.

Töö põhineb eelkõige direktiivi 2001/29/EÜ enda sätetel ja naaberdirektiivide asjaomastel sätetel, Euroopa Kohtu ja Eesti kohtute praktikal lisaks on olulisel kohal olnud Kohtujuristide ettepanekud, erinevate õigusaktide seletuskirjad ja erialakirjandus. Kohtulahendite osas on prioriteediks olnud üldsusele suunamist ja üldsusele kättesaadavaks tegemist puudutavad kohtulahendid. Pikemat ja põhjalikumat käsitlust on leidnud lahendid kus kohus on esitanud asjaomase uue tõlgenduse või selgituse või toonud välja uued kriteeriumid või nende tõlgenduse.

Varasemalt sai juba välja toodud, et üldsusele suunamise õiguse ulatus võib iga uue kohtulahendiga ka muutuda või täpsustuda ja seetõttu vajab teema pidevat jälgimist ja analüüsimist. Juba eelkõige viimase viie aasta jooksul on lahenditest esile kerkinud uued põhimõtted ja kriteeriumid ning erialakirjanduses leidub hulgaliselt erinevaid arvamusi nii võimalikest probleemidest, õiguse hetkeolukorrast kui tulevikust. Õiguse ulatuse täpsustumisel võib esile kerkida olukordi, kus autoritel on õigus tasule, kuid nad ei ole seda seni selgusetuse tõttu teinud, siis uues valguses ja kohtuotsuse taustal võivad nad seda tulevikus teha.

Märksõnad: autoriõigus, intellektuaalne omand, üldsusele suunamise õigus

1. Üldsusele suunamise üldised põhimõtted

1.1 Üldsusele suunamise õiguse sisu

Üldsusele suunamise õigus on viimase 20 aastaga kerkinud üheks olulisimaiks autori varalistest õigustest ja selle osatähtsus on endiselt tõusuteel. Rahvusvahelisel tasandil formuleerus selline õigus esmalt 1928 aastal Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni redigeerimisel Roomas, kui konventsioonile lisati uus artikkel 11*bis*⁵. Berni konventsiooni artikli 11 bis lõike 1 ajalugu võib vaadelda kui rida katseid laiendada autorite õiguste kaitset, arvestades tehnoloogia arengut⁶. Algsel kujul käsitles õigus rohkem ringhäälingut puudutavat, andes kirjandus- ja kunstiteoste autoritele „ainuõiguse lubada nende teoste ülekandmist raadio vahendusel” (signaalide kaabellevi ei olnud siis hõlmatud), kuid selle sõnastust muudeti 1948 aasta redigeerimisel, mis laiendas oluliselt sätte kohaldumist erinevatele tehnoloogiatele⁷, 1967 aasta redigeerimisel muudeti vaid veidi sõnastust, kuid sisu jäi samaks. 1948 aastal lisatud „mistahes üldsusele suunamine“ katab kõiki teose üldsusele suunamise viise, v.a. teose edastamine ringhäälingus⁸. Seejärel on õigust üldsusele suunata täpsustatud WIPO autoriõiguse lepinguga 1996 aastal⁹. Euroopa Liit ei ole ise Berni konventsiooni osaline, kuid on võtnud koos liikmesriikidega TRIPS-lepingu artikli 9 lõike 1 ja WIPO autoriõiguse lepingu artikli 1 lõike 4 tulenevalt kohustuse järgida ja juhendada Berni konventsiooni artiklitest 1–21¹⁰. WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 8 „Üldsusele suunamise õigus“ sätestab, et ilma et see piiraks Berni konventsioonist tulenevaid õigusi „on kirjandus- ja kunstiteoste autoritel ainuõigus lubada oma teoste üldsusele suunamist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sealhulgas oma teoste sellisel viisil üldsusele kättesaadavaks tegemist, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal“. Rahvusvahelisel tasandil tekkis seega eelmainitud sätte järel uus mõiste „üldsusele kätte saadavaks tegemine“. WIPO autoriõiguse lepingu artikli 8 eesmärk on seega täiendada Berni konventsiooni üldsusele suunamise sätteid, andes igat liiki teoste üldsusele suunamise ainuõiguse autoritele, niivõrd kui konventsioon seda õigust juba andnud ei ole.¹¹ Üldsusele kättesaadavaks

---

⁵ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 95

⁶ EK C-306/05 Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) versus Rafael Hoteles SA. Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2006:479, punkt 47

⁷ Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon artikkel 11*bis* sätte 1928 ja 1948 aasta võrdluses

⁸ Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskiri, 2014, lk 45

⁹ World Intellectual Property Organization, Guide to the Copyright and Related Rights Treaties, 2004, lk 73-76

¹⁰ EK C-403/08 ja C-429/08, Football Association Premier League Ltd jt versus QC Leisure jt, ECLI:EU:C:2011:43, kohtujuristi ettepanek, p 124

¹¹ EK C-306/05 (SGAE) Kohtujuristi ettepanek, punkt 38

tegemise õiguse sissetoomist peetakse WIPO autoriõiguse lepingu üheks põhiliseks saavutuseks, kuna sellega laiendatakse üldsusele suunamise õigust ka digitaalsesse maailma ehk tehniline vahend ei ole oluline. Teose sisuline ülekandmine või edastamine ei ole sealjuures enam oluline vaid oluline on kõigest see, et üldsuse hulka kuuluv isik pääseb teosele ligi.¹²

Kohtuasja C-135/10 tuntud ka kui SCF küsis eelotsuse esitanud kohus Euroopa Kohtult kas Rooma konventsioon, TRIPS-leping ja WPPT on vahetult kohaldatavad ja eraõiguslikud isikud saavad neile vahetult tugineda ning kuidas suhestuvad direktiivis 92/100/EMÜ artikkel 8 lõikes 2 ja direktiivis 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 olev mõiste „üldsusele suunamine“ rahvusvahelistes lepingutes oleva sama mõistega. Euroopa Kohus tõi välja, et TRIPS-leping ja WPPT on Euroopa Liidu poolt allkirjastatud ja liidu õiguskorra lahutamatuks osaks ning seetõttu liidu institutsioonidele ja liikmesriikidele siduvad. Mõiste „üldsusele suunamine“ esineb direktiivis 92/100/EMÜ artikkel 8 lõikele 2 ka direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 lõikes 1 ning Rooma konventsiooni artiklis 12, WPPT artiklis 15 ja TRIPS-lepingu artikli 14 lõikes 1¹³. Rooma konventsiooniga ei ole kõik liikmesriigid liitunud ja liit ise ei ole selle osaline ja sestap ei ole Rooma konventsiooni sätted liidu õiguskorra osaks, kuid konventsioonil on liidus kaudne mõju. Kuigi liit ei ole Rooma konventsiooni osaline, on ta siiski WPPT artikli 1 lõike 1 alusel kohustatud mitte takistama liikmesriike täitmast sellest konventsioonist tulenevaid kohutusi. Eraõiguslikud isikud ei saa Rooma konventsioonile, TRIPS-lepingule ega WPPT-le vahetult tugineda, kuna kõnesolevad lepped näevad endas ette hilisemate aktide vastu võtmist liikmesriikide poolt. Mõistet „üldsusele suunamine“ tuleb tõlgendada lähtuvalt Rooma konventsioonis, TRIPS-lepingus ja WPPT-s sisalduvatest samaväärsetest mõistetest võttes arvesse mõistete konteksti ja intellektuaalomandi valdkonnas asjakohaste lepingusätetega taotletavat eesmärki ja nõnda, et see jääks lepingutega kooskõlla.¹⁴

Euroopa liidu tasandil on õigus üldsusele suunata mitmetes spetsiifilistes direktiivides: satelliit- ja kaabellevidirektiiv 93/83/EMÜ artikkel 2, rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiiv 2006/115/EMÜ artikkel 8, andmebaaside õiguskaitse direktiiv 96/9/EMÜ artikkel 5 punkt d ja autoriõigusi ühtlustavana Infoühiskonna direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3, viimane neist on antud töö fookuses. Kohus on öelnud, et kõikides nendes direktiivides kasutatud mõistritel peab olema sama tähendus,

---

¹² Tsoutsanis, A, Why Copyright and Linking Can Tango, Journal of Intellectual Property Law & Practice 2014, Vol. 9 Issue 6, 2014, lk 499

¹³ EKO C-135/10 Società Consortile Fonografici (SCF) v Marco Del Corso ECLI:EU:C:2012:140, p 70

¹⁴ EKO C-135/10 (SCF), p 37 - 50

välja arvatud juhul, kui liidu seadusandja on konkreetsetes seadusandlikus kontekstis väljendanud teistsugust tahet¹⁵. Infoühiskonna direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 sõnastus on tuletatud eelpool mainitud WIPO autoriõiguse lepingu artiklist 8¹⁶. Sellest sättest nähtub, et tegu on väga laiapõhjalise õigusega, sisaldades kõiksugu teose üldsuseni viimise mooduseid ja seetõttu antud sättes sisalduv õigus tehnoloogilise arengu mõttes väga oluline¹⁷ ja juba on näha, et praegusel hetkel on õigus üldsusele suunata rohkem küsimuseks kui seda on taasedastamine või kopeerimine¹⁸. Üheks olulisimaks põhjuseks üldsusele suunamise õiguse osatähtsuse tõusus on internetil, kuna internet ja tehnoloogia üldiselt on oluliselt muutnud seda kuidas tulu teenitakse ja teoseid tarbitakse¹⁹.

Ei eelpool välja toodud säte, ega ka ükski teine mainitud direktiividest ei sisalda üldsusele suunamise ega ka üldsusele kättesaadavaks tegemise definitsiooni. Selles osas on Euroopa Kohus ka ise märkinud, et „kõnealusel direktiivis endas (viidates direktiivile 2001/29/EÜ) ei ole täpsustatud, mida „üldsusele suunamine” tähendab“²⁰. Sestap on kesksel kohal suunamisõiguse määratlemisel ja ulatuse väljaselgitamisel Euroopa Kohus oma otsustega, võttes arvesse rahvusvahelisi leppeid, EL õigust ja kõnesolevates direktiivides olevaid põhjendusi. Seejuures on Euroopa Kohus öelnud, et Liidu õiguse sätte tõlgendamisel tuleb arvesse võtta mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi²¹. Direktiiv 2001/29/EÜ on küll selgesõnaliselt kirjjas, et see ei mõjuta eelnevalt vastuvõetud direktiive, kuid selle direktiivi põhjenduse 23 tekstist saab välja lugeda, et üldsusele suunamise õiguse mõiste on lai ja selle alla kuulub muu hulgas ka edastamine ja taasedastamine (juhtmega ja juhtmevabalt) ning ringhääling. Viimaste kohta on küll olemas erisätted ja direktiivid, kuid seejuures tuleks tähele panna, et üldsusele suunamise õigust puudutav võib laieneda ka nende tegevustega seotud sätete kohaldamisele.²²

---

¹⁵ EKo liidetud kohtuasjad C-403/08 ja C-429/08 Football Association Premier League Ltd and Others v QC Leisure and Others ja Karen Murphy v Media Protection Services Ltd ECLI:EU:C:2011:63, p 188

¹⁶ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst, Common Market Law Review, Forthcoming, Faculty of Law, Stockholm University Research Paper - No. 99, 19.08.2021, lk 4

¹⁷ Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskiri, 2014, lk 46

¹⁸ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst, lk 3

¹⁹ Wunsch-Vincent, S, lk 1

²⁰ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 33

²¹ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 34

²² Cole, M.D., Retransmission of broadcast signals by cable in hotels - An analysis of the EU CabSat-Directive in light of a pending CJEU case, University of Luxembourg Law Research Paper No. 2022-001, 28.02.2022, lk 11 - 12

Üldsusele suunamise mõiste avamiseks ja ulatuse mõistmiseks on oluline vaadata ka Direktiivi 2001/29/EÜ põhjendusi. Põhjendustest 4, 9 ja 10 ilmneb, et direktiivi põhieesmärk on kehtestada autoritele kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab neil saada nende teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu ja seda eelkõige just üldsusele suunamise korral. Põhjendusest 23 tuleneb, et mõistet „üldsusele suunamine” tuleb käsitada laiemas mõttes. Põhjendusest 25 tuleneb, et üldsusele kättesaadavaks tegemise all on kõnealuse sätte tähenduses mõeldud „interaktiivseid tellitavaid ülekandeid”, mida iseloomustab asjaolu, et isik võib neile ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Põhjendusest 27 tuleneb, et käesoleva direktiivi kohaldamisel ei käsitleta üldsusele suunamisena ainult füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad üldsusele suunamist.

Leidub arvamusi, mille kohaselt tuleks tagasi tõmmata ja luua üldsusele suunamise õigus, mis oleks paremas tasakaalus turu osaliste huvide õiguste ja eesmärkidega. Euroopa Kohtu ambitsioonikad kriteeriumid ja õiguse sisustamine on tekitanud ebakindluse ja viinud erinevate osapoolte huvid tasakaalust välja.²³

Eesti siseriiklikus õiguses ei leidu eraldi üldsusele suunamise õiguse kohta käivat sätet, vaid see õigus eksisteerib nõ katuserminina teose avalikustamise normide hulgas (AutÕS §-d 8-10⁴) hõlmates erinevaid kasutusviise.²⁴ Konkreetset subjektiivset õigused tekivad §13 alusel, aga neid leidub ka mujal Autoriõiguse seaduses (nt AutÕS § 67 lg 2 p 3 sisalduv ainuõigus esitajatele, § 72 lg 1 sisalduv tasu saamise õigus esitajatele ja fonogrammitootjatele). Täpsemalt erinevate teose kasutusviiside kohta Autoriõiguse seaduses juba järgmises peatükis.

Erandid ja piirangud üldsusele suunamise osas leiduvad 2001/29/EÜ artikkel 5 ja Eesti siseriiklikus õiguses Autoriõiguse seaduse IV. peatüki 2. jaos "Teose kasutamine autori nõusolekuta ja tasu maksmata" paragrahvides 18¹ - 25¹. Erandid ei ole küll antud töö fookuses, kuid leiavad ära mainimist üsna mitmes kaasuses ja sestap siinkohal nendest ka juttu on. Erandite teema on üsna põhjalik ja väärriks eraldi uurimist. Eks inimesed ikka üritavad oma tegevusele vabandusi leida ja erandi taha minek tundub ilmselt paljudes olukordades hea õlekõrs, kuid tegelikult on üldsusele suunamise osas erandeid pigem vähe ja need on üsna konkreetsed ja üldiselt peavad olema täidetud kõik erandis toodud eeldused. Kõige paremini saab eranditest

---

²³ Bull-Berg, Carl, Has the CJEU Been Successful in Balancing and Consistently Applying the Economic Right of “Communication to the Public”? King's College London Law School Graduate Student Research Paper No. 2018/19-01, 02.09.2019, lk 1

²⁴ Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskiri, 2014, lk 44

aimu vaadates kohtupraktikat. Eestis keerles kohtuasi 2-16-17491 selle ümber, kas AutÕS §22 tuleks tõlgendada nii, et termin „õppeasutus“ hõlmab ka huvikoole ja kas see on kooskõlas infoühiskonna direktiiviga.²⁵ Erandite osas toob Riigikohus välja, et Infoühiskonna direktiivi art 5 lg-s 3 on loetletud erandid ja piirangud, mille liikmesriik võib direktiivi artiklis 3 sätestatud õigusest kehtestada ja direktiivi põhjenduspunkti 32 kohaselt on tegu ammendava loeteluga. Euroopa Kohus on selgitanud, et direktiivi art 5 eesmärk on tagada õiglane tasakaal ühelt poolt õiguste omajate õiguste ja huvide (mida tuleb tõlgendada laialt) ning teiselt poolt teoste või muude kaitstud objektide kasutajate õiguste ja huvide vahel²⁶. Riigikohus tõi välja, et tulenevalt Euroopa Kohtu *Infopaq* otsusustest tuleb direktiivi üldpõhimõttest erandeid käsitlevaid sätteid tõlgendada kitsendavalt²⁷. Kuigi artikkel 5 näol on tegu ammendava loeteluga²⁸, on lisaks artikkel 5 lõikes 3 punktis o otsesõnu ette nähtud eranditele autori õigustest ette nähtud erand „kasutamiseks muudel vähese tähtsusega juhtudel, mille puhul siseriiklike õigusaktidega on erandid või piirangud juba ette nähtud, tingimusel, et tegemist on üksnes analoogsete kasutusviisidega, mis ei mõjuta kaupade ja teenuste vaba ringlust ühenduses“²⁹. Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 3 punkt o viitab muu hulgas artiklile 3, kujutades sellega endast sätet, mis võib ette näha erandi artiklis 3 ette nähtud üldsusele suunamise õigusest³⁰. Riigikohus toob välja, et AutÕS §22 sätestatud erand sisaldub AutÕS-is alates selle jõustumisest 12. detsembril 1992 ja oli seega ette nähtud juba enne Eesti liitumist Euroopa Liiduga. Kolleegiumi hinnangul on AutÕS §22 sätestatud juhul üldjuhul tegemist kasutamise muul vähese tähtsusega juhul, mis on analoogne teiste infoühiskonna direktiivis ette nähtud eranditega ja mis ei mõjuta kaupade ja teenuste vaba ringlust ühenduses. Seega vastab AutÕS §22 sätestatud erand kolleegiumi arvates eelmainitud tingimustele. Näiteks kohtuasjas *AKM* leidis Euroopa Kohus aga, et sellist siseriikliku sätet, mis võimaldab paljudel ettevõtjatel kaitstud teoseid autoritelt nõusolekut saamata paralleelselt levitada ühisantennisüsteemi abil, millega liitunud abonentide arv on piiratud (500 abonendiga), käsitada nii, et need puudutavad „kasutamist muudel vähese tähtsusega juhtudel“ selle artikli 5 lõike 3 punkti o tähenduses³¹. Eesti Riigikohtus olevas

---

²⁵ RKTko 2-16-17491, 27.11.2019

²⁶ EKo C-301/15 *Marc Soulier and Sara Döke v Premier ministre and Ministre de la Culture et de la Communication* ECLI:EU:C:2016:878, p 30 ja seal viidatud kohtupraktika

²⁷ EKo C-5/08 *Infopaq International A/S versus Danske Dagblades Forening* ECLI:EU:C:2009:465, p 56

²⁸ EKo C-476/17 *Pelham GmbH jt versus Ralf Hütter ja Florian Schneider-Esleben* ECLI:EU:C:2019:624, p 58

²⁹ Direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 5 lõige 3 punkt o

³⁰ EKo C-138/16, *AKM*, p 36

³¹ EKo C-138/16, *AKM*, p 42

kohtuasjas 2-16-17491 aga oli küsimuse all õppetööga seonduv erand. Direktiivid 2001/29/EÜ kui 2006/115/EÜ näevad ette erandeid autorite ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate õigustest õpetamise ja teadustöö eesmärkidel. Kohus tõi välja, et Riigikohus on varem selgitanud, et AutÕS §22 eesmärk on võimaldada õpilastel hariduse omandamisel koguda mitmekülgseid kogemusi ning rakendada õpitud oskusi erinevate teoste esitamisel. Kohus toob välja, et neid eesmärke täidab HaS-i ja Huviks kohaselt ka huvikoolides toimuv õppetöö. Kolleegiumi arvates on direktiiviga 2001/29/EÜ kooskõlas AutÕS §22 selline tõlgendus, mis hõlmab terminiga „õppeasutus“ ka huvikooli.³² Tallinna Ringkonnakohtu otsuses 2-12-4019 toob kohus välja, et AutÕS § 19 p 2 kohaldamiseks peab olema täidetud üheaegselt kolm tingimust: teost kasutatakse illustreeriva materjalina õppe-eesmärkidel, seda tehakse motiveeritud mahus ja see toimub ilma äriliste eesmärkideta. Kolleegium nõustub maakohtuga, et ainult kohtulõua omamine ei tähenda, et tegutsetakse õppe-eesmärkidel ja antud asjas ei ole kostja selgitanud, mille poolest erineb tema tegevus teiste spordiklubide poolt pakutavatest teenustest.³³ Nagu eelnevalt välja toodud kohtupraktikast nähtub tõusetuvad erandeid puudutavad küsimused üles erinevates olukordades ja seejuures tuleb kohtul hinnata kas erand ja selle konkreetne käsitlus on kooskõlas direktiiviga 2001/29/EÜ ja kas kõik erandis olevad eeldused on täidetud.

1.2 Mõisted, terminoloogilised ja kontseptuaalsed täpsustused

Käesolev alapeatükk avab töös kasutuses olevad terminid ja mõisted ning loob selguse kasutatava sõnavara osas. Töö käigus kerkis esile üsna mitmes olukorras segadus seoses erinevate tõlgetega. Selliste olukordade lahenduseks tuli võtta ette algtekst ja erinevad tõlked ning nõnda võrreldes analüüsida, mis oleks täpsem tõlge ja mõte antud olukorras. Kuna sellised probleemid kerkisid esile mitmetel kordadel oli selge, et käesolev peatükk on vajalik ja väärrib eraldi välja toomist. Järgnevalt leiavad täpsemalt selgitust üldsusele suunamine, üldsusele kättesaadavaks tegemine ning üldsusele edastamine ja taasedastamine.

Käesolevas uurimistöös on läbivalt kasutusel eesti keeles termin „üldsusele suunamine“ vastena inglise keelsele terminile „*communication to the public*“. Autor leiab, et oluline on välja tuua, et antud inglise keelsele terminile leiab erinevate dokumentide ametlikest tõlgetest erinevaid vasteid. Näiteks Euroopa liidu direktiivide ja Euroopa Kohtu lahendites on läbivalt kasutusel

---

³² RKTko 2-16-17491, 27.11.2019, p 16.2- 16.3

³³ TlnRnKo 2-12-4019, 15.05.2013

„*communication to the public*” tõlkena „üldsusele edastamine“. Samas kui Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni Riigi Teatajast kätte saadavas eesti keelses tõlkes on *communication to the public* tõlgitud kui „teose avalikustamine“. Erinevatel sõnastustel „üldsusele suunamine” (*communication to the public*) ja „avalikustamine” (*public communication*) ei paista kohtujurist Eleanor Sharpston arvates olevat põhjendust, kuna Berni konventsiooni prantsusekeelses tekstis kasutatakse mõlemal juhul sõnastust „*communication publique*” ja sellest tuleb artikli 37 lõike 1 punkti c kohaselt juhinduda, kui arvamused lahknevad erinevate tekstide tõlgendamisel³⁴.

Autor lähtus Autoriõiguse seaduse §10 „Üldsusele suunatud teosed“ Riigi teatajast kättesaadavast inglise keelsest tõlkest §10 „*Works communicated to public*”³⁵ ning eriala kirjanduses ning 2014 aasta „Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskirjas“ kasutuses olevast terminist, mis vastaks inglise keelsele terminile „*communication to the public*” ehk siis „üldsusele suunamine“. Vihjates „üldsusele suunamise õigusele“ on kasutusel ka termin „üldsusele suunamisõigus“ või lühemalt „suunamisõigus“, mis on keeleliselt ja lauseehituslikult lihtsamini kasutatav.

Nagu juba varasemalt mainitud on üldsusele suunamise õiguse näol tegemist laiaulatusliku terminiga, mis hõlmab pea kõiki üldsusele suunamise viise (va. neid, mis on välja toodud eraldi sätetes nagu levitamisoigus ja edastamine ringhäälingus) ja on sestap kohalduv paljudele erinevatele tehnoloogiatele. Sestap on oluline teemat läbivad terminid avada, et oleks selgus terminite ja nende tõlgete osas.

Nagu juba eelnevalt mainitud on üldsusele suunamine väga laiaulatuslik termin, mis ei ole seaduses või direktiivis defineeritud. Sel põhjusel on üldsusele suunamise õiguse ulatus ja sisu ajas muutuvad vastavalt kohtupraktikale. Ühelt poolt võimaldab selline lahtine lähenemine väga laiaulatuslikku kasutust ja aitab vältida sätte iganemist, mis oleks tingitud tehnoloogilisest arengust, teisalt aga on mitmete autorite arvates probleemiks õigusselguse ja järjekindluse puudumine õiguse kohaldamisel³⁶. Üheks suureks probleemikohaks on kerkinud reprodutseerimisõiguse ja üldsusele suunamise õiguse kattumine digitaalses keskkonnas. Kui algselt arvestatud konkreetseid üldsusele suunamise viisid on seadustes ja lepingutes eraldi välja

---

³⁴ EK C-306/05 (*SGAE*) Kohtujuristi ettepanek, punkt 48 joone alune viide nr 48

³⁵ Autoriõiguse seadus RT I, 28.12.2021, 3, tõlge riigiteatajas: Copyright Act avaldatud 13.01.2022

³⁶ Koo, J, *The right of communication to the public in EU copyright law*, Oxford, UK: Hart Publishing, 2019 lk 2

toodud, siis tänapäevased digitaalse maailma olukorrad paigutuvad kõik laia termini üldsusele suunamise või selle alla kuuluva üldsusele kättesaadavaks tegemise alla.³⁷

Antud töös on läbivalt kasutatud mõistet „üldsusele kättesaadavaks tegemine“ tõlkena inglise keelsele terminile „*making available to the public*“. Üldsusele kättesaadavaks tegemise mõiste on välja toodud Infoühiskonna direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 lõikes 2 ning baseerub WIPO autoriõiguste lepingu artiklil 8 ehk siis on tegu ajaliselt kõige uuema suunamisviisiga. WIPO Autoriõiguse lepingu artiklis 8 on nähtud ette autorite ainuõigus lubada oma teoste üldsusele suunamine kaablita või kaabelsidevahendite kaudu, sealhulgas oma teoste sellisel viisil üldsusele kättesaadavaks tegemist, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal. Kõnealune säte hõlmab seega lisaks üldsusele suunamisele raadio või teleringhäälingu kaudu ka kõiki teisi tehnilisi üldsusele suunamise vahendeid ja mitte ainult lineaarset edastamist, vaid laieneb sisu kättesaadavaks tegemisele selle vastuvõtmiseks ajalise nihkega. Seetõttu on üldsusele kättesaadavaks tegemine eriti asjakohane interneti ja partnervõrkude puhul.³⁸

Euroopa Kohus on viidates direktiivi 2001/29/EÜ ettepaneku seletuskirjale ning direktiivi 2001/29/EÜ põhjendusele 25 öelnud, et üldsusele kättesaadavaks tegemise all direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 lõike 2 tähenduses on mõeldud ka „interaktiivseid tellitavaid ülekandeid“, mida iseloomustab asjaolu, et isik võib neile ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal.³⁹ Selleks, et kuuluda mõiste „üldsusele kättesaadavaks tegemine“ alla Infoühiskonna direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 lg 1 tähenduses, peavad kaitstud objektid olema tegelikult üldsusele kättesaadavad⁴⁰ ja määravaks ei ole see, kas üldsuse hulka kuuluvad isikud teosega tegelikult tutvuvad⁴¹. Kohtujurist A. La Pergola on oma ettepanekus kohtuasjas *EGEDA* selles osas öelnud, et; „autoriõiguste omajatele makstakse tasu mitte teosega tegeliku tutvumise eest, vaid seadusliku võimaluse eest teosega tutvuda. Näiteks peavad kirjastajad maksma romaani autorile kasutustasu müüdü eksemplaride eest, olenemata sellest, kas ostjad neid üldse loevad. Samamoodi ei saa algse satelliitülekande hotellisisese (samaaegse, kärpimata ja muutmata) kaabliga taasedastuse eest vastutavad hotellid keelduda maksmast autorile tasu väite alusel, et

---

³⁷ Hugenholtz, P.B. (toim), Copyright reconstructed : rethinking copyright's economic rights in a time of highly dynamic technological and economic change, Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Wolters Kluwer, 2018, lk 1-2

³⁸ EKo C-610/15 Stichting Brein v Ziggo BV and XS4All Internet BV ECLI:EU:C:2017:456, p 34

³⁹ EKo C-135/10, *SCF*, p 59

⁴⁰ EKo C-597/19 Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited versus Telenet BVBA ECLI:EU:C:2021:492, p 51

⁴¹ EKo C-466/12 Nils Svensson jt versus Retriever Sverige AB ECLI:EU:C:2014:76, p 19

numbritubades külastajad telereid ei vaadanud ja seega teose vastuvõtmist ei toimunud”.⁴² Üldsusele kättesaadavaks tegemiseks, peab toiming vastama ühtaegu mõlemale selles sättes nimetatud tingimusele: võimaldama üldsusele ligipääsu asjaomasele kaitstud objektile enda valitud kohas ja enda valitud ajal⁴³.

Tehnoloogiline areng ja digitaalne ühiskond on muutnud kasutajate käitumist viimasel sajandil oluliselt. Kui enne oli teose kasutaja selle tarbija, siis digitaalses keskkonnas võib saada tavalisest kasutajast endast looja või siis vahendaja.⁴⁴

Konkreetselt on Euroopa kohus näiteks otsustanud, et Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et üldsusele kättesaadavaks tegemine selle sätte tähenduses on partnervõrgus (*peer-to-peer*) failide jagamine ühelt kasutajalt teisele⁴⁵ ja e-raamatu veebist allalaadimise teel üldsusele alaliseks kasutamiseks pakkumine⁴⁶ kuid ei ole autoriõiguste omaja loal ilma kaitsvate ligipääsu piiravate meetmeteta interneti üles laetud sisule hüperlinkimine⁴⁷.

Oluline on ära märkida, et mõiste „üldsusele kättesaadavaks tegemine“ kuulub laiemas mõistes „üldsusele suunamine“ alla. See lähtub nii sätte sõnastusest, kui selle on eraldi ära märkinud ka Euroopa Kohus⁴⁸.

Eesti siseriiklikus õiguses leiame teose üldsusele kättesaadavaks tegemise õiguse autori varaliste õiguste alt, täpsemalt Autoriõiguse seaduse §13 lõige 1 punktist 9¹ „teha teos üldsusele kättesaadavaks sellisel viisil, et isikud saavad teoseid kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal“. Lisaks sätestab Autoriõiguse seaduse §10 lõige 6, et "Teos loetakse üldsusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on üldsusele suunatud kaabli kaudu või kaablita suunamise teel sellisel viisil, et üldsus võib teost kasutada enda poolt valitud kohas ja ajal." Nagu näha ühtib siseriiklik regulatsioon liidu õiguses ja rahvusvahelistes lepingutes olevaga.

---

⁴² EK C-293/98 Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA) versus Hostelería Asturiana SA (Hoasa) Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:1999:403, p 22

⁴³ EKo C-263/18 Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers versus Tom Kabinet Internet BV jt ECLI:EU:C:2019:1111, p 63 ja EKo C-279/13 C More Entertainment AB versus Linus Sandberg ECLI:EU:C:2015:199, p 25

⁴⁴ Samuelson, P, Does Copyright Law Need to Be Reformed?, 2007

⁴⁵ EKo C-597/19, *Mircom*, p 59

⁴⁶ EK C-263/18 Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers versus Tom Kabinet Internet BV jt Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2019:697, p 72

⁴⁷ Järeldus tugineb Euroopa Kohtu otsustel EKo C-466/12, C-348/13, C-160/15, C-527/15, C-610/15 ja C-161/17

⁴⁸ EKo C-279/13, *C More*, p 24

Üldsusele edastamine ja taasedastamine on mõlemad asjakohased siinkohal välja tuua. Euroopa Liidu direktiivide ja kohtuotsuste ametlikes tõlgetes on „*communication to the public*” tõlgitud eesti keeles kui “üldsusele edastamine”. Keeleliselt ei ole selline tõlge kindlasti vale, kui vaadata „Eesti keele seletav sõnaraamatust” 2009 sõna „kommunikatsioon“ saab tulemuseks selgituse „informatsiooni edastamine ja vastuvõtmine, suhtlus“. Küll aga on sõna „edastus“ kasutusel üsna laiapõhjaliselt ja seondub tihedalt terminitega ringhääling, levi ja satelliidi vahendusel edastatav teave. Kui tõlkida eesti keelde autoriõiguste seisukohast oluline mõiste sõna „*transmission*“ siis tõlge oleks edastamine või edastus. Sestap on selguse huvides parem kasutada täiesti eraldi seisvat terminit „üldsusele suunamine“, mis keeleliselt ja ajalooliselt ei ole seotud eelmainitud tegevustega.

Kahjuks aga leiab ka Autoriõiguse seadusest „*communication to the public*” tõlkeks „üldsusele edastamist, ehk siis tuleb järeldada, et neid tõlkeid võib mõlemaid kasutada ja sellest ei tohiks sisuliselt tähendus muutuda. Näiteks AutÕS §10⁴ lõige 4 "Suhted televisiooni- või raadioteenuse osutaja ja signaali levitaja vahel üldsusele edastamise üksiktoimingus osalemisel, sealhulgas õiguste omajatelt loa saamisel, määratakse kindlaks kokkuleppega" tõlge Riigiteatajas on „*Relations between a broadcasting service provider and signal distributor in participation in a single act of communication to the public, including in obtaining an authorisation from the right holders, are determined by an agreement*⁴⁹“. Küll aga nähtub ka viimati toodud näitest, et üldsusele edastamist kasutatakse televisiooni- ja raadioteenuse ning signaali levitaja kontekstis, mis toetab varasemalt toodud seisukohta.

Üldsusele edastamine terminina on isenesest ikkagi asjakohane ka antud töö kontekstis näiteks „*communication of transmitted work to public*“ ja „*communication by satellite*”⁵⁰ tõlkes. Kui vaadata ka Riigi teatajas kätte saadavat Autoriõiguse seaduse tõlget, siis kasutatakse eelmainitud kontekstides *communication* tõlkena edastamist Autoriõiguse seaduse §13 lg 1 punkt 9 ja §13¹ lõige 4. Ka võib tekitada segadust see, et termin „edastatud teos“ on Autoriõiguse seaduse §10 lõikes 5 eraldi välja toodud ja selle kohaselt „loetakse teos edastatuks, kui see on edastatud kaablita edastamise teel (radio, televisiooni, satelliidi vahendusel). Kodeeritud signaalid loetakse edastatuks, kui nende üldsusele suunamiseks võimaldatakse televisiooni- ja raadioteenuse osutaja poolt või tema nõusolekul dekodeerimisvahendeid.“ Ka varaliste õiguste loetelus on edastamine

---

⁴⁹ Autoriõiguse seadus RT I, 28.12.2021, 3, tõlge riigiteatajas: Copyright Act avaldatud 13.01.2022

⁵⁰ Autoriõiguse seadus RT I, 28.12.2021, 3, tõlge riigiteatajas: Copyright Act avaldatud 13.01.2022

eraldi välja toodud §13 lõige 1 punkt 9 ja selle kohaselt kuulub autoriõiguste omajale ainuõigus“ edastada teos raadio, televisiooni ja satelliidi kaudu ning taasedastada kaabelvõrgu kaudu või muul viisil, samuti suunata teos üldsusele muude tehnikavahendite vahendusel, välja arvatud käesoleva lõike punktis 9¹ nimetatud viisil (õigus teose edastamisele)“.

Kuna Euroopa Kohtu otsuste ametlikes tõlgetes on „üldsusele suunamise“ tõlkena kasutusel „üldsusele edastamine“ on selline tõlge jõudnud ka Eesti kohtuotsustesse, milles viidatakse Euroopa Kohtu otsustele⁵¹. Nõnda võib kohtuotsusest leida, et eesti kontekstis räägitakse üldsusele suunamise õigusest, kuid seoses direktiivi ja Euroopa Kohtu otsustega üldsusele edastamise õigusest, sellis olukorras on need õigused aga sama sisulised. Tõlgete ja terminite paralleelne kasutamine võib tekitada ebavajalikku segadust.

Taasedastamine on antud töös läbivalt kasutuses tõlkena inglise keelsele terminile „*retransmission*“. Antud terminit kasutatakse erinevates dokumentides ja nende tõlgetes samamoodi. WIPO sõnaraamatus on „kordusülekanne“ (*rebroadcasting*) määratletud kui kas "teisest allikast vastu võetud ülekande samaaegne ülekandmine või varem üle kantud või vastu võetud või salvestatud varasema ülekande uus, hilisem ülekandmine"⁵². Taasedastamine on üldise arusaama kohaselt üldsusele suunamise alam kategooria⁵³. Eesti siseriiklikust õigusest leiame taasedastamise AutÕS §10 lõige 2 punktist 2, kus seisab, et Teose üldsusele suunamiseks loetakse muu hulgas edastatud või taasedastatud teose üldsusele suunamist mis tahes tehnilise vahendi või protsessi vahendusel, sõltumata sellest, kas üldsus teost tegelikult tajus või mitte. Ning lisaks sellele on Autoriõigusseaduses ka eraldi paragrahv §10³ Taasedastamine, mis sätestab: "Taasedastamine käesoleva seaduse tähenduses on üldsusele vastuvõtmiseks ettenähtud tele- või raadioprogrammi mis tahes samaaegne, muutumatu ja täielik taasedastamine, mis ei ole käesoleva paragrahvi 2. lõikes määratletud taasedastamine kaabelvõrgu kaudu, kui algselt toimub edastamine traatside või õhu kaudu, sealhulgas satelliidi, kuid välja arvatud interneti kaudu"⁵⁴ ning kaks tingimust.

---

⁵¹ näiteks RKTko 2-14-56641, 29.11.2017

⁵² EK C-306/05 (*SGAE*) Kohtujuristi ettepanek, punkt 47-48

⁵³ Cole, M.D., viidatud töö, lk 12

⁵⁴ Autoriõiguse seadus. – RT I, 19.03.2019, 55 paragrahv 10³

2. Autoriõigustega kaitstud sisu üldsusele suunamise kontekstid

Käesoleva töö esimeses osas leidis välja toomist, et üldsusele suunamise õigus leidub Euroopa Liidu erinevates direktiivides, kuid mitte üheski neist ei defineeri ega ava õiguse ulatust. Direktiivide põhjendused seavad piirid ja annavad juhised sätete tõlgendamiseks, kuid sisuliselt on õiguse sisustamine, tõlgendamine ja ulatuse välja selgitamine langenud Euroopa Kohtu õlgadele.⁵⁵ Eelmainitud põhjusel on üldsusele suunamise õigus kohati ebaselge ja vaieldav, mida näitab selle teemaliste kohtuvaidluste rohkus Euroopa Kohtus ning õigusteadlaste arvamuste paljusus õigusalasest kirjanduses. Praeguseks on Euroopa Kohtust tulnud üle 25 üldsusele suunamise konteksti hõlmava kohtulahendi⁵⁶, millest põhjalikumalt käsitlust käesolevas töös leiavad 21.

Internet ja tehnoloogia üldiselt on oluliselt muutnud seda kuidas tulu teenitakse ja teoseid tarbitakse.⁵⁷ Kui veel 20 aastat tagasi osteti autoriõigustega kaitstud sisu füüsilisel andmekandjal (CD, DVD jne), siis tänapäeval toimub ostmine ja tarbimine internetis. Viimastel aastatel on ka digitaalsete koopiade omamine asendunud otsetarbimisega (*streaming*).⁵⁸ Sestap moodustavad suure osa viimase 10 aasta autoriõiguste rikkumise küsimusi Euroopa Kohtus just internetis toimuv. Sel põhjusel on järgnev peatükk jagatud kaheks, kus esmalt esimeses alapeatükis vaadatakse kontekste, mis ei ole internetiga seotud ja teises alapeatükis käsitletakse kaasuseid, mis on internetiga seotud. Mõlemas osast on välja toodud üldsusele suunamise kontekstid ja kohtulahendite olulisimad aspektid, mis aitavad üldsusele suunamise õigust avada ja mõista ning siseriiklikel kohtutel õigust kohaldada. Autor käsitleb kohtulahendeid võialusel kronoloogilises järjekorras, et paremini avada õiguse sisu arengut ja muutusi selles.

2.1 Traditsioonilised analoogmaailmas esile kerkinud üldsusele suunamise kontekstid ning taasedastamine kui üldsusele suunamine

Käesolevas alapeatükis on välja toodud kohtulahendid ja kontekstid, mis ei ole seotud interneti keskkonnaga. Mitmes kaasuses ei ole küsimuse all direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 kohalduvus vaid direktiivi 2006/115 artikkel 8 lõike 2 kohalduvus, seejuures on küsimus ikka „üldsusele

---

⁵⁵ Koo, J., 2019, lk 45-46

⁵⁶ Rosati, E, When Does a Communication to the Public Under EU Copyright Law Need to Be to a ‘New Public’?, European Law Review, Forthcoming, 2020, lk 17

⁵⁷ Wunsch-Vincent, S, lk 6-7

⁵⁸ Poort, J. jt, Global Online Piracy Study, University of Amsterdam IViR, 2018, lk 19

suunamise“ tuvastamises. Oluline on, et ka sellistest kaasusest tulenevad põhimõtted aitavad paremini mõista üldsusele suunamise õiguse sisu ja ulatust ning on mõjutanud järgnevaid kohtuotsuseid ja sestap on antud töös asjakohased. Euroopa Kohus oma otsustes välja toonud, et direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 lõige 1 mõiste „üldsusele suunamine“ kohta sedastatud kriteeriumid tuleb võtta arvesse ka direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 kohaldamisel⁵⁹ ja neis direktiivi sätetes tuleb liidu õiguskorra ühtsuse ja järjepidevuse nõudeid arvestades omistada mõistele „üldsusele suunamine“ sama tähendus.⁶⁰ Euroopa Kohus on välja toonud, et direktiivide 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 ja direktiivi 92/100/EMÜ artikli 8 lõike 2 võrdlemisel nähtub üks erisus: nimelt on autoritel preventiivset laadi õigus, mis võimaldab neil teose üldsusele suunamise keelamiseks astuda oma teose võimalike kasutajate ja kasutajate kavatsetava üldsusele suunamise vahele, samas kui esitajatel ja fonogrammitootjatel on rohkem majanduslikku laadi õigus ehk hüvitise saamise õigus, mis neil tekib alles pärast kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või selle reproduktsiooni üldsusele suunamist.⁶¹ Euroopa kohus ütles asjas *Reha Training*, et miski ei viita, et liidu seadusandja oleks soovinud omistada mõistele „üldsusele suunamine“ direktiivi 2001/29/EÜ ja direktiivi 2006/115 kontekstides erinevat tähendust. Kohtujurist tõi välja, et nende direktiividega kaitstavate õiguste erinev iseloom ei varjuta seda, et vastavate direktiivide sätete kohaselt tekivad need õigused samast asjaolust, nimelt kaitstud teose üldsusele suunamisest⁶².

Euroopa Kohtusse jõudis juba enne direktiivi 2001/29/EÜ jõustumist kohtuvaidlus teemal, kas hotellitoas teleka või raadio pakkumine koos sisule ligipääsu võimaldamisega tänu antennile või kaablile või muu lahendusega on autoriõiguste kohapealt relevantne ehk kas selline tegevus võib rikkuda autoriõigusi. Kuid sellel hetkel puudus kaabli abil taasedastamise osas Euroopa Liidu tasandil õigus. Kohus vihjas juba siis, et uue infoühiskonna direktiiviga selline õigus tekib positioneerudes just "üldsusele suunamise õiguse" alamkateooriaks. Kohus ei saanud seega ametlikult „üldsusele suunamise“ küsimustes arvamust avaldada, kuna need ei puudutanud

---

⁵⁹ EKO C-162/10 Phonographic Performance (Ireland) Limited v Ireland and Attorney General ECLI:EU:C:2012:141, p 50

⁶⁰ EKO C-117/15 Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH versus Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA) ECLI:EU:C:2016:379, p 28 ja 33

⁶¹ EKO C-135/10 (*SCF*), p 73-81

⁶² EK C-117/15 Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH versus Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA) Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2016:109, p 34

Euroopa Liidu õigust ja tuli lahendada siseriikliku õiguse pinnalt.⁶³ Samas on kohtujuristi ettepanekus asjas EGEDA⁶⁴ jagatud hinnangud ja tõlgendused kindlasti mõjutanud sellele järgnenud otsuseid, eriti paistab see välja kohtuasjas SGAE.

Esimene kohtuasi direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 kohalduvuse osas⁶⁵ oli äsja mainitud C-306/05⁶⁶ (tuntud kui SGAE versus Rafael Hoteles). Üldsusele suunamise õiguse kohapealt on tegu põhjapaneva kohtulahendiga ja seetõttu leiab see antud töös veidi põhjalikumat käsitlust. Antud asjas esitas Intellektuaalomandi õiguste haldamise ühing Hispaanias „SGAE” nõude hotelli Rafael vastu. Hotelli tubades olid telerid, mis edastasid kanaleid (signaal võeti vastu peaantenni abil) ja külastajad said jälgida programme nendel kanalitel. Oma otsuse alguses tõi Euroopa Kohus kohe välja, et direktiivis endas ei ole täpsustatud, mida „üldsusele suunamine” tähendab⁶⁷ ning asus seejärel sisuliselt asja kallale. Esmalt osutades varasemale kohtupraktikale toob Euroopa Kohus välja, et ühenduse õiguse sätte tõlgendamisel peab arvestama mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osaks see säte on⁶⁸. Lisaks tuleb tõlgendamisel võimalusel lähtuda rahvusvahelisest õigusest, eriti siis, kui teksti eesmärgiks on jõustada ühenduse sõlmitud rahvusvaheline leping⁶⁹. Kohus ütles, et mõistet „üldsusele suunamine” tuleb käsitada laiemas mõttes, viidates direktiivi 2001/29/EÜ põhjenduse punktile 23, eelkõige saavutamaks direktiivi üht põhieesmärki, milleks põhjenduste 9 ja 10 kohaselt on autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse nii, et nad saaksid oma tööde kasutamise eest nõuetekohast tasu ja seda eriti üldsusele suunamise korral. Kohus tõi välja, et suunamine toimus algsest organisatsioonist erineva organisatsiooni poolt ja hotelli poolt tehtav üldsusele suunamine toimus teose algse suunamise üldsusest erinevale üldsusele ehk „uuele üldsusele“. Kohtu arvates ei ole tähtsusetu asjaolu, et hotell tegutses tulu saamise eesmärgil. Kõike arvestades jõudis kohus järeldusele, et pelgalt füüsiliselt telerite tubadesse paigaldamine ei kujuta endas üldsusele suunamist tuginedes direktiivi põhjendusele 27, küll aga telerite kaudu signaali

---

⁶³ Cole, M.D., viidatud töö, lk 14- 15

⁶⁴ EK C-293/98, EGEDA, Kohtujuristi ettepanek

⁶⁵ Rizzuto, F, The European Union law concept of communication to the public and the protection of copyright in electronic transmissions, Computer and Telecommunications Law Review vol 18 issue 6, 2012, lk 179- 180

⁶⁶ EKo C-306/05, SGAE vs Rafael Hoteles

⁶⁷ EKo C-306/05, SGAE vs Rafael Hoteles, punkt 33

⁶⁸ Siinkohal viitas kohus otsuse punktis 34 varasematele lahenditele: EKo C-156/98 Saksamaa Liitvabariik versus Euroopa Ühenduste Komisjon ECLI:EU:C:2000:467, p 50 ja EKo C-53/05 Euroopa Ühenduste Komisjon versus Portugali Vabariik ECLI:EU:C:2006:448, p 20

⁶⁹ Punktis 35 viitas kohus varasemale lahendile: EKo C-341/95 Gianni Bettati versus Safety Hi-Tech Srl. ECLI:EU:C:1998:353, p 20

suunamine numbritubadesse majutatud klientidele kujutab endast signaali edastamiseks kasutatavast tehnikast olenemata üldsusele suunamist direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses.⁷⁰

Rafael Hotelsi üks vastuväide tugines direktiivi artikkel 3 lõike 1 sõnastusel: "et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal," nende arvates ei olnud hotelli küllastajatel võimalik vaadata telerit enda valitud ajal, kuna nad sõltusid saatekavast. Kohtujurist lükkas selle ümber tuginedes direktiivi seletuskirjale ja põhjenduste punktile 25 väites, et selline sõnastus eksisteerib hõlmamaks interaktiivseid ehk tellitavaid sidusülekandeid.⁷¹ Kohus selles osas eraldi hinnangu andmist vajalikuks ei pidanud, vaid tegeles teise vastuväitega, milleks oli, et hotellituba ei ole avalik ruum ja sestap ei saa toimuda avalikkusele suunamist, mis kerkib vastuväitena esile ka mitmes järgmises kohtuasjas. Inglise keeles on lihtsam mõista, millest selline küsimus kerkib, nimelt *public place* ja *communication to the public* võibki segadusse ajada. Kohus ütles, et ei direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 ega WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 8 sõnastuse ega mõtte kohaselt ei ole oluline, kas üldsusele suunamise koht on eraldatud või üldsusele avatud, kuna mõlemad nõuavad autori luba teoste üldsusele suunamiseks, millega tehakse teos üldsusele kättesaadavaks. Kohus leidis, et säte kaotaks oma eesmärgi kui kehtiks ainult üldsusele avatud kohtades.⁷² Kohtujurist Szpunar viitas oma ettepanekus kohtujurist A. La Pergolaga ettepanekule kohtuasjas *EGEDA*, kes vastas samalaadsele argumendile; „autoriõiguste kaitse valdkonnas ei pea eraviisilise ja avaliku õiguslik piir tingimata olema sama. Ei ole juhus, et toa avaliku või eraviisilisena määratlemise kriteerium on võõras mitte ainult konventsiooni artikli 11bis sõnastusele, vaid ka mõttele: konventsioonis nõutakse autori luba mitte kordusülekanneteks avalikku kohta või üldsusele avatud kohta, vaid üldsusele suunamiseks, mille puhul võimaldatakse üldsusel teosega tutvuda. Selle artikli kohaldamisel ei ole termin „avalikustamine” suunamise avaliku laadi määratlemisel põhjapaneva tähtsusega, sest tavapäraselt tähendab see erilise isikliku suhte puudumist isikute rühma liikmete vahel või rühma liikmete ja korraldaja vahel”.⁷³ Sama sisuline küsimus kerkis põhjalikumalt uuritud 21 kaasusest esile veel vaid *SAMI* asjas, kus kohus viitas *SGAE* kaasusele, öeldes, et:“ ei ole oluline, kas suunamise koht on eraldatud või üldsusele avatud

---

⁷⁰ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*

⁷¹ EK C-306/05 (*SGAE*) Kohtujuristi ettepanek, punkt 37

⁷² EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, p 50-51

⁷³ EK C-306/05 (*SGAE*) Kohtujuristi ettepanek, punkt 66

Kohtuasja C-135/10 (tuntud ka kui *SCF*) poolteks on Itaalia fonogrammitootjate ühing (*SCF*) ja erahambaarsti kliinik Tribunale diTorinole M. Del Corso. Fonogrammitootjate ühing leidis, et erahambaarsti kliinik rikub nende õigusi kui kabinetis lastakse raadiost ilma tasu maksmata taustamuusikana kaitstavaid fonogramme.⁷⁴ Kohus leidis antud asjas, et hambaarsti patsientidest moodustub määratletud hulk potentsiaalseid adressaate, kelle näol on isikute hulk väike või isegi tähtsusetu ja seega ei ole tegemist „inimestega üldiselt”. Hambaarsti patsiendid ei ole samade fonogrammide adressaadid, kuna viibivad kabinetis üksteise järel. Hambaarst ilmselt ei eelda ega saa eeldada, et tema tulud fonogrammide edastamise tõttu suureneksid, seega ei avalda selline tegevus mõju tema tulule. Lisaks ei saa eeldada, et patsiendid oleksid ülekande osas üldse vastuvõtlikud. Kõike arvestades leidis kohus, et hambaarsti kabineti pidaja ei tegele „üldsusele suunamisega” direktiivi 92/100 artikli 8 lõike 2 tähenduses ning seetõttu ei tule niisuguse tegevuse eest maksta tasu fonogrammitootjatele.⁷⁵ Antud otsuse juures on oluline, et üldsust ei tuvastatud ja tulu teenimine oli otsuse juures kaaluva tähtsusega.

Liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08 (tuntud kui *FAPL*) oli üheks pooleks jalgpalli meistriliigasse kuuluvate klubide vahel peetavate võistluste turustamise eest vastutav *FAPL*, kes annab litsentsisaajale ainuõiguse edastada jalgpallivõistlusi ja saada neist majanduslikku kasu ja antud asjades püüab *FAPL* peatada ainuõigusest mööda hiilimisi. Ettevõtted importisid Ühendkuningriikidesse dekodeerimiskaarte ning pakkusid neid pubidele soodsama hinnaga kui Ühendkuningriigi ringhäälinguorganisatsioon. Kohus viitas *SGAE* ja *SCF* kaasuses toodud põhjendustele leides, et asjaolud on sarnased ja luges pubide omanike tegevuse ülekantavate teoste teleekraani ja kõlarite abil edastamise pubis viibivatele klientidele üldsusele suunamiseks ning leidis, et suunamine toimus uuele üldsusele. Lisaks märkis kohus, et suunamisel on tulu saamise eesmärk, eelkõige meelitab see tegevus kliente pubisse. Mõistet „üldsusele suunamine” infoühiskonna direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ülekantud teoste teleekraani ja kõlarite abil edastamist pubis viibivatele klientidele. Üheks vastuväiteks kerkis küsimus kas direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 peaks katma üldsusele suunamise kõrval ka avalikus kohas edastamise, millele viitab Berni konventsiooni artikkel 11bis lõige 1 punkt iii. Kohtujuristi ettepanekust lähtuvalt see sinna ei tohiks kuuluda. Küsimus on selles kuidas suhestuvad taasedastamine ja üldsusele suunamine. Tanya Aplin arvates *FAPL* kohtuasjas ei

---

⁷⁴ EKo C-135/10, *SCF*, p 28 -36

⁷⁵ EKo C-135/10, *SCF*, p 96 - 102

olnud küsimuse all üldse kas taasedastamine on üldsusele suunamine, kuna tema arvates seda ei toimunud, vaid kas avalikus kohas üldsusele suunamine nagu avalikus kohas esinemine Berni konventsiooni artikkel 11bis lõige 1 punkt iii mõttes kuulub 2001/29/EÜ artikkel 3 alla kuna direktiivis ei ole üldsuse ja avalikkuse mõistet avatud.⁷⁶ Kohus aga leidis, et pubis edastatud telekanalite näitamisel puudub vahetu kontakt välistades avaliku esitamise ja seega on telekanalite näitamise näol ikkagi tegu üldsusele suunaisega.⁷⁷

Kohtuasjas C-162/10 (tuntud ka kui *Phonographic Performance (Ireland)*) kaebas Iirimaa Fonogrammitootjate Ühing Iirimaa kohtusse, kuna hotellipidajad ei olnud kohustatud majutusruumi paigutatud teleri või raadio eest fonogrammitootjale tasu helisalvestiste ülekandmise eest maksma ja nad leidsid, et siseriiklikud sätted rikuvad Euroopa Liidu direktiive, milles on fonogrammide teatavatel tingimustel kasutamise eest õiglane tasu ette nähtud. Asja lahendamiseks vaataks kohus, kas hotellipidajate kirjeldatud tegevus on üldse üldsusele suunamine. Kohus leidis, et hotelli kliendid said fonogrammidest osa vaid tänu hotellipidaja tahtlikule tegevusele ja seetõttu on hotellipidajal roll, mida ei tohi hinnangu andmisel tähelepanuta jätta. Klientide näol oli tegemist „inimestega üldiselt” ning viidates SGAE kaasusele tõi välja, et majutusettevõtte kliendid moodustavad määratlemata arvu potentsiaalseid adressaate, mis on piiratud mingil ajahetkel vaid hotelli kogu mahutavusega ning mida tuleb pidada üldsuseks ning sisuliselt tuleb hotellipidaja sellist tegevust käsitleda lisateenuse osutamisenä, mis avaldab mõju asjaomase hotelli klassile ning seega ka numbritubade hinnale ning FAPL jt kaasusele viidates nentis, et selline tegevus võib ligi tõmmata lisa kliente, kes on täiendavast teenusest huvitatud. Sellest tuleneb, et sellisel juhul, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, toimub hotellipidaja poolt fonogrammide edastamine tulu saamise eesmärgil. Kokkuvõttes leidis kohus, et hotellipidaja tegeleb „üldsusele suunamisega” direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses.⁷⁸ Kui kohtuasjas *Phonographic Performance* oli küsimuseks fonogrammitootjate õigus õiglasele tasule direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses sarnases olukorras SGAE kohtuasjas, siis kohtuasjas C-641/15, tuntud ka kui *Hettegger Hotel Edelweiss*, leidis kohus, et toimub üldsusele suunamine, kuid majutuse hinda ei saa pidada sissepääsu tasuks direktiiv 2006/115/EMÜ artikkel 8 lõige 3 mõttes. Ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigus on seal ette

---

⁷⁶ Aplin, T., “Reproduction” And “Communication to the Public” Rights in EU Copyright Law: FAPL vs QC Leisure, *King's Law Journal*, 22:2, 2011, lk 217-219

⁷⁷ EKo C-403/08 ja C-429/08, *FAPL*, p 199-203

⁷⁸ EKo C-162/10, *Phonographic Performance*

nähtud vaid piiratud juhtudel ehk sisenemistasu võtvates kohtades ja sestap ei kuulu eelmainitud säte kohaldamisele, samas ei välistanud kohus sellise õiguse olemasolu siseriiklikus õiguses.⁷⁹ Seega on autorite ja fonogrammitootjate õigused Euroopa Liidu tasemel reguleeritud ja kaitstud ning kohtupraktika pinnalt on selles osas selgus majas, kuid ringhäälingu osas on asjad veel veidi lahtised.⁸⁰

Kohtuasjas 2-12-24099 nõudis Eesti Autorite Ühing Tartus asuva 49 majutusruumiga AS Barclay Hotellilt, et viimane lõpetaks ilma litsentsita muusikateoste avaliku esitamise tubades ning tasu ja viiviseid senise avaliku esitamise eest. Maakohus viitas oma otsuses, mille Ringkonnakohus jättis muutmata, et AutÕS § 13 lg 1 p-s 7 ja § 131 lg-s 5 sätestatud teose kasutusviisi avalik esitamine kuulub AutÕS §-s 10 toodud üldmõiste „üldsusele suunamine“ alla. Ning teos loetakse antud sätte mõttes üldsusele suunatuks, kui see on avalikult esitatud, üldsusele näidatud, edastatud, taasedastatud, üldsusele kättesaadavaks tehtud või muul viisil üldsusele suunatud mis tahes tehnilise vahendi või protsessi vahendusel. Maakohus viitas Euroopa kohtuotsusele asjas *SGAE* ning määrusele kohtuasjas C-136/09, tuues välja, et Euroopa Kohus on leidnud, et hotellitubadesse paigutatud keskantenniga ühendatud telerid kujutavad endast üldsusele suunamist direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Kõnesolev direktiiv ei ole otsekohaldatav, kuid Eesti autoriõiguse seaduses on sellega arvestatud. Maakohus leidis, et: "Arvestades autoriõiguse seaduses sätestatud ja Euroopa Kohtu seisukohta, tuleb televisiooniprogrammides sisalduvate muusikateoste vaatamise ja kuulamise võimaldamist hotelli numbritubades pidada AutÕS § 131 lg 5 kohaseks teoste avalikult esitamiseks televisiooni vahendusel üldsusele avatud kohas. Seega on selleks vajalik AutÕS § 13¹ lg 5 järgi loa saamine." Antud asjas on hagi aluseks kostja hotelli numbritubades telerite olemasolu, mille kaudu on võimalik vaadata ja kuulata muusikateoseid sisaldavad televisiooniprogramme. Nii seadusest kui Euroopa Kohtu lahenditest tulenevalt ei ole sellisel juhul oluline, kas numbritubasid ja telereid tegelikult kasutati. Seda arvestades on hageja nõue kohtu arvates piisavalt selge ja konkreetne ning iga autori ja teose eraldi nimetamine ei ole vajalik ega võimalik. Kohus rahuldas hagi osaliselt: tasu osas mõistis kohus Autorite Ühingu välja väiksema summa kui nad esialgu nõudsid.⁸¹

---

⁷⁹ Cole, M.D., viidatud töö, lk 16

⁸⁰ Cole, M.D., viidatud töö, lk 25

⁸¹ Tartu Ringkonnakohtu otsus, 2-12-24099, 16.10.2013

Eesti Ringkonnakohtu asjas 2-12-4019 nõudis Eesti Esitajate Liit MTÜ (kes esindab Eesti Fonogrammitootjate Ühingut (EFÜ)) Reval-Sport MTÜ spordiklubilt fonogrammide üldsusele suunamise eest tagasiulatuvalt tasu alusetu rikastumise sätete alusel. Kohus tõi lahendis välja, et AutÕS § 72 sätestab, et kui ärilisel eesmärgil avaldatud fonogrammi või selle reproduktsiooni kasutatakse üldsusele suunamiseks, siis on esitajal ja fonogrammitootjal õigus saada õiglast tasu isikult, kes ärilisel eesmärgil avaldatud fonogrammi üldsusele suunab ja tasu makstakse ühekordse maksena võrdsetes osades teose esitajale ja fonogrammitootjale. Maakohus arvas, et nimetatud sätte kohaldamisel on seega kaks eeldust, neist esimene on äriline eesmärk ning teine on muusika üldsusele suunamine, kuid Ringkonnakohus tõi oma otsuses välja, et Maakohus küll leidis õigesti, et hagejal on õigus nõuda fonogrammi üldsusele suunamise eest kostjalt tasu, kuid tõlgendanud eeltoodud sätet ärilise eesmärgi osas ebaõigesti. Nimelt ei ole AutÕS § 72 mõttes avaldamine ja üldsusele suunamine sünonüümid ja kõnesolevas sättes on oluline hoopis see, et tootja või isik, kellel on õigus fonogramme avaldada on teinud seda ärilisel eesmärgil. Kostja kasutab treeningute läbiviimisel ja jõusaalis fonogramme ehk ta suunab neid AutÕS §10 mõttes üldsusele ja seda ei ole pooled vaidlustanud. See kas kostja tegutseb ärilisel eesmärgil või mitte ei ole siinkohal oluline. Kokkuvõttes pidi Reval Sport maksma tasu ja viiviseid alusetu rikastumise alusel.⁸²

Kohtuasjas 2-14-10260 nõudis Eesti Fonogrammitootjate Ühing ööklubilt Club 33 tasu fonogrammide avaliku esitamise eest ning viivist ja edaspidist hoidumist rikkumise toimepanemisest. Kohus rahuldaski hagi, tuues välja, et fonogrammi avaldatakse või selle reproduktsiooni kasutatakse üldsusele suunamiseks ärilisel eesmärgil, siis on teose esitajal ja fonogrammitootjal õigus saada õiglast tasu (AutÕS § 72 lg 1, mida peab maksma isik, kes ärilisel eesmärgil avaldatud fonogrammi üldsusele suunab (lg 2). AutÕS § 10 lg 1 kohaselt tähendab fonogrammide üldsusele suunamine üldsusele kättesaadavaks tegemist tehnilise vahendi või protsessi abil. Antud asjas oli kostjal segadus sellega seoses, et tema juba maksis tasu Eesti Autorite Ühingule ja ei mõistnud, miks ta peab veel tasu maksma fonogrammitootjatele. Kohus selgitas, et fonogramm ei ole teos. Ning esitajad ja fonogrammitootjad teostavad fonogrammi üldsusele suunamisel tekkivat tasu saamise õigust ühiselt, kuid autoritest eraldi. Nimelt peab teose ja fonogrammi avalikul esitamisel (üldsusele suunamisel) kasutaja sõlmimagi kaks

---

⁸² TlnRnKo 2-12-4019, 15.05.2013, lk 10 -11

lepingut: ühe autori õiguste kasutamiseks EAÜ ja teise EEL-i / EFÜ-ga esitajate ja fonogrammitootjate õiguste kaitseks.⁸³

Kohtuasjas C-325/14 oli poolteks *SABAM* (Belgia autorite ühing) ja *SBS Belgium NV*, kes on hollandikeelne kommerts ringhäälinguorganisatsioon, mis toodab ja edastab "otseedastusega" teleprogramme oma edasimüüjatele (Belgacom, Telenet ja TV Vlaanderen), kes edastavad signaalid omakorda oma abonentidele. *SABAM* leidis, et *SBS* tegeleb ringhäälinguorganisatsioonina üldsusele suunaisega direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 mõttes ja sestap nõuab tema tegevus autoriõiguste omanike luba, mida *SBS*il polnud ja seetõttu nõuab *SABAM* hüvitisena teatud rahasummat. Kohus leidis, et *SBS* edastab programme sisaldavaid signaale erinevate tehniliste vahendite või protsesside abil (satelliit-, kaabel- või xDSL-ühenduse kaudu) ja sestap kujutavad endast sellised edastused üldsusele suunamise toimingut (olenemata sellest, kas need toimuvad paralleelselt või mitte). Suunamine on aga toimunud vaid konkreetsetele edasimüüjale eraldi, ilma et potentsiaalsed televaatajad pääseksid neile ligi seega ei ole edastamine toimunud üldsusele. Kuna kaks elementi, mis moodustavad üldsusele suunamise, on kumulatiivsed, ei ole tingimused täidetud, et kohtuasjas olevad asjaolud saaks lugeda „üldsusele suunamiseks“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 mõttes.⁸⁴

Kohtuasjas C-117/15 (tuntud ka kui *Reha Training*) asusid Reha Training taastusravikeskuses, is pakkus õnnetuses kannatada saanud isikutele operatsioonijärgset taastusravi, mõlemas ootesaalis televiisorid, kust ootavad inimesed said vaadata telekanaleid. Reha Trainingul puudus autoriõiguste esindamise organisatsiooni GEMA luba nende saadete kättesaadavaks tegemiseks. GEMA nõudis kehtivate tasumäärade alusel rikkumise perioodi eest arvestatud summa tasumist ning kuna talle tasu ei laekunud, esitas ta kahjuhüvitisnõude kohtusse. Sisuliselt leidis kohus, et taastusravikeskuse pidaja teostab teoste suunamist, patsientidest moodustuv isikute ring ei ole "liiga väike või tähtsusetu" ja kõiki asjaolusid arvestades moodustab „üldsuse“ kõnes olevate artiklite tähenduses. Kohus mainib oma otsuse punktis 60, et ilma keskuse pidaja sihiliku tegevuseta patsiendid ülekandeid näha ei saaks. Taastusravikeskuse patsiente ei ole teose algse üldsusele kättesaadavaks tegemise loa andmisel igal juhul arvesse võetud ja sestap moodustavad patsiendid "uue üldsuse". Kohus viitas varasematele otsustele, milles Euroopa Kohus on leidnud, et publi-, hotelli- ja sanatooriumipidaja tegeleb üldsusele suunamisega, kuid viitab ka tulususe

---

⁸³ VMKo, 2-14-10260, 06.08.2014

⁸⁴ EKo C-325/14 *SBS Belgium NV versus Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM)* ECLI:EU:C:2015:764

küsimusele kus kohus leidis et samadel asjaoludel hambaravikabinetis üldsusele suunamist ei toimu. *Reha Training* asjas leidis Euroopa Kohus, et üldsusele suunamine toimus ja autoriõigusi rikuti.⁸⁵ Kui enne kõnesolevat kaasust mängis "tulu teenimine" üsna väikest rolli, siis *Reha Training* otsuse juures mõjutas otsust just "tulu teenimise" aspekt ja see on mõjutanud ka kõiki järgnevaid otsuseid.⁸⁶

Kohtuasjas 2-17-8755 nõudis Eesti Autorite Ühing Sugar Media SIAlt hüvitist muusikateoste ebaseadusliku avaliku esitamise eest (litsentsitasu) ja kahju hüvitamist (millest ta hiljem loobus). Kohus rahuldab hagi. Kohtuotsuses toob maakohus välja, et AutÕS § 13 lg 1 p 7 sätestab, et autorile kuulub ainuõigus igal moel ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose samaviisilist kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest, välja arvatud autoriõiguse seaduse IV peatükis ettenähtud juhud. Sealhulgas kuulub autorile õigus lubada ja keelata teost avalikult esitada kas elavas või tehniliselt vahendatud ettekandes ja just seda nimetatakse õiguseks avalikule esitamisele.⁸⁷

Kohtuasjas C-753/18 (tuntud ka kui *Stim ja SAMI*) on ühel pool Rootsi autoriõiguste ja sellega kaasnevate õiguste kollektiivse esindamise ühingud Stim ja SAMI ning teisel pool kaks autorenditeenust osutavat äriühingut, kes annavad autosid lühiajaliselt rendile (kuni 29. päevaks). Stim nõudis rohkem kui 34000€, kuna autorenditeenuse osutaja aitas oma tegevusega (andes raadioga varustatud autosid lühiajalisele rendile) kaasa sellele, et kolmandad isikud tegid ilma Stim loata muusikateoseid autoriõiguse seisukohast üldsusele kättesaadavaks. Teises kohtuasjas pöördus autorenditeenuse osutaja kohtu poole, et see tuvastaks, et ta ei ole kohustatud maksma SAMI-le fonogrammide kasutamise eest. Euroopa Kohus viitas varasemale kohtupraktikale ja rõhutas kasutaja rolli osatähtsust kogu asja hindamisel, ning leidis, et autorenditeenuse pakkuja pakub üksnes füüsilist abivahendit ja sestap ei tee üldsusele suunamise toimingut ja sel põhjusel ei saa tema tegevust lugeda üldsusele suunamiseks direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 ja direktiivi 2006/115/EMÜ artikli 8 lõike 2 tähenduses.⁸⁸ Euroopa Kohus on oma üsna lühidas

---

⁸⁵ EKo C-117/15, *Reha Training*

⁸⁶ Koo, J, *Away We Ziggo: The Latest Chapter in the EU Communication to the Public Story*. 'Away we Ziggo: the latest chapter in the EU communication to the public story' *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 542, 2018, lk 547

⁸⁷ HMKo, 2-17-8755, 21.06.2018

⁸⁸ EKo C-753/18 *Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) ja Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) versus Fleetmanager Sweden AB ja Nordisk Biluthyrning AB* ECLI:EU:C:2020:268

otsuses asjas *Stim ja SAMI* näidanud, et üldsusele suunamise õigusel on omad piirid ja päris kõik asjad üldsusele suunamiseks ei kvalifitseeru.⁸⁹

Kohtuasi 2-16-17491 keerles küll rohkem selle ümber, kas AutÕS §22 selline tõlgendus, et termin „õppeasutus“ hõlmab ka huvikoole, mis tähendaks, et tegemist võiks olla erandiga direktiivi 2001/29/EÜ artiklist 3, on kooskõlas antud direktiiviga, kuid Riigikohus arutles ka käesoleva töö kontekstis olulistel teemadel. Riigikohus toob välja, et kuigi AutÕS §10 asub autoriõigusega kaitstavaid teoseid reguleerivas AutÕS 2. peatükis, on kõnes olevas sättes üldsusele suunamise definitsioon kolleegiumi arvates kohaldatav ka autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul ja seal hulgas siis esitajate ja fonogrammitootjate õiguste puhul. Seejuures näeb 1996. aasta WIPO esituse ja fonogrammidelepingu art 2 p g ette, et lepingu art 15 kohaldamisalas on fonogrammidele salvestatud helide või neid esindavate märkide üldsusele kuuldavaks tegemine.⁹⁰ Riigikohus toob välja, et Euroopa Liidu õiguses on teoste ülekandmine tehniliste vahendite abil reguleeritud infoühiskonna direktiiviga, mille art 3 lg 1 kehtestab autori ainuõiguse teose üldsusele suunamisele (*right of communication to the public*). Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab infoühiskonnadirektiivi art 3 lg-s 1 ja sellega paralleelne direktiiv 2006/115/EÜ art 8 lg-s 2 sätestatud õigus kaitstud teoste igasugust ülekandmist, sõltumata kasutatud tehnilisest vahendist või protsessist. Nende õigustega on hõlmatud raadiost taustamuusikana fonogrammide ülekandmine ning fonogrammide edastamine seadme abil, millega saab mängida füüsilisel või digitaalsel kujul fonogramme. Infoühiskonna direktiivi art 3 lg-s 1 ja direktiivi 2006/115/EÜ art 8 lg-s 2 sätestatud õigus üldsusele suunamisele hõlmab seega teose esitamist tehniliselt vahendatud ettekandes AutÕS § 13 lg 1 p 7 tähenduses.⁹¹

2.2 Internetiga seonduvad üldsusele suunamise kontekstid ning kriteeriumid

Käesolevas alapeatükis on Euroopa ja Eesti kohtuasjad, mis on seotud internetiga. Hüperlingid leiavad eraldi käsitlemist käesoleva töö kolmandas peatükis alapeatükis 3.4. Euroopa Kohus on interneti kohta öelnud, et „Internet on harta artikliga 11 tagatud sõna- ja teabevabaduse seisukohast eriliselt oluline ja hüperlingid aitavad kaasa selle toimimisele ning arvamuste ja teabevahetusele võrgus, milles pääseb ligi tohutule hulgale teabele.“⁹² Kuna üldsusele

---

⁸⁹ Szkalej, K, Looking for the edge of Article 3 InfoSoc Directive and finding it twice – in a car and in the court, 2020, lk 3

⁹⁰ RKTko 2-16-17491, 27.11.2019, p 13.2

⁹¹ RKTko 2-16-17491, 27.11.2019, p 16.1

⁹² EKO C-160/15 GS Media BV versus Sanoma Media Netherlands BV jt ECLI:EU:C:2016:644,p 45

kättesaadavaks tegemine on interneti kontekstis autoriõiguste kaitse osas kesksel kohal ja interneti osatähtsus teoste tarbimisel kasvutrendis, siis on suunamisõigust puudutavaid kaasuseid omajagu.⁹³

Kohtuasjas C-607/11 (tuntud ka kui *TVCatchup vs ITV*) leidsid eraõiguslikud televisiooniteenuse osutajad, et nende autoriõigusi on rikutud, kui TVC võimaldas oma kasutajatel tasuta interneti kaudu otse vastu võtta telesaadete andmevoogu. TVC kasutamine oli piiratud Ühendkuningriigi territooriumiga ja kasutajal pidi teenuse kasutamiseks juba olemas olema televisiooniluba. TVC teenuste rahastamine toimus reklaamidega, mida kuvati enne mingi konkreetse saate videovoogu, samas säilis ka originaalsaate reklaam andmevoo osana. Kohus tuletab meelde, et direktiiv 2001/29/EÜ mõistet „suunamine” ammendavalt ei defineeri ja mõistet „üldsusele suunamine” tuleb käsitada laias tähenduses. Kohus on seisukohal, et suunamine on toimunud kasutades kaitstud teoste esialgselt edastamisest erinevat suunamismeetodit ja suunamine on suunatud üldsusele (sisuliselt toimub maapealse leviga teleprogrammis sisalduvate teoste edastamine ja internetis kättesaadavaks tegemine). Kohus jõudis oma arutluses järeldusele, et seaduseandja nägi ette, et teose autorilt peab saama eraldi loa teose igakordseks edastamiseks või taasedastamiseks, mis toimub spetsiifilist tehnilist lahendust kasutades, kuna see toimub sel juhul alati üldsusele, kellega autoriõiguste omaja algsel suunaisel ei arvestanud ehk uuele üldsusele.⁹⁴ Eleonora Rosati arvates läks just *TVCatchup* kaasuses "uue üldsuse" kriteeriumi kasutus ja tõlgendus ebavajalikus suunas ja selle kohtuotsust on tema hinnangul ka järgnevatel lahendites valesti tõlgendatud⁹⁵. Sellest täpsemalt käesoleva töö kolmandas peatükis alapeatükis 3.3.

Järgmine märgiline kaasus C-466/12 (tuntud ka kui *Svensson jt*), milles ajakirjanikud leidsid, et nende autoriõigusi rikub veebisait *Retriever Sverige*, pakkudes oma veebilehe küllastajatele hüperlinke, mis viivad kliendi *Göteborgs-Posten* veebiväljaandes asuva konkreetse artikli juurde. Tuleb märkida, et kõnesolevad artiklid olid kõikidele vabalt ilma piiranguteta kättesaadavad. Kohus viitas varasematele kohtuotsustele ja jõudis järeldusele, et kaitstud teoste juurde suunavate klikitavate linkide pakkumist tuleb lugeda kättesaadavaks tegemiseks ja seega suunamise toiminguks, mis on suunatud kõigile selle veebisaidi potentsiaalsetele kasutajatele ehk sihtgrupile, mis on määratlemata suurusega ja hõlmab küllaltki suurt arvu isikuid. Kuid kuna suunamistoiminguid tehakse sama tehnilist vahendit kasutades ehk internetis, siis on oluline, et

---

⁹³ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst, lk 3

⁹⁴ EKo C-607/11 *ITV Broadcasting Ltd jt versus TVCatchup Ltd* ECLI:EU:C:2013:147

⁹⁵ Rosati, E., 2020, lk 17

suunamine toimuks uuele üldsusele. Kuna *Göteborgs-Posten* veebiväljaandel puudusid igasugused piiravad meetmed ja kõigil veebikasutajatel oli saidil olevatele teostele vaba juurdepääs, moodustasid esmase üldsusele suunamise sihtgrupi kõik asjassepuutuva veebisaidi potentsiaalsed külastajad ja seetõttu ei ole uue üldsuse kriteerium täidetud ja autoriõiguste omajate luba suunamise toiminguks hüperlingi postitamise näol vaja ei ole. Kohus toob ka välja, et asjaolud ei muutu, kui olukord on selline, kus veebikasutaja lingile klikkimisel kuvatakse teost nii, et jääb mulje, nagu kuvataks see lingi asukoha saidil (kuigi teos on tegelikult pärit teiselt saidilt). Olukord oleks teine, kui klikitav link võimaldaks kasutajatel kõrvale hoida kaitstud teost sisaldaval veebisaidil võetud piiravatest meetmetest.⁹⁶ *Svensson jt* kaasuses lahkes Euroopa Kohtu otsus paljudest Euroopa siseriiklikest kohtuotsustest, leides, et hüperlinkimise näol on tegemist üldsusele suunamise toiminguga⁹⁷. Eleonora Rosati arutles IPKat blogis, et kindlasti langeb kohtuotsus mingi kriitika alla, kuid üldiselt tundub talle, et otsus oli tasakaalukas ja arvestas erinevate huvidega: ei jätnud autoreid kaitseta ja samas pööras tähelepanu infoühiskonna toimimisele⁹⁸. See lahend vähemasti kinnitab, et internetis kõikidele vabalt kättesaadavale sisule viitamine hüperlingi näol on lubatud ega riku autoriõigusi, õhku jäi aga küsimus, et mis saab kaitstud teostest, mis on internetti üles laetud autoriõiguste omaja loata ja kuidas käsitletakse sellisele sisule viitavaid hüperlinke⁹⁹. *Svensson jt* kaasusest nähtub seega, et hüperlink ei ole üldsusele suunamine kui teos, millele see hüperlink viitab on algselt üldsusele suunatud autoriõigusteomaja loal ja kui kõnesolev teos on potentsiaalselt kõikidele internetikasutajatele vabalt ilma piiranguteta kättesaadav. Selle pinnalt kerkis aga näiteks IPKat anonüümsel blogijal küsimus, et kas kontrollimise kohustus lasub täielikult linkijal ja kui nii, siis kuidas kindlaks teha kas mingi teos on internetis kättesaadavaks tehtud autoriõiguste omaja loal või illegaalselt?¹⁰⁰ Kuna *Svensson jt* kaasuses ütles kohus, et kui teos on internetis üldsusele vabalt kättesaadavaks tehtud, siis ei ole uue üldsuse kriteerium täidetud, seetõttu sillutab just *Svensson jt* kaasus Justin Koo arvates teed üldsusele suunamise õiguse ammendumise suunas.¹⁰¹

---

⁹⁶ EKo C-466/12, *Svensson jt*

⁹⁷ Frosio, G, It's all linked: How communication to the public affects internet architecture, *Computer Law & Security Review*, Volume 37, 105410, ISSN 0267-3649, 2020, lk 10

⁹⁸ Rosati, Eleonora, 2014 (13.02.2014) "Early thoughts on *Svensson*: communication/making available, 'new' public, altering the scope of exclusive rights" Internetis leitav: <https://ipkitten.blogspot.com/2014/02/early-thoughts-on-svensson.html> (viimati külastatud 12.03.2022)

⁹⁹ Hornle, J., Is linking communicating?, *Computer Law & Security Review*, Volume 30, Issue 4, 2014, lk 443

¹⁰⁰ IPKat blogi, Post-*Svensson* Stress Disorder #1: Does it matter whether linked content is lawful?, 2014

¹⁰¹ Koo, J., 2018, lk 548

Kohtuasjas C-348/13 (tuntud ka kui *BestWater International*) esitas *BestWater* (veefiltrite tootja ja müüja) hagi konkurentide töötajate vastu, kes olid *BestWateri* turundusvideo YouTube'ist hüperlinkinud otse enda veebilehele, nii et video ilmus konkurendi veebilehel aknana (*embedding*). Puudusid viited algallikale ja autorile ehk jäi mulje, et tegu on konkurendi enda sisuga. *BestWateri* väitel on video kättesaadavaks tehtud vaid nende enda veebilehel ja YouTubeis on see ilma loata. Kohus oli äsja sarnases asjas otsuse teinud ja sestap lahendati see asi lühikese määrusega. Kohus lähtus *Svenssoni jt* lahendist öeldes, et teisel veebilehel kõikidele kättesaadava teose raamistamine oma veebilehel ehk hüperlingitud sisu kuvamine läbi „akna“ (*framing*) ei ole iseenesest üldsusele suunamine. Eelkõige kuna teost ei suunata "uuele üldsusele" ega kasutada tehnilist erilahendust, mis erineks algsest üldsusele suunamise lahendusest. Seda ei mõjuta see, kas video laeti YouTube keskkonda seaduslikult või mitte, sest enda veebilehel tegi selle kättesaadavaks just õiguste omaja (*BestWater International*). Kokkuvõtteks järeldus, et autoriõiguste rikkumise tuvastamisel on üheks kriteeriumiks see, et kasutusel oleks algsest erinev tehnoloogia ja see, et Euroopa Kohus käsitleb erinevaid linkimise meetodeid samamoodi.¹⁰² *BestWater* kohtumäärusest ei ole päris selge, kas kõnesolev video on algselt üldsusele suunatud autoriõiguste omaja loal või mitte ja kui ta ka oli legaalselt veebilehel üldsusele kättesaadavaks tehtud, aga keegi teine laadis ta üles YouTube keskkonda kas ta sel juhul oli ikka legaalne. *BestWater* kohtumääruse ja *Svensson jt* kohtuotsuse järgselt jäi ikkagi õhku rippuma küsimus, et mis saab siis, kui teos on internetis kättesaadavaks tehtud ilma autoriõiguste omaja loata või kui hüperlingitud on teosele, mis nõuab vaatamiseks sisselogimist. IPKAT blogi postituses arutles Eleonora Rosati samadel teemadel. Blogi autorile näib kohtu otsuse pinnalt, et kohtu arvates ei omaks illegaalne sisu just kui tähtsust ega ka juurepääsu piiravad meetmed nagu sisselogimise nõue. Blogi autor järeldab antud kohtumääruse pinnalt, et oma teoste kasutamise järelevalve lasub täielikult autoriõiguste omajatel, mitte hüperlinkijatel.¹⁰³ IPKAT blogija Eleonora Rosati heitis Euroopa Kohtule ette, et kohus ei kasutanud võimalust adresseerida seni õhku jäänud küsimusi illegaalsele sisule linkimise osas, kuid avaldas lootust, et Madalmaades esile kerkinud asjas peab kohus seda tegema, viidates sealjuures kohtuasjale *GS Media*.¹⁰⁴

Kohtuasjas C-279/13 (tuntud ka kui *C More*) pöördus tasuline telekanal C More oma õiguste kaitseks kohtu poole, kuna härra Sandberg jagas oma veebilehel linke, millega oli inimestel

---

¹⁰² EKm C-348/13 *BestWater International GmbH versus Michael Mebes ja Stefan Potsch* ECLI:EU:C:2014:2315

¹⁰³ Rosati, E, *That BestWater order: it's up to the rightholders to monitor online use of their works*, 2014

¹⁰⁴ Rosati, E, *The CJEU Hyperlinks Trilogy: Part III, C-279/13 C More Entertainment*, 2015

võimalik mööda minna telekanalile maksmisest ja nautida muidu tasulist sisu otseülekannet jäähokimängudele tasuta. Euroopa kohus leidis, et õigusi tuleks kaitsta muul alusel kui infoühiskonna direktiivi artikkel 3 lõige 2 alusel, kuna "üldsusele kättesaadavaks tegemise" eelduseks on, et isik saaks sisule ligi pääseda oma valitud ajal ja kohas, kuid otseülekande puhul on see võimalik vaid otseülekande ajal ja seetõttu ei suunanud härra Sandberg sisu üldsusele.¹⁰⁵ Svenssoni kaasuse eel oli kohus Infoühiskonna direktiivi artikkel 3 lõige 1 osas üldistavamal seisukohal öeldes, et peale vajutatava lingi avalikustamine (hüperlingi), mis viib kaitstud sisu juurde, loetakse üldsusele suunamiseks kui teos on üldsusele kättesaadavaks tehtud ja isikud saavad teosele ligi pääseda olenemata sellest, kas nad seda ka teevad. Kuid nüüd selleks, et direktiivi artikkel 3 lõige 2 mõttes oleks teos „üldsusele kättesaadavaks tehtud“ on oluline, et üldsuse hulka kuuluv isik pääseks teostele ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Sestap järeltas Eleonora Rosati, et *C More* kaasuse järgselt ei saa *live broadcasti* tegijad ja autoriõiguste omajad tugineda Infoühiskonnadirektiivi artikkel 3 lg 2 kaitsele. Küll võib kaitset muidugi pakkuda mõni teine seadus.¹⁰⁶

Märgilises kohtuasjas C-160/15 (tuntud ka kui *GS Media*) on ühel pool ajakirja Playboy väljaandja Sanoma ja teisel pool GS Media, kes haldab ühte kümnest kõige külastatavast Madalmaade uudistesaidist GeenStijl. Antud veebisaidil avaldati oktoobri lõpus 2011. uudis mille sisuks oli osaline pilt ning hüperlink veebisaidile *Filefactory*, kust said kõik soovijad Playboy detsembri numbriga jaoks pildistatud fotod enda arvutisse laadida. Hüperlingile eelnes tekst: „Ja nüüd link fotodele, mida olete oodanud.“ GS Media hüperlinki nõudmise peale ei eemaldanud, kuid Sanomal õnnestus lasta failid kustutada *Filefactory*st. Pildid jõudsid aga juba uutesse failijagamiskeskondadesse ja tänu GeenStijl toimetuse tegevusele kui ka saidi külastajate kommentaaridele olid piltide juurde viitavad hüperlingid koguaeg leitavad. Eelotsust küsinud kohtu jaoks ei olnud kohtuotsuse *Svensson jt* ega kohtumääruse *BestWater* pinnalt selge kas antud asjaoludel kus teos on küll varem avaldatud, kuid ilma autoriõiguste omaja loata, on tegemist „üldsusele suunamisega“. Kohus tõi välja, et autoritel on preventiivne õigus astuda teose üldsusele suunamise keelamiseks oma teose võimalike kasutajate ja kasutajate kavatsetava üldsusele suunamise vahele. Kohus rõhutas taas Interneti olulisust sõna- ja teabevabaduse seisukohast ja jõudis järeldusele, et kui veebisaidile pannakse üles hüperlink teose juurde, mis on

---

¹⁰⁵ EKo C-279/13, *C More*

¹⁰⁶ Rosati, E, Unauthorized hyperlinks to live TV broadcasts not infringements under the InfoSoc Directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol.10, No.8, 2015, lk 583.

üldsusele kättesaadavaks tehtud ilma autoriõiguste omaja nõusolekuta tuleb selleks, et järeldada kas tegu on autoriõiguste rikkumisega või mitte vaadata kas hüperlingi üles riputanud isik teadis sisu illegaalsusest ja kui ei, siis kas ta pidi seda teadma. Teadmist eeldatakse kui isik tegutseb kasu saamise eesmärgil.¹⁰⁷ Roosa Tarkiainen on oma artiklis välja toonud, et GS Media otsus on tekitanud probleeme, kuna Euroopa Kohus jättis GS Media otsuses hüperlinkimisega seoses selgitamata, mida teadmine ja tegutsemine tulu teenimise eesmärgil täpsemalt tähendavad. Siseriiklikes kohtutes paistab silma segadus ja erinevad tõlgendused hüperlinkimise kontekstide lahendamisel.¹⁰⁸ GS Media otsuse järgselt lahvatas kriitikalaviin ja arvamusi tuli uksest ja aknast. Alberto Bellan arvates aga on *Svensson jt* ette seatud piiride raames *GS Media* otsus igal juhul parim, mida Euroopa Kohus antud olustikus teha sai. *GS Media* asjas oli senisest erinev lähenemine ja tema hinnangul kohus püüdis leevendada *Svensson jt* tulenevat põhimõtet, et hüperlinkimine võrdubki üldsusele suunamisega. Tegemist on kohtu püüdlusega tuua õigust inimestele ja igapäevaolukordadele lähemale.¹⁰⁹

Kohtuasjas C-527/15 (tuntud ka kui *J.F.Wullems või Filmspeler* kaasus) on ühel pool autoriõiguste ja muude kaasnevate õiguste kaitse alal tegutsev sihtasutus Stichting Brein ja teisel pool Jack Frederik Wullems kes müüs seadmeid, mis töötavad striimingu (*streaming*) põhimõttel ehk kui meediamängija *Filmspeler* ühendatakse interneti ja ekraaniga, saab sellega reprodutseerida voogedastuses veebist tulevat pilti ja heli. Seadmetesse oli installeeritud avatud lähtekoodiga tarkvara XBMC, ehk menüüstruktuurid lihtsustasid sisu leidmist ja kasutamist ja kasutamisega saab hakkama igaüks. Seadmete lisad (*add-ons*) sisaldasid hüperlinke (süvalinke ehk *deep hyperlinks*), mis suunasid kolmandate isikute hallatavatele voogedastuse veebisaitidele, kust sai tasuta vaadata filme, teleseriaale ja spordivõistlusi (otseülekanDES), millest enamik olid illegaalsed. Kohus viitas *Filmspeler* reklaamidele ja leidis, et meediamängija tegemisel oldi täielikult teadlik, et hüperlingid annavad ligipääsu internetis õigusvastaselt avaldatud teostele. Seadmeid müüdi tulu teenimise eesmärgiga ja osteti eelkõige just seadmetesse installeeritud lisade tõttu, mis võimaldasid lihtsalt ligi pääseda autoriõigusega kaitstud, kuid autoriõiguse omajate loata kättesaadavaks tehtud teostele. Kohus otsustas, et sellise meediamängija müük

---

¹⁰⁷ EKo C-279/13, *C More*

¹⁰⁸ Tarkiainen, R, Tipping the scale in GS Media: a proposal to restore the balance between rightholders and internet users, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 12, Issue 6, 2017, lk 502

¹⁰⁹ Bellan, A, Compared to Svensson, GS Media is not that bad after all, 2016

kujutab endast „üldsusele suunamist“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 mõttes.¹¹⁰ Antud asjas tuleks rõhutada, et kohus ei vaadanud J. F. Wullems tegevusele kui möödapääsmatule rollile, mida ta mängis teoste üldsusele kättesaadavaks tegemisel, vaid kohus vihjas hoopis sellele, et oma tegevusega ta oluliselt lihtsustas illegaalse sisu leidmist ja ilma tema tegevuseta oleks sisu leidmine oluliselt keerulisem. Seega liikus kohus senise karmi „möödapääsmatu rolli“ juurest kergemini tõendatava „lihtsustamise“ juurde.¹¹¹ Kõnesolev kohtuotsus on eriti oluline sest kohus hindas asjas kes tegeleb üldsusele suunamisega. Kindlasti olid selle otsuse üle eriti rõõmsad just autoriõiguste omajad.¹¹²

Kohtuasi C-301/15 on internetiga vaid kaudselt seotud, kuna antud asjas leidsid kirjandusteoste autorid M. Soulier ja S. Doke, et nende õigusi rikub Prantsusmaa siseriiklik õigus, millega digitaliseeritakse ja korraldatakse kaubanduslik kasutamine "kättesaamatutele raamatutele" ehk teos, mis on enne 1. jaanuari 2001 avaldatud raamat, mida kaubanduslikel eesmärkidel enam ei levitata ega avaldata trükitult või elektrooniliselt. Mainitud autorid on seisukohal, et olukord (siseriiklikud sätted) rikub nende õigusi ja on direktiiviga vastuolus. Euroopa Kohus viitab oma otsuses Berni konventsiooni artikli 5 lõikele 2, mis sätestab, et autoritele antud reprodutseerimise ja üldsusele suunamise õiguste omamine ja kasutamine ei või olla seotud ühegi vorminõudega. Kohus leiab, et autori ainuõigusi tohib piirata vaid direktiivi 2001/29/EÜ artiklis 5 toodud juhtudel, millest ükski antud asjas ei esine. Sestap ütles kohus, et siseriiklikud õigused, mis kohtu hinnangul piirasid autoriainuõigusi on direktiiviga vastuolus.¹¹³ Sellest kaasusest saab olulisena välja tuua, et kohus ütles selgelt välja, et infoühiskonna direktiiv annab kõrge kaitse justnimelt autoritele ja siseriiklikud õigusaktid ei tohi seda mingil moel direktiivis ette nähtust kitsendada ning autoriõigused ei tohi olla piiratud vorminõuetega. Autoritel peab olema võimalus end väljendada luba andes või mitte andes enne üldsusele suunamist.¹¹⁴

Kohtuasjas C-610/15 (tuntud ka kui *Ziggo* või *The Pirate Bay* kaasus) tahab Madalmaades autoriõiguse omajate huve kaitsev sihtasutus Stichting Brein, et kostjad (kaks suurimat internetiühendusepakkujat Madalmaade turul Ziggo BV ja XS4ALL Internet BV) blokeeriksid

---

¹¹⁰ EKo C-527/15 Stichting Brein versus Jack Frederik Wullems ECLI:EU:C:2017:300

¹¹¹ Cederlund, K., Malovic, N., CJEU revisits concept of communication to the public and temporary copies exemption, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 12, Issue 11, 2017, lk 893

¹¹² Rosati, E, BREAKING: CJEU in Filmspeler rules that the sale of a multimedia player is a “communication to the public”, 2017

¹¹³ EKo C-301/15

¹¹⁴ Rosati, E, The CJEU decision in Soulier: what does it mean for laws other than the French one on out-of-print books?, 2016

oma teenuste saajate juurdepääsu internetiaadressidele saidil The Pirate Bay (TPB), mis on *torrent*-failide jagamise kaudu kättesaadavaks tegemise mootor, kuna saiti kasutades pannakse toime ulatuslikke autoriõiguste rikkumisi, kaitstud materjali (peamiselt muusika- ja filmikunsteid) sisaldavaid faile tehakse jagamise kaudu kättesaadavaks. *BitTorrent*-kliendi tarkvara (seda tarkvara TPB ei paku) kasutajad (*seeder*) teevad teistele kasutajatele (*leecher*) kättesaadavaks enda arvutis asuva faili luues *torrent*-faili mille laevad sellisele failijagamisplatvormile nagu TPB. Failijagamisplatvormid indekseerivad ja kategoriseerivad *torrent*-failid (või magnetlingid), et kasutajad saaksid neid üles leida ja *BitTorrent*-kliendi kasutades plakkide kaupa alla laadida. Kohus leiab, et põhimõtteliselt võib igasugune toiming, millega kasutaja annab teadlikult enda klientidele juurdepääsu kaitstud teostele, olla suunamine direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Antud juhul on kasutajatel teostele ligipääs enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Administraatorid võimaldavad juurdepääsu kaitstud teostele oma tegevusega, sest ilma selleta ei oleks kasutajatel võimalik neid teoseid jagada või vähemalt oleks selline jagamine internetis keerulisem. Seega on platvormidel oluline roll asjaomaste teoste kättesaadavaks tegemisel ja seda ei saa lugeda üksnes füüsilise abivahendi pakkumiseks, kuna nad ka indekseerivad, kategoriseerivad ja kustutavad faile. Kohus leidis, et sellise failijagamisplatvormi kättesaadavaks tegemine ja haldamine kujutab endast suunamise toimingut millega kaitstud teoseid suunatakse tõepoolest üldsusele eelkõige kuna seda platvormi kasutavad väga paljud inimesed, kellel on igal ajal ja samal ajal juurdepääs platvormi kaudu jagatavatele kaitstud teostele. Seega toimub suunamine määramata hulga potentsiaalsetele adreessidele ja puudutab suurt hulka inimesi. Suurem osa failijagamisplatvormil olevates *torrent*-failidest pakub juurdepääsu vastavate õiguste omajate loata avaldatud teostele, millest TPB administraatorid olid teadlikud, seega üldsusele, kellega autoriõiguste omajad algseks üldsusele suunamiseks luba andes ei arvestanud ehk "uuele üldsusele". Platvorm toodab suurt reklaamitulu, seega on tegevuse eesmärk saada sellest tulu. Sestap otsustas Kohus, et "mõistet „üldsusele suunamine“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab failijagamisplatvormi internetis kättesaadavaks tegemist ja haldamist, millega pakutakse otsingumootorit ja kaitstud teoste metaandmeid indekseeritakse nii, et selle platvormi kasutajatel on võimalik neid teoseid leida ja neid partnervõrgus (*peer-to-peer*) jagada.¹¹⁵ Kui senini on teisene vastutus (nagu osavõtmine ja kaasaaitamine) rikkumise eest olnud pigem

---

¹¹⁵ EKo C-610/15 *The Pirate Bay*

liikmesriikides siseriiklikult reguleeritud, siis *The Pirate Bay* kaasus muutis seda.¹¹⁶ Teadmise olulisust on Euroopa Kohus rõhutanud juba oma esimesest kaasusest *SGAE*, kuid kui kohtujurist Maciej Szpunar oma ettepanekus arvas, et vastutama peaksid platvormid siis, kui nad teadsid jagatava sisu illegaalsusest, siis Euroopa Kohus läks sellest kaugemale ja leidis, et kui haldaja ei saa mitte teada või lausa peaks teadma, siis ka tema ise tegeleb üldsusele suunamisega.¹¹⁷ Platvormi vastutuseks ei ole vajalik reaalne teadmine illegaalsest sisust vaid piisab ka konstruktiivsest teadmisest, ehk olukorrast kus haldaja ei saa mitte teada ehk peaks olema teadlik sisu illegaalsest iseloomust.¹¹⁸ Kohus on esmase vastutuse (*primary liability*) ümber kujundanud ja laiendanud nõnda, et see kataks teisese vastutuse (*secondary liability*) puudumisest tingitud augu. Ja sellega võtaks Euroopa Kohus just kui seaduseandja rolli enda peale. Autoriõiguste rikkumine sõltus traditsiooniliselt ikka kindlast vastutusest, mitte ka teadmisest või teadmise eeldamisest. Euroopa Kohtuotsused on tekitanud segase võrgu, milles tuleb nüüd navigeerida ja miski pole kindel, kuna iga otsus on väga faktipõhine.¹¹⁹ Elonora Rosati arvates järgis *The Pirate Bay* kohtuotsus sama tulu teenimise olulisuse kriteeriumit, mis varasemates kaasustes *GS Media* ja *Filmspiler*, kus tulu teenimise eesmärk võib olla piisavaks, et tekiks üldsusele suunatud teose sisu illegaalsusest teadmise eeldus.¹²⁰ Justin Koo arvates on Euroopa Kohus üldsusele suunamise õigust venitanud ja laiendanud jõudes olukorda, kus suunamiseks loetakse juba linkide indekseerimine, kuna need teevad sisu leidmise kasutajate jaoks vähem keeruliseks. *Access aproachi* pidev laiendamine võib mõjuda negatiivselt tulevaste tehnoloogiate arengule. Justin Koo arvates peaks olema selge piir tehniliste vahendite pakkumise, mis tema arvates on veebiplatvormi pakkumine, ja üldsusele suunamise vahel.¹²¹ *Ziggo* kaasuse järgselt on näha, et kohus on läinud teed, kus väga paljud tegevused võivad kvalifitseeruda sellise sekkumisena, mis tingib vastutuse üldsusele suunamise eest.¹²²

Kohtuasja C-265/16 (tuntud ka kui *VCAST*) põhiküsimus puudutab isiklikuks kasutamiseks teose kopeerimise erandit seoses sellise koopia talletamisega "pilves". *VCAST Limited* pakub oma

---

¹¹⁶ Rosati, E, *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact on the Liability of Online Platforms*, European Intellectual Property Review, Forthcoming, 2017, lk 12

¹¹⁷ Rosati, E, *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact...*, 2017, lk 2

¹¹⁸ Rosati, E, *What can the possible implications of the CJEU Pirate Bay decision be? A new paper*, 2017

¹¹⁹ Dehareng, E, jt, *The Tangled Web of Communication to the Public.* *Managing Intellectual Property*, 269, HeinOnline, 2017, lk 43

¹²⁰ Rosati, E, *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact...*, 2017, lk 10

¹²¹ Koo, J., 2018, lk 545 – 546

¹²² Quintais, JP, *Untangling the hyperlinking web: In search of the online right of communication to the public.* *J World Intellect Prop.* 2018;21:385–420, 2018, lk 390

kasutajatele üht reklaamiga rahastatud tasuta ja kaht tasulist verisooni video kaugsalvestamise süsteemist, mis võimaldab salvestada kasutajate endi valitud pilves telesaateid, mida maapealses vabalevis edastavad Itaalia televisiooni organisatsioonid. Kasutaja valib saate või ajavahemiku ja VCAST salvestab selle siis andmetalletusruumis, mida ostab kasutaja mõnelt teiselt teenusepakkujalt. Kohus leidis, et kasutatakse algsest erinevat tehnilist meetodit ja kumbki ülekanne on suunatud oma üldsusele, siis saab kõnealuseid ülekandeid käsitada erinevale üldsusele edastamisena, mistõttu peab kummalgi olema eraldi luba asjaomastelt õiguse omajatelt.¹²³

Kohtuasjas 2-14-56641 nõudis USA tuntud fotograaf Jill Greenberg varalise ja mittevaralise kahju hüvitamist Eesti Keskerakond MTÜ-lt (kostja I) ja MTÜ-lt Vaba Ajakirjandus (kostja II), kes kasutasid portreed seeriast „End Times“ Kesknädal veebilehe www.kesknadal.ee esilehel poliitilise kampaania ilmestamiseks. Hageja loata kasutati ning modifitseeriti fotot. Maakohus rahuldab otsuse osaliselt mõistes kostjatelt hageja kasuks hüvitise välja osaliselt. Riigikohus selgitas, et AutÕS § 13 lg 1 p 9¹ tuleb tõlgendada kooskõlas direktiiviga 2001/29/EÜ artikli 3 lõikega 1, mis on aluseks nii AutÕS § 13 lg 1 ps 9 sätestatud õigusele teose edastamisele kui ka AutÕS § 13 lg 1 ps 91 sätestatud õigusele teose üldsusele kättesaadavaks tegemisele. Riigikohus tõi direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 kohaldamise osas välja, et Euroopa Kohus on *SGAE, ITV Broadcasting* ning *Svensson jt* kohtuasjades üldsusele kättesaadavaks tegemise kontekstis selgitanud, et esmalt on vajalik kontrollida üldsusele suunamise toimingute olemasolu ehk seda, kas teos on üldsusele kättesaadavaks tehtud nii, et üldsuse hulka kuuluvatel isikutel on võimalus neile teostele juurde pääseda ja seejuures ei ole oluline, kas nad seda võimalust kasutavad või ei. Sealjuures on üldsusega hõlmatud kindlaks määramata suurusega potentsiaalne sihtgrupp, mis eeldab küllaltki suurt arvu isikuid. Ning teiseks peab edastamine olema suunatud uuele üldsusele ehk üldsusele, kellega autoriõiguse omajad algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud. Lisaks tõi Riigikohus välja, et Euroopa Kohus on *GS Media* ja *Svensson jt* kohtuotsustes selgitanud, et juhul, kui autoriõiguste omaja loal on teos veebisaidil kõikidele internetikasutajatele vabalt kättesaadav, siis ei saa sellele teosele hüperlingi pakkumist kui edastamistoimingut pidada „üldsusele suunamiseks“, kuna veebisaidile teose kättesaadavaks tegemiseks luba andes on nad arvestanud kõigi internetikasutajatega kui üldsusega. Kohus ütles, et isegi kui foto oli veebis kõigile varasemalt kättesaadavaks tehtud, siis polnud kostjatel luba

---

¹²³ EKo C-265/16 VCAST Limited versus RTI SpA ECLI:EU:C:2017:913

foto ümbertöötlemiseks ja seetõttu kujutas kostjate tegevus endast foto üldsusele kättesaadavaks tegemist AutÕS § 13 lg 1 p 91 tähenduses. Kohus viitas *GS Media* kaasusest esile kerkinud kriteeriumitele, öeldes, et nende nägemuses on need kriteeriumid asjakohased ka antud juhul kui ei ole toimunud hüperlinkimine, vaid taasavaldamine veebilehel ja Facebookis. Lisaks viitas kohus siinkohal Euroopa Kohtu määrusele asjas *BestWater*, milles kinnitati *Svensson jt* lahendis öeldu kehtivust ka enda leheküljel asuvas aknas (*framing*). Riigikohus toob välja, et vähemalt teose üldsusele kättesaadavaks tegemise õiguse rikkumise kontekstis on oluline, et kostja tegutses majandusliku kasu saamise eesmärgi.¹²⁴ Riigikohus tühistas kostjate kassatsioonkaebuste alusel 29.11.2017 otsusega maa- ja ringkonnakohtu otsused ning asi käis veel kohtutes, kuni 08.08.2019 soovisid pooled menetluse kompromissilepinguga lõpetada.¹²⁵

Kohtuasjas C-161/17 (tuntud ka kui *Renckhoff*) oli vaidlus selle üle, et kas üldhariduskooli kodulehele avalikult üles laetud referaadi osaks olev foto rikub autoriõigusi või mitte. Foto autor D. Renckhoff leidis, et ta andis õiguse foto kasutamiseks ainult reisiportaali (www.schwarzaufweiss.de) haldajatele ja foto üleslaadimine kooli veebisaidile rikub tema autoriõigusi ning nõudis rikkumise lõpetamist ja kahjuhüvitisena 400€. Kohus leidis, et ühel veebisaidil varem avaldatud foto kopeerimine isiklikku serverisse ja hiljem teisele veebisaidile üleslaadimine on kvalifitseeritav „kättesaadavaks tegemisena“ ja seega „suunamisena“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Kooli veebisait on kõikidele vabalt kättesaadaval mistõttu toimus suunamine määratlemata suurusega ja piisavalt suurele arvule isikutele ehk „üldsusele“. Kuna nii algne kui kooli veebisaidil üldsusele suunamine toimus sama tehnilise vahendi abil siis tuli hinnata „uue üldsuse“ küsimust, mis osas olid arvamused aga erinevad. Nordrhein-Westfaleni liidumaa ja Itaalia valitsus tuginedes *Svensson jt* kohtuotsusele leidsid, et ei tohiks teha vahet teose üldsusele suunamise osas teose üleslaadimisega veebisaidile ja veebisaidil sellise hüperlingi esitamisega, mis suunab teisele veebisaidile, kus see teos on algul autoriõiguse omaja loal piiranguteta edastatud. Samas D. Renckhoff ja Prantsuse valitsus leidsid, et *Svensson jt* kohtuots ei ole antud asjas kohaldatav, kuna teose suunamine ei toimunud hüperlingiga, vaid see laeti uuesti üles algsest erinevale veebisaidile ning uuel veebisaidil ei ole autoriõiguste omajal enam võimalik teostada kontrolliõigusi teose üldsusele suunamise üle. Kohus nõustub viimase seisukohaga, et kui autor soovib lõpetada üldsusele suunamise algusel

---

¹²⁴ RKTKo, 2-14-5664, 29.11.2017

¹²⁵ TlnRnKm, 2-14-56641, 21.08.2019

veebisaidil, jääb teos ikkagi kättesaadavaks uuel veebisaidil, kuhu see uuesti üles laaditi, rõhutades seejuures, et direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõige 3 näeb spetsiaalselt ette, et kõnesoleva sätte lõikes 1 nimetatud üldsusele suunamise õigus ei lõpe seoses üldsusele suunamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga selle sätte tähenduses. Kohus leidis seega, et kui selline olukord ei oleks selle teose kättesaadavaks tegemine „uuele üldsusele“, siis tunnustaks kohus sisuliselt edastamisõiguse ammendumist ja õiguste omajalt võetaks ära võimalus nõuda teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu. *Svensson jt* siinkohal kohaldada ei saa kuna antud asjas pole tegu hüperlingiga. Seetõttu kõike arvestades asus kohus seisukohale, et autoriõigusega kaitstud teose üles laadimine algsest üldsusele suunamisest erinevale veebisaidile tuleb antud asjaoludel kvalifitseerida selle teose „uuele üldsusele“ kättesaadavaks tegemiseks, kuna autoriõiguste omaja arvestas esialgsel üldsusele suunamisel vaid selle konkreetse veebisaidi külastajatega, mitte aga selle veebisaidi külastajatega, kuhu hiljem ilma õiguste omaja nõusolekuta teos üles laaditi.¹²⁶ Autoriõiguste omajatele on see otsus kindlasti positiivne, kuna lisab kindlust, et kontroll teose üle peaks säilima ka internetis.¹²⁷

Kohtuasjas C-263/18 (tuntud ka kui *Tom Kabinet*) on lähema vaatluse all nii öelda hübriidtoiming, kus kohtuvad üldsusele suunamise õigus ja levitamisoõigus. Tom Kabinet Holding alla kuuluvad äriühingud tegelevad internetis „kasutatud“ e-raamatute veebiteenuse osutamisega, kus saadakse tasuta ja ostetakse kokku kasutatud e-raamatuid ning platvorm haldab ja müüb neid edasi, mis kirjastajate huve kaitsvate ühingute NUV ja GAU hinnangul rikub autoriõigusi. Kohtujurist Szpunar tõi oma põhjalikus ettepanekus välja, et tänapäevases infoühiskonnas on tasakaal õiguste omajate ja kaitstud objektide kasutajate huvide vahel paigast nihkunud. Kerge on luua täpset ja kulumisjälgedeta koopiat, mis kahjustavad autorite õigust saada oma loomingut eest õiglast tasu lisaks tingib hetkeolukord võltsimise ulatusliku levikut.¹²⁸ Antud asjas on kombineeritud üldsuse teostega tutvumise kaks viisi kus esmalt tehakse teos veebis üldsusele kättesaadavaks (toimub üldsusele suunamine) ja seejärel teeb kasutaja autoriõiguste omaja loal teosest koopia, mille ta salvestab oma arvutisse ja millega ta saab seejärel tutvuda põhimõtteliselt sõltumatult selle õiguste omaja poolsest kättesaadavaks tegemisest (selline allalaadimine sarnaneb hoopis levitamistoimingule). Viidates WIPO välja antud autoriõiguse lepingu tõlgendamise juhendile toob kohtujurist välja, et seetõttu, et teoste internetis kättesaadavaks

¹²⁶ EKo C-161/17 Land Nordrhein-Westfalen versus Dirk Renckhoff ECLI:EU:C:2018:634

¹²⁷ Rosati, E, CJEU rules that unauthorized re-posting of protected content may be an infringement, 2018

¹²⁸ EK C-263/18, *Tom Kabinet* Kohtujuristi ettepanek, p 1 - 7

tegemine on „hübriidtoiming“, oli lepingut koostades võimatu valida selle edastamisviisi puhul kaitset „koopiaga seotud õigusega“ või siis õigust, „mis ei ole seotud koopiaga“. Seetõttu valiti „raamlahendus“, mille puhul eelistatakse üldsusele suunamist ei välistata levitamiseõiguse kohaldamist (ja ammendumist). Autoriõiguse leping kajastub Euroopa Liidu õigussüsteemis eelkõige direktiivis 2001/29/EÜ, millest lähtub, et liidu seadusandja on võtnud seisukoha vaid materiaalse koopiaste suhtes, et levitamiseõigust piiratakse ja see lõpeb. Teoste veebist allalaadimise teel pakkumise suhtes tuleks kohaldada üldsusele suunamise õigust. Konkreetsemalt on allalaadimine hõlmatud teoste üldsusele kättesaadavaks tegemise õigusega direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 2. Üldsusele suunamise õigust kohaldatakse teoste kõikide internetis kasutamise vormide suhtes, nii koopia loomise kui mitte loomise olukordades. Küll aga rõhutab kohtujurist, et varasemat kohtupraktikat hüperlinkide ja *framing* osas ei saa analoogia korras kohaldada kui teosed tehakse üldsusele kättesaadavaks allalaadimise teel.¹²⁹ Euroopa Kohus leidis, et sisuliselt tegeles Tom Kabinet üldsusele suunamisega ja jättis levitamiseõiguse sätted kõrvale, kuna levitamiseõiguse alla ei kuulu laialdaselt põhjendatud tõlgenduse kohaselt selliste immateriaalsete teoste nagu e-raamatud levitamine. Suunamine toimus "üldsusele", sest tegevus oli suuantud kõikidele potentsiaalselt huvitunutele ehk siis isikute arv, kes võivad platvormi kaudu samale teosele üheaegselt või järjestikku ligi pääseda, on suur. Kasutuslitsents, millega e-raamatud algselt ostetakse, annab ostjale õiguse raamatut oma seadmest lugeda, aga selle üldsusega, kellele suunab teosed Tom Kabinet oma veebikeskkondade kaudu autoriõiguse omaja ei ole arvestanud ja seetõttu on tegu uue üldsusega. Tom Kabinet tegevus ehk e-raamatute müük on üldsusele suunamine, täpsemalt üldsusele kättesaadavaks tegemine ja seetõttu ei rakendu e-raamatute müügile levitamiseõiguse lõppemise reegel, mis kehtib füüsiliste koopiaste levitamisel.¹³⁰ Ühes värskes kohtuasjas C-433/20 *Austro-Mechana*¹³¹ teeb Euroopa Kohus oma otsusega selgeks, et üldsusele suunamine ei ole piiritu kõik hõlmav õigus, vaid kopeerimine ja suunamine on kaks eraldi asja ja leiab, et kopeerimine isiklikuks tarbeks pilves ei ole üldsusele suunamine. Selline mulje küll võis jääda *Tom Kabinet* kaasusest, kuid kuskilt ikkagi jookseb piir kopeerimise ja suunamise vahel ja artikkel 5 lõikes 2 punktis b toodud erand on oma olemuselt

---

¹²⁹ EK C-263/18, *Tom Kabinet* Kohtujuristi ettepanek, p 33, 36, 39, 50

¹³⁰ EKo C-263/18, *Tom Kabinet*

¹³¹ EKo C-433/20 *Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH versus Strato AG* ECLI:EU:C:2022:217

tehnoloogia neutraalne.¹³² Kohtuasjas C-637/19 pidi Euroopa Kohus hindama, kas kahe eraõigusliku isiku vahelise kohtuvaidluse raames kohtule tõendina kaitstud teose e-kirjaga elektroonilise koopia kujul saatmine on hõlmatud mõistega "üldsusele suunamine" direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Kohus leidis oma lühikeses otsuses, et suunamine ei toimu mitte inimestele üldiselt vaid kindlatele ametnikele ehk selgelt määratletud ja kinnisele rühmale isikutele, kes täidavad avalikes huvides kohtus oma ametiülesandeid.¹³³

Kaasuses C-392/19 (tuntud ka kui *VG Bild-Kunst*) nõuab autori õiguste esindaja VG Bild-Kunst litsentsilepingu sõlmimiseks sihtasutuselt SPK (kes haldab Saksamaal kultuuri-ja teadusasutuste vahelise võrgustikuna toimivat digitaalset kultuurile ja teadmistele keskendunud raamatukogu DDB), et objektide kasutamisel rakendataks tõhusaid tehnilisi meetmeid, takistamaks kaitstavate objektide pisipiltide kadulisamise meetodil hüperlinkimist (*framing*) kolmandate isikute poolt. *Framing* seisneb selles, et veebisaidi lehekülj jagatakse mitmeks paneeliks ja ühel neist kuvatakse klõpsuga aktiveeritava lingi või allikobjekti otse kuvava lingi (*inline linking*) abil teiselt saidilt pärinev element, et varjata selle veebisaidi kasutajate eest selle elemendi originaalkeskkonda. DDB arvates ei ole selline lepingutingimus autoriõiguse valdkonnas kehtivate normide seisukohast mõistlik. Oma otsuses, erinevalt kohtujuristi ettepanekust, kohus ei eristanud erinevaid hüperlinkimise meetodeid ja seni kuni originaalelemendid on tajutavad, ei oma hinnangu andmisel ka tähtsust piltide suuruse vähendamise. Kohus tõi välja, et kui piiravad meetmed puutuvad, siis peab olema autoriõiguste omaja esmasel üldsusele suunamisel arvestanud kõikide interneti kasutajatega ja "uue üldsuse" tingimus ei oleks täidetud, seetõttu on kaitstava meetmete nõudmine igati sobiv viis oma õiguste kaitseks. Kui autor on nõudnud kaitstava meetmete kasutamist, siis tahab õiguste omaja, et üldsus, kellele teos suunatakse, piirduks ainult konkreetse veebisaidi kasutajatega ja kolmandate isikute teose üldsusele suunamiseks on vaja eraldi luba, vastupidine seisukoht tähendaks kohtu arvates suunamises õiguse ammendumise põhimõtte tunnistamist.¹³⁴ Euroopa Kohus valis linkide eristamise asemel tehnoloogiliselt neutraalsema tee ja pani autoriõiguste omaja kohustuseks võtta kasutusele tõhusad piiravad tehnilised meetmed või nõuda nende kasutusele võttu. Sellisel otsusel võivad olla aga väga

---

¹³² Rosati, E., CJEU rules that private copying also applies in the cloud and warns against thinking that everything is communication to the publik, 2022

¹³³ EKo C-637/19 BY versus CX ECLI:EU:C:2020:863

¹³⁴ EKo C-392/19 VG Bild-Kunst versus Stiftung Preußischer Kulturbesitz ECLI:EU:C:2021:181

laiaulatuslikud mõjud ka teistele direktiividele.¹³⁵ *VG Bild-Kunst* otsus kinnitab igal juhul, et küsimus kas hüperlingi postitamine on üldsusele suunamine vastus ei sõltu linkimise tüübist¹³⁶.

Kohtuasjas C-597/19 (tuntud ka kui *Mircom*) tahab teatavate filmide litsentse omav Mircom, et Telenet BVBA avaldaks talle klientide identifitseerimisandmed ehk teabe, mis võimaldab tuvastada IP-aadresside abil kliente, kes on väidetavalt teinud *BitTorrent*-protokolli abil kättesaadavaks Mircomi kataloogis olevaid filme. Kohus viitas oma otsuses ka varasemale *BitTorrent* protokolliga osas tehtud kohtuotsusele *The Pirate Bay*, tuues välja, et partnervõrkude (*peer-to-peer*) failijagamisplatvormi internetis kättesaadavaks tegemine ja haldamine on üldsusele suunamine. Käesolevas asjas aga andis kohus hinnangu partnervõrgu (*peer-to-peer*) kasutajate tegevusele, leides, et kaitstud teose failisegmentide üleslaadimine on üldsusele kättesaadavaks tegemine ja ei oma tähtsust, et *BitTorrent*-kliendi failijagamisprogrammi seadistuste tõttu viib programm üleslaadimise läbi automaatselt kui kasutajaid on *BitTorrenti* failijagamise süsteemiga liitudes korrektselt teavitatud ja nad on sellega nõustunud, siis tegutsevad nad olles täielikult teadlikud oma teost ja selle tagajärgedest.¹³⁷ Teose osakesed, mis eraldi võetuna ei võimalda teosega tutvuda ehk on vaid failisegmendid on kaitstud autoriõigustega.¹³⁸ Antud otsuse põhjal tuleb välja selgitada, kas kaitstud teos tehakse üldsusele kättesaadavaks ja vähem määravam on kuidas seda tehakse. Kui kasutajad on tarkvara kasutustingimustega nõustunud, siis ei ole vahet, et nad ei lae faili osakesi üles manuaalselt ja et see toimub automaatselt vaid kasutajad ise tegelevad üldsusele suunamisega.¹³⁹

Liidetud kohtuasjades C-682/18 ja C-683/18 pidi kohus hindama kas videojagamisplatvormi ning failide majutus- ja jagamisplatvormi haldamine kujutab endas üldsusele suunamist. Põhikohtuasjas C-682/18 pöördus F. Peterson oma õiguste kaitseks Google'i ja YouTube'i vastu kohtusse, nõudes ettekirjutust, mis keelaks YouTube anda üldsuse käsutusse teatud muusikateoseid või nende esitusi või teise võimalusena keelaks lasta seda teha kolmandatel isikutel. Lisaks palub tuvastada, kas YouTube on kohustatud talle maksma kahjuhüvitist või andma teavet kasutajate kohta, kes videod üles laadisid. Põhikohtuasjas C-683/18 nõudis Elsevier

---

¹³⁵ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of *VG Bild-Kunst*, lk 16

¹³⁶ Rosati, E., CJEU rules that private copying also applies in the cloud and warns against thinking that everything is communication to the public, 2022

¹³⁷ EKo C-597/19, *Mircom*

¹³⁸ Rosati, E, New CJEU referral on right of communication to the public ... this time on seeding and de minimis threshold, 2019

¹³⁹ Rosati, E, CJEU rules on seeding, trolls, and interplay between copyright enforcement and data protection rules, 2021

failide majutamise ja jagamise platvormilt Uploaded tema kolme teose osas rikkumisest hoidumist ja tasu seniste rikkumiste eest. Uploaded platvormile saavad kasutajad üles laadida faile ja siis neid hüperlingi abil teistesse seadmetesse või teiste inimestega jagada. Platvorm ei indekseeri või kategoriseeri faile. Kohus tõi välja ridamisi kriteeriume ja tõlgendamise põhimõtteid varasemast kohtupraktikast ning kokkuvõttes sai asjas määravaks platvormide tegevuse tahtlus. Platvormihaldaja osaleb kaitstud sisu ebaseaduslikus suunamises kui arvestades kõigi asjaoludega, mis võimaldavad teha otseseid või kaudseid järeldusi on tema osalemine sisu ebaseaduslikus suunamises tahtlik. *GS Media* kaasuse tõlgendusi ei saa niisugustele platvormihaldajale üle kanda, kuna hüperlingi ülespanija tegutseb omal algatusel ja on ülespanemise hetkel täielikult teadlik sisust, siis antud asjas ei ole konkreetset teavet kasutajate poolt platvormile üles laaditava kaitstud sisu kohta ja ta ei aita peale pelgalt platvormi kättesaadavaks tegemise millegagi kaasa sellele, et üldsus pääseks niisugusele sisule autoriõigust rikkudes ligi¹⁴⁰. Kohus tõi välja, et platvormid ise ei loo, vali, vaata ega kontrolli oma platvormile üles laaditud sisu. Tuleb hinnata kas ja kuidas on kasutajaid platvormide kasutustingimustes teavitanud, et neil on keelatud selle platvormi kaudu autoriõigust rikkuda ja kuidas toimitakse rikkumiste tuvastamiseks ja mida tehakse nende kõrvaldamiseks. Kui platvormi sisu on enamikus ebaseaduslikku laadi, siis on väga oluline vaadata kas haldaja hoidub rakendamast sobivaid tehnilisi meetmeid, mida võib oodata tema olukorras tavapäraselt hoolsalt ettevõtjalt, et usutavalt ja tõhusalt võidelda autoriõiguse rikkumiste vastu oma platvormil. Ehk siis leidis kohus kokkuvõttes, et isik, kes teeb kättesaadavaks ja haldab videojagamisplatvormi või failide majutus-ja jagamisplatvormi ei tegele sisu üldsusele suunamisega välja arvatud juhul, kui ta aitab kaasa üldsuse autori õigusi rikkuva sisu ligipääsule.¹⁴¹

---

¹⁴⁰ EKo C-682/18 ja C-683/18 Frank Peterson versus Google LLC jt ja Elsevier Inc. versus Cyando AG
ECLI:EU:C:2021:503, p 89

¹⁴¹ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 102

3. Kriteeriumid ja põhimõtted direktiiv 2001/29/EÜ artikkel 3 üldsusele suunamise kohaldamiseks

Eelnevas peatükis välja toodud kohtulahendite pinnalt saab hea ülevaate kohtusse jõudnud üldsusele suunamise kontekstidest. Antud töös on põhjalikumalt analüüsitud 21 kohtulahendit, milles välja toodud kriteeriumid ja põhimõtted koondas autor tabelisse, et neid kõrvutada ja saada nõnda parem ülevaade. Töös leiavad mainimist ka teised kohtulahendid, kuid seda piiratumas mahus ja vastavalt vajadusele. Käesolev osa on jagatud alapeatükkideks, millest iga üks käsitleb üht või mitut kriteeriumit või põhimõtet, millest kohus oma otsustes lähtub ja mille pinnalt saab kumulatiivselt näha milline on üldsusele suunamise õiguse ulatus.

Nagu juba varasemalt mainitud on üldsusele suunamise mõiste ulatuse ja õiguse sisustamisel suur roll Euroopa Kohtul, sestap viitab kohus oma otsustes läbivalt kust kohus otsib sätte tõlgendusel tuge ja suuniseid. Sel põhjusel on tõlgendamist puudutavad põhimõtted läbivalt kohtuotsustes olulisel kohal. Esmalt tõi *SGAE* kaasuses kohus kohe välja, et direktiivis endas ei ole täpsustatud, mida „üldsusele suunamine” tähendab¹⁴². Järgmises *FPAL* kohtuasjas viitas kohus eelmainitud kohtuotsuse punktile kuid, edaspidistes mitte internetiga seotud asjades ei ole kohus selle eraldi välja toomist vajalikuks pidanud. Uutes interneti puudutavates küsimustes oli kohtu arvates taas asjakohane see otsusesse kirja panna, lisaks mainis kohus ära ka põhimõttelise tõlgendamise suunise, mis enam-vähem samal kujul esineb vähemalt 6 otsuses: "Kuna direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõige 1 ei täpsusta mõistet „üldsusele suunamine“, tuleb selle mõiste sisu ja kohaldamisala määratleda kõnealuse direktiiviga taotletavate eesmärkide alusel ja arvestades konteksti, millesse tõlgendatav säte kuulub."¹⁴³

Tõlgendamise osas toob kohus välja rahvusvahelised lepingud ja naaberdirektiivid vastavalt kaasuse asjaoludele. Üldiselt kui on tegemist täiesti uue olukorraga, kus on ka analoogia korras keerukas varasemates otsuses olnud asjaolusid samastada, toob kohus tõlgendamise osa ka pikemalt välja. Esmalt näiteks *SGAE* kaasuses viitab kohus varasemale kohtupraktikale, tuues välja, et direktiivi 2001/29/EÜ tuleks tõlgendada asjaomaste sätete konteksti ja eesmärki silmas pidades üle kogu Euroopa Liidu ühetaoliselt ja iseseisvalt ning sätte tõlgendamisel tuleb arvestada mitte ainult sätte sõnastuse, vaid ka selle sätte konteksti ning selle õigusaktiga

¹⁴² EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 33

¹⁴³ EKo C-160/15, *GS Media*, p 29

taotletavate eesmärkidega. Eraldi toob kohus veel välja, et ühenduse õigusaktide tekste tuleb tõlgendada niivõrd, kuivõrd see on võimalik, lähtudes rahvusvahelisest õigusest, ja eriti olukorras, kui teksti eesmärgiks on jõustada ühenduse sõlmitud rahvusvaheline leping.¹⁴⁴ *SGAE* kohtuasjast tulenevad tõlgendamise “juhised” on olnud suunanäitajaks kõikidele hilisematele lahenditele¹⁴⁵. Hilisemates lahendites viitab kohus sarnaselt, kuid rohkem juba konkreetsetele lepingu punktidele või direktiivide sätetele. Oma otsustes, kui on vaja üldsusele suunamise õigust kohaldada täiesti uues kontekstis ja olukorras toob kohus tihti välja konkreetseid välislepinguid ja Euroopa Liidu õigusakte ning nende seletuskirju, näidates seeläbi kuidas kohus jõuab konkreetse tõlgenduse ja otsuseni. Kokkuvõttes ongi oluline, et tõlgendamise kohta käivad põhjendused on tähtsal kohal nii kohtulahendites endis kui õiguse tõlgendamise ja kaohaldamise aspektist vaadatuna. Euroopa Liidu kohus ise kui ka siseriiklikud kohtud saavad suuniseid kuidas tõlgendusele peaks lähenema enda spetsiifilisi faktilisi asjaolusid arvestades.

Ligi pooltes analüüsitud 21 kohtulahendist tõi kohus eraldi välja, et mõistet „üldsusele suunamine” tuleb käsitada laias tähenduses (viidates seejuures direktiivi 2001/29/EÜ põhjendusele 23) et saavutada direktiivi põhieesmärk (mis tuleneb põhjendustest 9 ja 10). Esmalt tõi kohus selle tõlgendamise põhimõtte välja juba *SGAE* otsuses enam-vähem samal kujul on see jäänud läbivalt püsima: „Direktiivi 2001/29/EÜ 23-ndast põhjendusest tuleneb, et mõistet „üldsusele suunamine” tuleb käsitada laiemas mõttes. Selline tõlgendus osutub kahtlemata vajalikuks ka selleks, et saavutada direktiivi põhieesmärk, milleks selle direktiivi 9 ja 10 põhjenduse kohaselt on muu hulgas autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab autoritel saada oma töö kasutamise, eelkõige üldsusele suunamise eest nõuetekohast tasu.”¹⁴⁶ Laiaulatusliku kaitse osas on kohus hiljem lisanud, et see ei piira direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 punktiga a ja artikli 3 lõikega 1 tagatud õiguste omamist, vaid hõlmab ka nende õiguste kasutamist. Sellise tõlgenduse põhjendab kohus kooskõlas Berni konventsiooni artiklitega 1–21, mida peab WIPO autoriõiguse lepingust tulenevalt järgima.¹⁴⁷ Eelpool mainitud põhimõtte on oluline nii analoogmaailmas kui internetiga seonduvates kontekstides. Eelpool välja toodust järeldub seega kolm olulist põhimõtet, esiteks, et direktiivi põhieesmärk on kehtestada autoritele kõrgetasemeline kaitse ja õiguse tõlgendamisel tuleb seda silmas pidada. Teiseks tuleb üldsusele

---

¹⁴⁴ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 31-35

¹⁴⁵ Koo, J., 2019, lk 48 viide 21

¹⁴⁶ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 36

¹⁴⁷ EKo C-301/15, p 30 - 32

suunamise mõistet käsitleda laiemas mõttes, mis hõlmab mis tahes üldsusele suunamise. Kolmandaks on oluline see, et autoritel on õigus üldsusele suunamise korral saada nõuete kohast tasu ja see on eriti oluline just internetiga seonduvates kontekstides. Näiteks kasutatud e-raamatute müügi kaasuses *Tom Kabinet* tõi kohus välja, et „kasutatud teoste paralleelturg võib õiguste omajate huvi saada oma teoste eest asjakohast tasu kahjustada palju enam kui materiaalsete kasutatud esemete turg¹⁴⁸“. Nagu sellest nähtub, analüüsib kohus faktilisi asjaolusid just välja kujunenud põhimõtete kontekstis.

Teiseks oluliseks tõlgenduse ja õiguse kohaldamise lähtepunktiks on kujunenud „palju täiendavaid kriteeriume“ põhimõte. Põhjalikumalt analüüsitud kohtuotsustest on üheksas selgesõnaliselt välja toodud, et on palju täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad. Siinkohal peab kohus silmas nii varasemast kohtupraktikast tulenevaid kriteeriume kui ka võimalikke uusi kriteeriume, mis kohtupraktikast võivad esile kerkida. Esmalt kajastub see *SCF* kaasuses, ehk siis olukorras kus arvestatav kohtupraktika konkreetselt direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 kohaldamise osas oli juba välja kujunenud. *SCF* otsuses seisib: „Niisuguse hinnangu andmisel tuleb arvesse võtta paljusid täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad. Järelikult tuleb neid kohaldada nii eraldi kui ka suhestatuna teistesse kriteeriumidesse, pidades silmas, et need võivad erinevates konkreetsetes olukordades esineda väga erineva intensiivsusega.¹⁴⁹“.

Järgmine oluline põhimõte *SCF* kohtuotsusest ütleb, et mõiste üldsusele suunamise eeldab juhtumipõhist hindamist. Sama kehtib ka üldsusele suunamise toimingute hindamisele ja selleks tuleb hinnata konkreetse kasutaja olukorda ning kõikide nende isikute olukorda, kellele ta kaitstud sisu suunab¹⁵⁰ mis järel viitas juhtumipõhisele hindamisele pea iga kohtuotsus. Tegemist on põhimõttega, millega kohus ilmselgelt arvestab läbivalt, kuid sõnaselgelt on see otsustesse jõudnud analüüsitud 21st lahendist 8sse. Nii eelmainitud palju täiendavaid kriteeriume kui juhtumipõhine hindamine olid kesksel kohal *GS Media* kohtuotsuses, kus kohus rõhutas, et selleks, et hinnata kas link kuulub infoühiskonna direktiivi artikkel 3 kohaldamisalasse tuleb läheneda individuaalselt ja kohaldada paljusid erinevaid kriteeriume, mis võivad sõltuvalt

---

¹⁴⁸ EKo C-263/18, *Tom Kabinet*, p 58

¹⁴⁹ EKo C-135/10 (*SCF*), p 79

¹⁵⁰ EKo C-135/10 (*SCF*), p 76-78

olukorrast suurel määral varieeruda.¹⁵¹ Kohus on välja toonud, et kõik kriteeriumid ei sobi igasse olukorda¹⁵² ja neid kohaldatakse sõltuvalt kohtuasja faktilistest asjaoludest.

Oluline kriteerium, mille kohus on paljudes otsustes sõnaselgelt ja enam-vähem samal kujul välja toonud on, et üldsusele suunamise mõistes on seostatud kaks kumulatiivset elementi: teose suunamise toiming ja teose suunamine avalikkusele ehk üldsusele¹⁵³. Esmalt tõi Euroopa Kohus need kaks elementi eraldi välja kohtuasjas C-607/11, mis puudutas telekanalite näitamist interneti vahendusel: „Esmalt tuleb määratleda mõiste „suunamine” sisu ja anda vastus küsimusele, kas põhikohtuasjas käsitletav tegevus kuulub selle kohaldamisalasse“¹⁵⁴ ja “teiseks eeldab hõlmatus mõistega „üldsusele suunamine” direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses seda, et kaitstud teoseid tõepoolest suunatakse „üldsusele”¹⁵⁵. Siinkohal tuleks mainida, et mõlemat mõistet sisustati juba varasemates lahendites, aga sel kujul varasemalt neid sõnaselgelt välja ei toonud. Pärast kohtuotsust asjas C-607/11 on Euroopa Kohus viidanud kahele kumulatiivsele elemendi kriteeriumile lausa 14 korral (ehk siis 18 otsusest 15 mainiti), mis teeb sellest ühe üldsusele suunamise hindamise keskse kriteeriumi, mis kuulub kohaldamisele igasuguses kontekstis. Kohtulahendid kus seda välja ei tuua, ei tehta seda faktiliste asjaolude tõttu või kuna kohus ei asugi sisuliselt „üldsusele suunamist“ analüüsima. Euroopa Kohus rõhutab, et direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 punktiga a ja artikli 3 lõikega 1 autoritele tagatud õigused on ennetavat laadi ehk kõik kolmandate isikute tehtavad teose reprodutseerimise ja üldsusele suunamise toimingud vajavad teose autoriõiguste omaja eelnevat luba¹⁵⁶.

3.1 Üldsusele suunamise toiming kui üldsusele suunamise eeldus

Käesolev alapeatükk keskendub mõiste „üldsusele suunamine” kahest kumulatiivset elemendist esimesele ehk suunamise toimingule (inglise keeles *act of communication*). SGAE otsuses ei toonud kohus välja, mida käsitletakse suunamise toiminguna, vaid tegi lihtsalt järelduse, et kaabli abil taasedastamine kujutab endas suunamise toimingut. Kohtuotsusest on võimalik järeldada, et "üldsusele suunamise toiming" eeldab teadlikku sekkumist ja tegutsemist, millega võimaldatakse üldsusele ligipääs teosele¹⁵⁷. Selline definitioon on tuntud ka kui „sekkumise lähenemine“

---

¹⁵¹ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 115

¹⁵² Näiteks EKo C-682/18 ja C-683/18, p 78

¹⁵³ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 16

¹⁵⁴ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 21

¹⁵⁵ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 31

¹⁵⁶ EKo C-301/15, p 33

¹⁵⁷ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 40 - 42

(*intervention approach*), kuid *SGAE* kaasuses sidus kohus selle sisuliselt "uue üldsuse" leidmisega ja seetõttu on selle kasutamine veidi problemaatiline ning ei pruugi olla alati võimalik. *SGAE* kaasusest saab järeldada suunamise toimingule veel teisegi laiemat definitsiooni ja selle alla paigutub ka eelmainitud sekkumise lähenemine. See definitsioon on tuntud kui „juurdepääsu lähenemine“ (*access approach*) "üldsusele suunamiseks piisab teoste üldsusele kättesaadavaks tegemisest niimoodi, et isikud pääsevad neile ligi"¹⁵⁸.¹⁵⁹ Viimane suunamise toimingute definitsioon on tuntud kui „ülekandmise lähenemine“ (*transmission approach*) ja selle sõnastuse leiame *FPAL vs QC Leisure* kohtuotsuses, kus Euroopa Kohus viidates naaberõiguste direktiividele ja Berni konventsioonile ütles: "suunamise mõistest tuleb aru saada laias tähenduses, nii et sellega peetakse silmas kaitstud teoste igasugust ülekandmist, sõltumata kasutatud tehnilisest vahendist või protsessist"¹⁶⁰. Sellele definitsioonile järgnes aga kohe viide *SGAE* kaasusele, tuues välja, et suunamise toiming, mida teeb teadlikult majutusasutuse omanik on sekkumine, ilma milleta kliendid ei saaks edastatud teoseid jälgida. *FPAL vs QC Leisure* kaasuses viitas kohus seega kahele erinevale üldsusele suunamise toimingute lähenemisele, kuid kuidas need omavahel suhestuvad ei avanud, vaid kohus jõudis lihtsalt samale järeldusele kui *SGAE* otsuses eelkõige kuna asjaolud olid väga sarnased.¹⁶¹ Kohus kasutab otsustes eelmainitud lähenemisi vahelduva eduga kõiki vastavalt siis kaasuse faktilistele asjaoludele. Asjas *SCF* leidis kohus, et sarnaselt kohtuasjade *SGAE* ning *Football Association Premier League jt*, saavad hambaarsti patsiendid fonogramme kuulata üksnes hambaarsti tahtliku tegevuse tõttu, kuigi nad viibivad fonogramme edastava signaali levialas. Sel põhjusel tuleb sellist hambaarsti käsitada kui isikut, kes tahtlikult neid fonogramme üle kannab ehk suunamise toimingut teeb.¹⁶² Seega on suunamise toimingul mitmeid erinevaid defineerimise lähenemisi, mis on kõik kasutuses, samas on üks lähenemine teisest oluliselt kitsam, mis võib omakorda probleeme tekitada.¹⁶³ Üldse on eelmainitud lähenemised sobilikud traditsioonilistes edastamise ja taasedastamise kontekstides, kuid interneti jaoks ülekandmise lähenemine ei pruugi üldse mitte sobida, kuna internetis ei pea alati toimuma info ülekandmist või edastamist vaid võib lihtsalt toimuda kättesaadavaks tegemine. On näha, et selge definitsiooni puudumine ja mitme erineva lähenemise võimaluse

---

¹⁵⁸ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 43

¹⁵⁹ Koo, J., 2019, lk 49

¹⁶⁰ EKo C-403/08 ja C-429/08, *FAPL*, p 193

¹⁶¹ EKo C-403/08 ja C-429/08, *FAPL*, p 194

¹⁶² EKo C-135/10 (*SCF*), p 94

¹⁶³ Koo, J., 2019, lk 50

eksisteerimine võib tekitada ebakindlust. On arvamusi, et peaks eksisteerima üks lähenemine, millega defineerida suunamise toimingut, aga milline lähenemine oleks õigeim, selles osas lähevad arvamused lahku.¹⁶⁴ Esimeses internetti puudutavas kaasuses *TVCatchup* viitas kohus direktiivi 2001/29/EÜ põhjendusele 23, millest nähtub, et autoriõigus teoste "üldsusele suunamiseks" hõlmab teose igasugust edastamist või taasedastamist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu (kaasa arvatud ringhäälingus) üldsusele, kes ei viibi teose esitamise paigas. Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 3 sätestab, et kaitstud teoste üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga ei ammendu õigus lubada või keelata teoste muud üldsusele suunamist. Kohus järeldas sellest, et teose autorilt peab saama eraldi loa teose igakordseks edastamiseks või taasedastamiseks, mis toimub spetsiifilist tehnilist lahendust kasutades. Kõnesolevas asjas toimus maapealse leviga teleprogrammi taasedastamine internetis ehk kasutati spetsiifilist tehnilist lahendust, mis erines algsel edastamisel kasutatust, siis nii leidis kohus, et sellist kättesaadavaks tegemist tuleb käsitada suunamise toiminguna.¹⁶⁵ Esimeses hüperlinke puudutavas asjas *Svensson jt* viitas kohus *SGAE* otsusele, tuues välja, et direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikest 1 nähtuvalt piisab suunamise toiminguks teose üldsusele kättesaadavaks tegemisest nii, et üldsuse hulka kuuluvatel isikutel on võimalus neile teostele juurde pääseda, seejuures ei ole oluline, kas nad seda võimalust kasutavad või ei ning seetõttu tuleb hüperlinkide avalikustamist veebilehel lugeda kättesaadavaks tegemiseks ja seega suunamise toiminguks direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõige 1 mõttes.¹⁶⁶ Kohtuasjas *Filmspeler* leidis kohus, et voogedastuse veebisaidid ei ole üldsuse jaoks lihtsalt leitavad ja suur osa neist muutub sageli ning meediamängija müük kujutab endas sinna installeeritud hüperlinkide tõttu edastamise toimingut.¹⁶⁷ Äsja mainitule viidates tegi Euroopa Kohus asjas *Ziggo* järelduse, et põhimõtteliselt võib igasugune toiming, millega kasutaja annab teadlikult enda klientidele juurdepääsu kaitstud teostele, olla suunamine direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses.¹⁶⁸ Kohtuasjas *Renckhoff* järeldas kohus *Svensson jt* viidates, et kõikidele vabalt kättesaadava foto kopeerimist isiklikku serverisse ja seejärel omakorda teisele veebisaidile üleslaadimine kvalifitseerub kättesaadavaks tegemiseks, kuna võimaldab selle uue veebisaidi külastajatele juurdepääsu fotole

---

¹⁶⁴ Koo, J., 2019, lk 70-72

¹⁶⁵ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 23-26

¹⁶⁶ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 19-20

¹⁶⁷ EKo C-527/15, *Filmspeler*, p 41-42

¹⁶⁸ EKo C-610/15, *The Pirate Bay*, p 34

ja seega on tegu suunamise toiminguga.¹⁶⁹ *Tom Kabinet* kohtuasjas ütles Euroopa Kohus, et üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguks peab toiming vastama kahele selles sättes nimetatud tingimusele: võimaldama üldsusele ligipääsu asjaomasele kaitstud objektile enda valitud kohas ja enda valitud ajal ning ei ole oluline kas isikud seda võimalust kasutavad või mitte. Nõnda järeldas kohus, et *Tom Kabinet* tegi teosed kättesaadavaks kõigile lugemisklubi veebisaidil registreerunud isikutele nende endi valitud kohas ja endi valitud ajal, seetõttu saab sellise teenuse pakkumist pidada teose suunamise toiminguks ja seejuures ei ole vaja, et keegi e-raamatu sellelt veebisaidilt tegelikult alla laeks.¹⁷⁰ Euroopa kohus nõustus *VG Bild-Kunst* otsuses kohtujuristiga, et teoste suuruse muutmisel kui teoste originaalelemendid on tajutavad ei ole tähtsust hinnangu andmisel sellele, kas tegemist on üldsusele edastamise toiminguga.¹⁷¹ Kokkuvõtteks võib öelda, et hetkel käsitletakse üldsusele suunamise toiminguna üldsusele kättesaadavaks tegemist nii, et üldsuse hulka kuuluvad isikud pääsevad teosele ligi ja see kas nad seda teevad ei oma seejuures tähtsust.¹⁷²

Oluline on eristada suunamise toiminguid ka pelgalt tehnilise vahendi pakkumisest, millega tagatakse originaaledastuse vastuvõtt levialas või parandatakse vastuvõttu, nagu on toodud direktiivi 2001/29/EÜ põhjenduses 27. Kohus on seda mitmes asjas ka eraldi rõhutanud ja välja toonud, kuna ikka ja jälle on just see olnud vastuväiteks¹⁷³. Kohus tõi *TVCatchup* asjas välja, et tehnilise vahendiga sekkumine peab piirduma olemasoleva edastuse vastuvõtu kvaliteedi säilitamise või parandamisega ja seda ei või kasutada eelmainitust erinevaks üldsusele suunamiseks.¹⁷⁴ *SGAE* kaasuses ütles kohus, et hotellipidaja tegevus ei kujuta endast üksnes tehnilist lahendust, kuna oma tegevusest täielikult teadlikuna sekkub ta asjaomasesse protsessi, et võimaldada oma klientidele ligipääs teosele ilma milleta ei oleks klientidel võimalik teost kasutada. See kas kliendid telereid vaatavad või mitte ei oma tähtsust, sest direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikest 1 ning WIPO autoriõiguse lepingu artiklist 8 nähtub, et üldsusele suunamiseks piisab teoste üldsusele kättesaadavaks tegemisest niimoodi, et isikud pääsevad neile ligi.¹⁷⁵ *TVCatchup* asjas leidis kohus, et TVC sekkumine seisnes kaitstud teoste üldsusele suunamises,

---

¹⁶⁹ EKo C-161/17, *Renckhoff*, p 21

¹⁷⁰ EKo C-263/18, *Tom Kabinet*, p 63-64

¹⁷¹ EKo C-392/19, *VG Bild-Kunst*, p 25

¹⁷² Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 96- 97

¹⁷³ EKo C-527/15, *Filmspeler*, p 39

¹⁷⁴ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 29

¹⁷⁵ EK C-306/05, *SGAE*, Kohtujuristi ettepanek, punkt 43

mis erines asjaomase televisiooniteenuse osutaja poolsest algsest edastamisest¹⁷⁶. Asjas *Filmspeler* tõi kohus välja, et ilma J. F. Wullems meediamängija hüperlinkidega lisadeta ei oleks kasutajatel olnud võimalik või oleks keeruline kaitstud teostest osa saada, kuna voogedastuse veebisaidid ei ole üldsuse jaoks lihtsalt leitavad ja suur osa neist muutub sageli ja seetõttu ei saa tema tegevust segi ajada üksnes füüsiliste abivahendite pakkumisega.¹⁷⁷ Kohtuasjas Ziggo leidis Euroopa Kohus, et failijagamisplatvorm indekseeris, kategoriseeris ja kustutas *torrent*-faile ja see kõik võimaldas platvormi kasutajatel kergemini leida ja alla laadida teoseid, millele *torrent*-failid viitasid.¹⁷⁸ Liidetud kohtuasjas C-682/18 ja C-683/18 tõi kohus välja, et tuleb vaadata haldaja sekkumise tahtlikkuse kriteeriumi kuna vastupidisel juhul tekiks olukord kus platvormi haldaja tegevus platvormi pakkumise näol kvalifitseeruks suunamise toiminguks, sest ainuüksi platvormi kasutamine hõlbustab või võimaldab kasutajatel kaitstud teostega tutvuda. See aga tähendaks kohtu arvates, et tunnustataks igasuguste selliste „füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad suunata või suunavad“ kvalifitseerimist suunamise toiminguks, kuigi autoriõiguse direktiivi põhjendus 27 (mis sisuliselt kordab autoriõiguse lepingu artiklit 8 puudutavat ühisdeklaratsiooni) välistab selle sõnaselgelt.¹⁷⁹ Kohus on tegelikult vaid kahes lahendis direktiivi põhjenduses 27 toodud artikkel 3 kitsendusi kohaldanud: *SBS Belgium* lahendis kus edastamine toimus vaid teenusepakkujatele, kes seda edasi edastasid ja *Stim* kaasuses, kus autorendi firmad rentisid autod välja koos raadioga. Nende lahendite põhjal saab järeldada, et direktiivi põhjenduse 27 kohaldamiseks peab kokkupuude teose endaga olema minimaalne.¹⁸⁰

Kasutaja roll kui kriteerium on tihedalt seotud suunamise toimingu (eelkõige kättesaadavaks tegemise) kontrollimisega ja esialgu need moodustasidki kohtuotsustes pigem ühe terviku, kuid hilisemates lahendites on seda kriteeriumi hakatud eraldi välja tooma. Küll aga tuleks siinkohal mainida, et mõlemad kriteeriumid nii kasutaja roll kui tahtlus on üldsusele suunamise toimingu kriteeriumi osadeks. Kohtuotsuses *Phonographic Performance* tõi Euroopa Kohus „kasutaja rolli kriteeriumi“ sõnaselgelt välja, öeldes, et paljude täiendavate kriteeriumide, mis ei ole autonoomsed ja mis sõltuvad üksteisest, seas on Euroopa Kohus esiteks rõhutanud kasutaja rolli,

---

¹⁷⁶ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 30

¹⁷⁷ EKo C-527/15, *Filmspeler*, p 41

¹⁷⁸ EKo C-610/15, *The Pirate Bay*, p 38

¹⁷⁹ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 79

¹⁸⁰ Hanuz, B, Direct copyright liability as regulation of hosting platforms for the copyright-infringing content uploaded by their users: Quo vadis?. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, 1(3), 2020, lk 334- 335

mida ei tohi hinnangu andmisel tähelepanuta jätta.¹⁸¹ Kohtuasjas *SGAE* hindas kohus koos üldsuse olemasolu, suunamise toimingut ning seal kasutaja rolli, tuues välja, et majutusettevõtte sekkumiseta ei oleks majutusettevõtte klientidel põhimõtteliselt võimalik edastatud teost jälgida¹⁸² ning kohtuasjas *FPAL vs QC Leisure* leidis, et publi omanik võimaldab tahtlikult oma pubis viibivatele klientidele juurdepääsu kaitstud teoseid sisaldavale edastatud saatele telekraani ja kõlarite abil, mida nad tema sekkumiseta ei saaks vaadata, isegi kui nad asuvad saate levialas¹⁸³. Nagu näha, siis neis kohtuotsustes „kasutaja rolli“ sõnaselgelt ei mainita, samas mõte on olemas. Kohus viitas kahele eelmainitud lahendile ja sõnastas kasutaja rolli kriteeriumi *SCF* lahendis öeldes: „Esiteks on Euroopa Kohus juba rõhutanud kasutaja rolli, mida ei saa tähelepanuta jätta. Nii on kohus majutusettevõtte ja toitlustusasutuse käitaja kohta juba leidnud, et isik tegeleb üldsusele suunamisega direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui ta oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlikuna tegutseb eesmärgiga teha kaitstud teost sisaldav ülekantud saade oma klientidele kättesaadavaks ja tema tegevusega oleksid need kliendid küll saate levialas, kuid üldjuhul ei saaks nad edastatud teost vaadata.¹⁸⁴“ Samas lahendis *SCF* järeldas kohus, et hambaarstikabineti patsiendid said fonogrammidest osa üksnes tänu hambaarsti tahtlikule tegevusele ja seetõttu on hambaarst isik, kes neid fonogramme tahtlikult üle kannab.¹⁸⁵ Ka *Reha Training* otsuses jätkas kohus sama teed ja jõudis samale järeldusele taastusravi keskuse pidaja tegevuse osas.¹⁸⁶ Internetti puudutavates asjades tõi Euroopa Kohus kasutaja rolli välja *GS Media otsuses*, öeldes, et Euroopa Kohus on kriteeriumidest rõhutanud kasutaja määravat rolli ja sekkumise tahtlikku iseloomu.¹⁸⁷ *GS Media* asi keerles illegaalse sisu juurde viivate hüperlinkide ümber ja sellest kohtuotsusest kerkis hüperlinkide osas esile täiesti eraldiseisvana käsitletav „teadmine kui kriteerium“, mis leiab põhjalikumat käsitlust hüperlinkide alapeatükis 3.4. Eelmainitud uus hüperlinkide kriteerium on aga sisuliselt kasutaja rolli kriteeriumi hüperlinkide jaoks kohaldatud ja sisukam versioon. *The Pirate Bay* otsuses viitas kohus "kasutaja rolli" kriteeriumile¹⁸⁸ ja leidis, et failijagamisplatvormi administraatorid võimaldavad enda tegevuse tagajärgedest täit selgust omades juurdepääsu kaitstud teostele, võimaldades kasutajatel teoseid

---

¹⁸¹ EKo C-162/10, *Phonographic Performance*, p 30-31

¹⁸² EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 42

¹⁸³ EKo C-403/08 ja C-429/08, *FAPL*, p 195

¹⁸⁴ EKo C-135/10, *SCF*, p 82

¹⁸⁵ EKo C-135/10, *SCF*, p 94

¹⁸⁶ EK C-117/15, *Reha Training* Kohtujuristi ettepanek, p 46-47

¹⁸⁷ EKo C-160/15, *GS Media*, p 35

¹⁸⁸ EKo C-610/15, *The Pirate Bay*, p 26

leida ja neid partnervõrgus (*peer-to-peer*) jagada. Ilma administraatorite tegevuseta ei oleks kasutajatel võimalik neid faile omavahel jagada või oleks see väga keeruline, kuna administraatorid teevad faililingid või magnetfailid kättesaadavaks oma veebiplatvormil ning haldavad seda indekseerides ja kategoriseerides *torrent*-faile, seetõttu on administraatoritel oluline roll asjaomaste teoste kättesaadavaks tegemisel.¹⁸⁹ *Wullems* ja *The Pirate Bay* kaasuses laiendas kohus kasutaja rolli olulisuse kriteeriumi, leides, et vajalik on, et kasutajal oleks oluline roll, ilma milleta oleks platvormi kasutajatel keeruline kaitstud teostega tutvuda. Enne neid kaasuseid oli standard pigem "möödapääsmatu roll, ilma milleta kasutajad ei oleks saanud kaitstud teostega tutvuda". Seega esmapilgul näib, et kohus laiendas üldsusele suunamise õigust oluliselt, seades ohtu tehnoloogia neutraalsuse. Kuid kohtu hinnangul eristab kõnesolevate kaasuste platvormihaldajaid teistest üks oluline aspekt ja selleks on see, et kõnesolevate platvormide haldajad aitasid teadlikult rikkumistele kaasa. Euroopa Kohus on otsuses kasutaja teost teadlikuna tegutsemise tõenduseks välja toonud näiteks *The Pirate Bay* väljaütlemised ja seisukohad blogides ja foorumites ning *Filmspeler* reklaamid. Lisaks viitab Euroopa Kohus sellele, et kasutajatest suurem enamus kasutab platvormi just kaitstud teostega tutvumiseks autori õigusi rikkudes.¹⁹⁰ Üks olulisemaid aspekte *The Pirate Bay* kaasuse juures on toiminguga tegija rolli olulisuse standarti muutmine.¹⁹¹ Euroopa Kohtule on ette heidetud, et kohus üldse leidis, et hüperlinkimise näol on tegu üldsusele suunamise toiminguga ja põhilised vastuväited on ennekõike sisulise edastamise puudumine hüperlingi puhul (sisuliselt on hüperlink vaid suunaviit teose tegelikku asukohta) ja teiseks see, et hüperlingi näol ei saa olla tegu möödapääsmatu sekkumisega. Pärast *GS Media*, *Filmspeler* ja *Ziggo* kaasust ei pea isegi olema tegu möödapääsmatu sekkumisega vaid oluline on, et ilma sekkumiseta oleks teostele ligi pääs keeruline.¹⁹² Liidetud kohtuasjas C-682/18 ja C-683/18 viitas kohus eelmainitud *The Pirate Bay* lahendile, tuues välja, et Euroopa Kohus on kriteeriumide hulgas esiteks rõhutanud platvormihaldaja olulist rolli ja tema sekkumise tahtlikkust. Oma tegevuse tagajärjedest täielikult teadlikuna annab platvormi haldaja kasutajatele juurdepääsu kaitstud teostele ning tema sekkumiseta ei oleks klientidel üldjuhul võimalik teost kasutada. Antud asjas leidis kohus, et platvormi haldajal on oluline roll potentsiaalselt ebaseadusliku sisu kättesaadavaks tegemisel

---

¹⁸⁹ EKo C-610/15, *The Pirate Bay*, p 36 - 37

¹⁹⁰ Frosio, G., 2020, lk 15-16

¹⁹¹ Rosati, E, *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact...*, 2017, lk 10

¹⁹² Quintais, JP., 2018, lk 399

tema kasutajate poolt, sest kui sellist platvormi ei pakutaks ega hallataks, oleks selle sisu vaba jagamine internetis võimatu või vähemalt keerulisem. Seejärel ütleb kohus aga, et videojagamisplatvormi või failide majutus-ja jagamisplatvormi haldaja roll ei ole ainus arvesse võetav kriteerium juhtumipõhise hindamise raames, vaid seda tuleb kohaldada suhestatuna teiste kriteeriumidega ja eelkõige haldaja sekkumise tahtlikkuse kriteeriumiga.¹⁹³ Sellest nähtub nagu kohus oleks sõnaselgelt välja toonud uue „kasutaja rollist“ eraldiseisva „tahtlikkuse kriteeriumi“, millist varasemates kohtulahendites sõnaselgelt välja toodud ei ole. Küll jah on nii kasutaja roll kui tahtlus olnud suunamise toiminguga eelduse kontrollis olulisel kohal, kuid eraldiseisvalt sel viisil seda varasemalt välja toodud ei ole. Konkreetset konteksti arvestades tuleb hinnata kas sekkumine kvalifitseerida suunamise toiminguks lähtuvalt platvormi haldaja rolli olulisusest kasutajate poolse suunamise teostamisel kui ka hinnates sekkumise tahtlikkust. Kui oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlikuna sekkutakse eesmärgiga anda üldsusele juurdepääs kaitstud teosele on sekkumine tahtlik ja see võib kaasa tuua sekkumise kvalifitseerimise "suunamise toiminguks".¹⁹⁴ Selle pinnalt on näha, et nii kriteerium „kasutaja roll“ kui „tahtluse kriteerium“ on üldsusele suunamise toiminguga kriteeriumi allkriteeriumid, mis aitavad kvalifitseerida sekkumist toiminguks või mitte ning eralist tähelepanu pöörab kohus neile kui hindab kättesaadavaks tegemist. Internetis üldsusele suunamise toimingul on seega eelkõige kaks eeldust esiteks toiming, millega tehakse teos ükskõik millise tehnilise vahendiga üldsusele kättesaadavaks. Isik teostab üldsusele suunamise toimingut kui ta oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlik olles sekkub, võimaldades üldsusele (üldiselt oma klientidele) ligipääsu kaitstud teostele. Teiseks tuleb vaadata, kas sekkumine on oluline nii et ilma selleta ei saaks kasutajad teost hõlpsasti kasutada ehk see oleks ilma sekkumiseta keeruline või võimatu ning seetõttu on sellisel isikul mõõdapääsmatu roll teoste üldsusele suunamises.¹⁹⁵

3.2 Üldsus kui kriteerium

Kahest kumulatiivsest elemendist teine keskne kriteerium hindamaks kas on toimunud üldsusele suunamine on „üldsus“. *SGAE* otsusest nähtub, et „üldsus“ mõiste "üldsusele suunamine" osana tähendab kindlaks määramata hulka potentsiaalseid televaatajaid¹⁹⁶ ning *SCF* otsuses lisas

¹⁹³ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 68 ja 77-78

¹⁹⁴ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 80 - 81

¹⁹⁵ Hanuz, B, 2020, lk 320; Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 97

¹⁹⁶ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 37

kohus:“ ning eeldab peale selle ka piisavalt suurt arvu isikuid.¹⁹⁷“ Enam-vähem sellisel kujul on kohus ka üldsuse mõistet avanud pea kõigis käesolevas töös vaatluse all olevates kohtulahendites (vaid seal, kus sisuliselt kohus ei näinud üldsuse kriteeriumi täidetuse analüüsi vajadust, sellele ei viidata¹⁹⁸).

Määratlemata suuruse osas on kohus öelnud, et: „WIPO sõnaraamatus (mis ei ole küll õiguslikult siduv, kuid aitab siiski üldsuse mõistet tõlgendada) on mõistega üldsusele ülekandmine (üldsusele suunamine) antud määratluse kohaselt tegemist „teose mis tahes asjakohasel viisil tajutavaks tegemisega inimestele üldiselt, erinevalt teatavasse üksikusse rühma kuuluvatest konkreetsetest inimestest”¹⁹⁹. Ja selline tõlgendus on jäänud enam-vähem samal kujul püsivalt kasutusse kuni nüüd äsja ilmunud lahendis C637/19 kohus selle ümber sõnastas: „tegemist peab olema teose tajutavaks tegemisega mis tahes sobival viisil inimestele üldiselt; selle vastandiks on teose tajutavaks tegemine eraõiguslikku rühma kuuluvatele konkreetsetele inimestele”²⁰⁰“.

„Piisavalt suure arvu isikute” kriteeriumi kohaselt eeldab üldsuse mõiste teatud miinimumarvu (*de minimis*), mistõttu on selle mõiste puhul välistatud asjaomaste isikute liiga väike või tähtsusetu hulk. Kõnealuse arvu kindlaksmääramisel võttis Euroopa Kohus arvesse potentsiaalsetele adressaatidele teoste kättesaadavaks tegemise kumulatiivset mõju²⁰¹. Tuleb vaadata nii mitmele isikule on sama teos samal ajal kättesaadav, kui ka mitmele neist on see teos üksteise järel kättesaadav, ehk kui paljudel isikutel on samale teosele juurdepääs samal ajal ja üksteise järel.²⁰² Tegemist on taaskord sellise baaskriteeriumiga, millele kohus vähemalt pooltes käesolevas töös põhjalikumalt analüüsitud lahenditest viitas. Kohus toob *SGAE* kaasuses välja, et asjaoludele tuleb läheneda terviklikult ehk tuleb arvestada kõikide potentsiaalsete isikutega, kes majutusettevõttes telerit vaadata saavad, kliendid vahetuvad kiirelt ja üldiselt on tegu suure arvu inimestega ning seetõttu saab selliseid kliente pidada üldsuseks. Kindlas kontekstis võib väga oluliseks osutada just sellistele potentsiaalsetele isikute kättesaadavaks tegemise kumulatiivne mõju ja sestap ei ole oluline, et teoseid vahendatakse üksnes numbritubadesse ja et iga üksiku kliendi osas eraldi on majutusettevõttel üksnes väga väike majanduslik huvi.²⁰³ Asjas *Reha*

---

¹⁹⁷ EKo C-135/10, *SCF*, p 84

¹⁹⁸ Näiteks kohtuasjas C-753/18 (*SAMI*) leidis kohus, et edastamistoimingut ei ole tehtud ja seetõttu üldsuse analüüsini ei jõudnudki.

¹⁹⁹ EKo C-135/10, *SCF*, p 85

²⁰⁰ EKo C-637/19 *BY* versus *CX* ECLI:EU:C:2020:863, p 27

²⁰¹ viidates siinjuures *SGAE* otsuse punktile 39

²⁰² EKo C-135/10, *SCF*, p 85-87

²⁰³ Siinkohal viitas kohus otsuse punktis 37 varasematele lahenditele: EKo C-89/04, p 30; EKo C-192/04, p 37-39

Training leidis kohus, et patsientidest moodustuv isikute ring ei ole „liiga väike või tähtsusetu“ kuna need patsiendid võivad asjaomase ettevõtte erinevates kohtades näha ülekantud teoseid paralleelselt. Neist patsientidest moodustuvat üldsust ei „tabata“ juhuslikult, vaid nad on vastava ettevõtte pidaja sihtrühm.²⁰⁴ Kohtuasjas *SCF* leidis kohus aga, et hambaarsti patsientide arv on enamasti stabiilne, moodustades seetõttu määratletud hulga potentsiaalseid adressaate, kelle hulk on väike või isegi tähtsusetu ja muud isikud ootesaali üldiselt ei satu, patsiendid tulevad üksteise järel ja ei saa osa samadest fonogrammidest ning seega ei ole tegemist inimestega üldiselt vaid piiratud määratletud isikute ringiga.²⁰⁵ Asjas *Phonographic Performance* tõi kohus välja, et hotelli teenused on klientidele igauhele omal valikul kättesaadavad ja piiranguks on vaid kõnealuse ettevõtte mahutavus, seetõttu on tegemist „inimestega üldiselt” ja kohtuotsusest *SGAE* lähtudes on majutusettevõtte klientideks suur arv inimesi kokkuvõttes tuleb selliseid kliente pidada üldsuseks.²⁰⁶ Sarnaste sisuga taasedastamise kaasustes *SGAE*, *SCF*, *Phonographic Performance* ja *Reha Training* on kohus oluliseks pidanud välja tuua, et üldsust, kellele suunamine toimub, ei „tabata“ juhuslikult, vaid tegu on vastava ettevõtte sihtrühmaga.²⁰⁷ Kohtuasjas *SABAM* leidis kohus, et kuna ringhäälinguorganisatsioon edastas programme sisaldavad signaalid igale konkreetsele edasimüüjale eraldi nii, et potentsiaalsed televaatajad ei pääse neile ligi, siis ei toimunud üldsusele suunamine mitte "üldsusele", vaid igale konkreetsele teenusepakkujale eraldi. Kohus lisas, et edasimüüja abonendid võivad teatud juhtudel siiski "üldsuse" moodustada näiteks ettevõtted nagu majutusasutused, mis olid kõne all kohtuotsuste *SGAE* ja *Phonographic Performance* aluseks olnud asjades.²⁰⁸

SGAE kaasuses oli üheks vastuargumendiks see, et mõiste „üldsus“ tuleks defineerida siseriiklikus õiguses ja selle toetuseks oli mitmeid üsnagi veenvaid argumente, kuid kohtujurist Sharpston lükkas need väited ümber, tuues välja, et autoriõiguse direktiiv on selgelt ette nähtud ühtlustavaks direktiiviks, mille eesmärk on ennekõike aidata rakendada siseturu nelja vabadust ja tagada intellektuaalomandi kõrgetasemeline kaitse. Ühtlustamisest ei saaks olla juttu, kui liikmesriikidel oleks vabadus määratleda üks üldsusele suunamise õiguse sisu kahest põhielemendist. Ta tõi lisaks välja, et ka komisjon märkis rohelistes raamatus autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta infoühiskonnas 1995a, et: „See, et teatav tegevus on ühes

---

²⁰⁴ EKo C-117/15, *Reha Training*, p 48 ja 58

²⁰⁵ EKo C-135/10, *SCF*, p 95-96

²⁰⁶ EKo C-162/10, *Phonographic Performance*

²⁰⁷ EKo C-306/05 p 42, C-135/10 p 91, C-162/10 p 37, C117/15 p 48

²⁰⁸ EKo C-325/14, *SABAM*, p 22-26

liikmesriigis õiguspärane ja teistes mitte, võib põhjustada raskusi siseturu toimimisel”. Lisaks viitas kohtujurist varasemale kohtupraktikale, kus kohus oli välja toonud, et: „komisjon on otsustanud, et ühenduse õiguse ühetaolise kohaldamise ja võrdse kohtlemise põhimõtte seisukohalt on vajalik, et ühenduse õiguse sätteid, mis ei viita oma sisu ja reguleerimisala määratlemisel sõnaselgelt liikmesriigi õigusele, tuleb harilikult tõlgendada asjaomaste sätete konteksti ja eesmärki silmas pidades kogu ühenduses iseseisvalt ja ühetaoliselt”.²⁰⁹ Ka Euroopa Kohus viitas *SGAE* otsuses samale kohtupraktikale ja jõudis samale järeldusele, et mõiste „üldsus“ määratlemine ei jää siseriiklikuks küsimuseks ja mõistet üldsus aitab sisustada Euroopa Kohus oma otsustega.

Esimeses Internetti puudutavas kohtuasjas C-607/11 direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 kohaldamise osas ütles Euroopa Kohus üldsuse kriteeriumi kohta, et teoste taasedastamine interneti kaudu puudutab kõiki neid, kellel on interneti-ühendus ja neil kõigil on kaitstud teostele samaaegne juurdepääs. Ehk siis ei ole potentsiaalse sihtgrupi suurus piiratud ja osutab suurele arvule isikutele.²¹⁰ Kohtuasjas *Svensson jt* leidis kohus, et hüperlinkide postitamine oma veebilehele on suunatud kõigile selle isiku hallatava veebisaidi potentsiaalsetele kasutajatele ehk sihtgrupile, mis on määratlemata suurusega ja mis hõlmab küllaltki suurt arvu isikuid.²¹¹ Kohtuasjas *Tom Kabinet* viitas kohus direktiivi ettepaneku seletuskirjale tuues välja kaks olulist aspekti, esiteks tuleb vaadata kui paljudel omavahel mitteseotud isikutel võib erinevates kohtades ja erineval ajal olla igaühel eraldi ligipääs teosele ja teiseks koosneb üldsus selle üksikutest liikmetest. Seetõttu kuna ükskõik kes võib saada lugemisklubi liikmeks ning saidil puuduvad tehnilised meetmed, mis kindlustaks ühe koopia ühel hetkel ühele isikule ja et ta pärast enda lugemisõiguse lõppemist ei saaks enam teosele ligi pääseda, asus kohus seisukohale, et selliste isikute arv on suur ja moodustab üldsuse.²¹² Kohtuasjas C637/19 märkis Euroopa Kohus, et kohtu ametnikud ei ole inimesed üldiselt ega moodusta määramatut arvu potentsiaalseid adressaate, vaid on selgelt määratletud ja kinnine rühm isikuid, kes täidavad avalikes huvides kohtus oma ametiülesandeid.²¹³

---

²⁰⁹ EK C-306/05, *SGAE*, Kohtujuristi ettepanek, punkt 43

²¹⁰ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 34-36

²¹¹ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 22

²¹² EK C-263/18, *Tom Kabinet* Kohtujuristi ettepanek, p 67 ja 69

²¹³ EKo C-637/19 *BY versus CX* ECLI:EU:C:2020:863

3.3 „Uus üldsus“ või algsest erinev spetsiifiline tehniline vahend ja tulu teenimise tähtsus kui kriteeriumid

Kriteeriumina, mis pärineb täielikult Euroopa Kohtu praktikal, mitte ei ole sätestatud kuskil õigusaktis on "uue üldsuse" kriteerium pälvinud laialdast kriitikat ja seda eriti *Svensson jt* kaasuse järgselt²¹⁴. Esmalt mainis "uut üldsust" *EGEDA* kohtuasjas 1999 kohtujurist La Pergola oma ettepanekus²¹⁵. Kõnesoleva kohtuasja sisuks oli ringhäälingu taasedastus hotellitubades. Kohtujurist töötas WIPO koostatud Berni konventsiooni juhisega ja selle pinnalt järeldas, et üldsus, kellega autoriõiguste omaja teose edastamisel arvestab ja üldsus kellele see hiljem taasedastamise käigus edastatakse olid erinevad ja seetõttu on teisel juhul tegu "uue üldsusega", kellega autoriõiguste omaja algselt ei arvestanud. Kohtujurist La Pergola leidis, et igasugune teose teisene kasutus, kui sellel on iseseisev majanduslik eesmärk ja see on suunatud uuele üldsusele vajab autoriõiguste omaja eraldi luba²¹⁶. Kuid nagu varasemalt käesolevas töös mainitud, siis Euroopa Kohus *EGEDA* asjas uue üldsuse hindamiseni ei jõudnud, kuna leidis, et olukord ei ole liidu tasandil reguleeritud.²¹⁷ Uue üldsuse kriteeriumini jõudis Euroopa Kohus *SGAE* kaasuses viidates seejuures WIPO koostatud tõlgendavale dokumendile „Berni konventsiooni juhisele“, mis on loodud kohtujurist Eleanor Sharpsoni kohaselt konventsiooni sisu esitamiseks koos näidetega ja pakkumaks selgitusi selle olemuse, eesmärkide ja ulatuse osas²¹⁸. Siinkohal tooks välja, et kõnesolevas Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni dokumendis seisab Berni konventsiooni artikkel 11 bis lõike 1 kohta: "Kolmandaks käsitleb ülekantud teose avalikku üldsusele suunamist, näiteks valjuhääldi kaudu või muude vahenditega. Sellised olukorrad on järjest igapäevasemad. Üha rohkem levib tava edastada saateid kohtades, kus inimesed kogunevad (kohvikud, restoranid, teetoad, hotellid, suured kauplused, rongid, lennukid jne). Samuti kasutatakse autoriõigusega kaitstud teoseid järjest enam reklaamides, mida avalikes kohtades näidatakse. Küsimus on selles, kas autori poolt raadio- või televisioonijaamale antud litsents laieneb ülekande kõikidele kasutamiskiirte, mille eesmärk võib, kuid ei pruugi olla äriiline. Konventsioon vastab sellele küsimusele eitavalt. Nii, nagu ülekandest kaabli teel edastatava kordusülekande puhul tekib lisapublik (lõike 1 punkt ii), tehakse ka praegu kõne all

---

²¹⁴ Rosati, E., 2020, lk 2

²¹⁵ EK C-293/98, *EGEDA*, Kohtujuristi ettepanek, p 24

²¹⁶ Rosati, E., 2020, lk 8-9

²¹⁷ Hugenholtz, P, Velze, S., Communication to a New Public? Three Reasons Why EU Copyright Law Can Do Without a "New Public". IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law, 2016, lk 802

²¹⁸ EK C-306/05, *SGAE*, Kohtujuristi ettepanek, punkt 50

olevas olukorras teos tajutavaks sellistele kuulajatele ja vaatajatele, keda autor loa andmisel silmas ei pidanud. Ehkki ülekannet vastu võtvate inimeste arvu ei saa selle olemusest tulenevalt täpselt tuvastada, peab autor enda antud ülekande luba selliseks, mis hõlmab ainult vahetut publikut, kes võtab ülekande signaali vastu pereringis. Kui sellesse vastuvõtmisse püütakse (sageli kasumlikul eesmärgil) hõlmata laiemat inimeste ringi ja võimaldatakse veel ühel üldsuse osal teosega tutvuda, ei ole küsimus enam pelgalt teose ülekandmisel. Autorile antakse õigus ohjata oma teose sellist uut avalikku esitamist.”²¹⁹ Selle pinnalt järeldaski kohus, et autorid võtavad oma teose ringhäälingu kaudu levitamise lubamisel arvesse üksnes otseseid kasutajaid ehk saatevastuvõtjate omanikke, kes eraviisiliselt või pere ringis asjaomaseid saateid jälgivad. Kui see ring on laiem ei ole tegu enam üksnes saate vastuvõtmisega, vaid see on iseseisev tegevus, mille käigus edastatud teos suunatakse uuele kuulajas- ja vaatajaskonnale. Kohus lisab, et põhikohtuasjas käsitletavatel asjaoludel on üldsusele suunamine Berni konventsiooni artikli 11bis lõike 1 punkti ii kohaselt algsest organisatsioonist erineva organisatsiooni poolt teostatud üldsusele suunamine mis toimub algsest üldsusest erinevale üldsusele ehk uuele üldsusele.²²⁰ Ka kohtujurist oma ettepanekus jõudis järeldusele, et WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 8 eesmärk on täiendada Berni konventsiooni artikli 11bis lõiget 1, laiendades autorite õigust lubada oma tööde üldsusele suunamist olukordades kus tehnoloogia areng on teinud võimalikuks loa saanud ülekannete suunamise laiemale inimeste ringile kui algse ülekande suhtes ette nähtud. Kohtujuristi arvates oli just selline olukord *SGAE* kohtuasjas, kus hotelli omanik oma tegevusega võimaldas hotellikülastajatel tutvuda kaitstud teostega, millega nad muidu tutvuda ei saaks, olenemata sellest, et nad füüsiliselt viibisid satelliidi levialas ja seetõttu moodustavad nad „uue üldsuse“ ehk üldsuse, mis erineb algsest üldsusest kellele ülekande oli suunatud.²²¹ Eelmainitud uue üldsuse kriteerium on leidnud kohaldamist pea kõikides lähemalt analüüsitud kohtulahendites, mis ei ole seotud internetiga. Üldiselt viis kohus kohtuasja faktilised asjaolud vastavusse kriteeriumi tingimustega ja selgitas nõnda välja, kas uue üldsuse kriteerium on täidetud või mitte. Paljudel juhtudel viitas kohus üsna põhjalikult ka varasemate kohtuotsuste sisule ja tegi nõnda analoogia korras järeldusi ja näitas seeläbi ka järjepidavust.

---

²¹⁹ Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, Guide to the Berne convention for the protection of literary and artistic works (Paris act, 1971) avaldatud GENEVA 1978 lk 68 - 69 p11bis.11. ja 11bis.12.

²²⁰ EKO C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, p 40 - 41

²²¹ EK C-306/05, *SGAE*, Kohtujuristi ettepanek, p 40-42

Uue üldsuse kriteerium läks aga keeruliseks kui mängu tuli internet. Esimeses internetiga seotud asjas C-607/11 seisnes üldsusele suunamine telekanalite edastamises interneti kaudu kus kasutati kohtu hinnangul spetsiifilist tehnilist lahendust, mis erines algsel üldsusele suunamisel kasutatust ja selline kättesaadavaks tegemine on, , tuginedes direktiivi põhjenduses 23 nähtuvast ja artikli 3 lõikes 3 sätestatust, seega üldsusele suunamisega direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses.²²² Direktiivi 2001/29/EÜ artikkel 3 lõikes 3 on seaduseandja poolt ette nähtud teose mitmekordne kasutamine ja üldsusele suunamine, sellest järeldas kohus, et autorilt peab saama eraldi loa teose igakordseks suunamiseks, mis toimub spetsiifilist tehnilist lahendust kasutades.²²³ On argumenteeritud, et see kriteerium on sisse viidud ettevaatusabinõuna uute tehnoloogiate eest, mis võiksid potentsiaalselt õiguste omajatele majanduslikult olulist mõju avaldada.²²⁴ Eelmainitud kaasuse järgselt ongi kõnesolev kriteerium üldiselt kohtu otsustes sõnastatud järgmiselt: „selleks, et kaitstud teose edastamine oleks hõlmatud mõistega „üldsusele suunamine“, peab see suunamine toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud „uuele üldsusele“ ehk üldsusele, kellega autoriõiguse omajad algseks üldsusele suunamiseks luba andes ei arvestanud²²⁵“. Sellist sõnastust on kasutatud lausa 7 analüüsitud lahenduses, kuid uut üldsust on mainitud pea kõigis. Interneti siseselt toimub kogu tegevus sama tehnilist vahendit kasutades. Esineb arvamusi, et "spetsiifilise tehnilise lahenduse" kriteerium on sisuliselt ikkagi sama mis "uue üldsuse" kriteerium, kuna kasutades suunamiseks algsest erinevat tehnilist lahendust toimub uus suunamine millega ja kellele autoriõiguste omaja algsel suunamisel ei arvestanud²²⁶. Kohus lahkes oma välja kujunenud „uue üldsuse või spetsiifilise tehnilise lahenduse“ kriteeriumist *AKM* otsuses, milles kasutati algsest erinevat tehnilist vahendit, kuid milles kohus leidis, et teosed ei ole suunatud uuele üldsusele.²²⁷

Kui minna spetsiifiliseks ja laskuda detailidesse, siis sisuliselt saaks rääkida erinevatest üldsusele suunamise ja kättesaadavaks tegemise võimalustest interneti siseselt, kuid kohus seda teed ei ole valinud. Eleonora Rosati arvates võis kohus *VB Bild-Kunst* asjas kohtujuristi ettepaneku linkide erineva käsitlemise osas kõrvale jätta, kartes tehnoloogilist iganemist ja lisaks oleks see tähendanud

---

²²² EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 23

²²³ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 23 - 26

²²⁴ Quintais, JP., 2018, lk 392

²²⁵ EKo C-160/15, *GS Media*, p 37

²²⁶ Hugenholtz, P.B., van Velze, S.C. 2016, lk 806

²²⁷ Koo, J., 2019, lk 96- 97

ka "uue üldsuse" kriteeriumi ümbersõnastamise vajadust.²²⁸ Kuni *Svensson jt* kohtuasjani leidis "uue üldsuse" kriteerium kohaldamist vaid taasedastamise juhtudel, siis *Svensson jt* otsuses kasutas kohus seda kättesaadavaks tegemise kontekstis konkreetsemalt hüperlinkidele²²⁹. Kuidas „uue üldsuse“ kriteeriumi kohaldada internetis kõigi aspekte arvestades on omaette küsimus, millele keskendub alapeatükk 3.4. Siinkohal olgu mainitud, et kui hüperlink viitab kõigile internetikasutajatele vabalt kättesaadavale teosele, siis ei ole uue üldsuse kriteerium täidetud, kui selline hüperlink võimaldab aga mööda hiilida piiravatest meetmetest, siis on uue üldsuse kriteerium täidetud. Seejuures on oluline välja tuua, et kohus ütles, et kui autoriõiguste omaja on teose kõigile internetikasutajatele vabalt kätte saadavana üldsusele suunanud, siis on õiguste omajad arvestanud kõigi internetikasutajate kui üldsusega.²³⁰ Kohtujurist Szpunar on oma ettepanekus *VG Bild-Kunst* välja toonud, et eelpool äsja mainitud käsitlus interneti kasutajatega arvestamisest, on küll teoreetiliselt tõene, kuid jätab tähelepanuta asjaolu, et küberruum on liiga suur, et ükskõik kes saaks teada, veel vähem pääseda ligi, kogu interneti sisule. Lisaks võib "Uue üldsuse" kohaldamine veebis viia üldsusele suunamise õiguse ammendumiseni, mis ometi on direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikega 3 sõnaselgelt välistatud²³¹. Ka rahvusvahelise autorite ühingu ALAI ettepanekutest nähtub, et nende nägemuses ei oleks kohus *Svensson jt* asjas tohtinud kohaldada "uue üldsuse" kriteeriumi, kuna see viib tulemuseni, kus autoriõigused ammenduvad²³². Veel mitmed autorid on teravalt kritiseerinud "uue üldsuse" kriteeriumi olemasolu ja leidnud, et see ei ole oma vigade tõttu üldse vajalik ja edukalt saaks hakkama ka ilma selleta²³³. Senise kohtupraktika pinnalt tundus loogiline, et kui sisu oli Internetti pandud ilma õiguste omaja loata peaks see alati täitma "uue üldsuse" kriteeriumi, sest õiguste omaja ei ole üldse mingi üldsusega arvestanud. Kohus võttis aga selles osas *GS Media* kaasuses teise suuna ja tutvustas uut mitmetasandilist teadmise-vastutuse kriteeriumit. *GS Media* kaasuses üritas kohus lisaks autorite kõrgetasemelisele kaitsele tagada ka õiglast tasakaalu teiste huvigruppide suhtes.²³⁴ Üldse mitte hüperlingiga seotud vaid internetis vabalt kättesaadava foto salvestamine ja kasutamine referaadis ning sellise referaadi üles laadimine uuele veebilehele kontekstis ütles

---

²²⁸ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of *VG Bild-Kunst*, lk 16

²²⁹ Hugenholtz, P.B., van Velze, S.C. 2016, lk 806

²³⁰ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 26 -27

²³¹ EK C-392/19 *VG Bild-Kunst* versus Stiftung Preußischer Kulturbesitz kohtujuristi ettepanek

ECLI:EU:C:2020:696, p 55 - 57

²³² ALAI, Opinion on the criterion “New Public”, developed by CJEU, put in the context of making available and communication to the public, 2014, lk 2- 3

²³³ Hugenholtz, P.B., van Velze, S.C. 2016, lk 811 - 813

²³⁴ Rosati, E., 2020, lk 14- 16

kohus otsuses *Renckhoff* aga hoopis, et autoriõigusega kaitstud teose (uuesti) üleslaadimine algsest erinevale veebilehele, tuleb kvalifitseerida selle teose uuele üldsusele kättesaadavaks tegemiseks. Kohtu nägemuses hõlmas üldsus, millega autoriõiguse omaja algsel üldsusele suunamisel arvestas, üksnes nimetatud veebisaidi kasutajaid, mitte selle veebisaidi kasutajaid, kuhu teos ilma selle õiguste omaniku nõusolekuta hiljem üles laaditi. Ehk siis on kahes interneti puudutavas asjas jõudnud kohus uue üldsuse kriteeriumi osas täiesti erinevale järeldusele ühel puhul on muidugi tegu hüperlingi kaasusega ja teisel puhul teose enda serverisse kopeerimise ja seejärel omakorda ise internetti üles laadimisega, kuid loogiliselt ei tohiks selline erinevus mõjutada „uue üldsuse“ kriteeriumit, sellest järeldub, et mõistel „kõik interneti kasutajad“ on siiski oma piirid. Nii jõudiski Euroopa Kohus „uue üldsuse“ osas *Svensson jt* ja *Renckhoff* lahendites üsna vastakatele järeldustele, põhjendades seda sellega, et linkimise kaasuseid tulebki erinevalt käsitleda. Autoriõiguste rikkumiseks seatud standard uue üldsuse kriteeriumile nõuab individuaalset hindamist selles osas mida autoriõiguste omaja esialgsel üldsusele suunamisel üldsusena arvesse võttis või oleks pidanud arvesse võtma. Seega vajab uue üldsuse hindamine faktipõhist ja individuaalset lähenemist.²³⁵ Oma ettepanekus *VG Bild-Kunst* tõi kohtujurist välja, et kui uue üldsuse kriteeriumi kohaldataks sõna-sõnalt, ei oleks teos mis on õiguste omaja loal kättesaadav esimesel veebisaidil ja siis üles laetud uuele veebisaidile kättesaadavaks tehtud uuele üldsusele, kuna kõigi interneti kasutajatega arvestanuks autor juba esmakordsel kättesaadavaks tegemisel, nõnda aga kaotaks autoriõiguse omaja kontrolli oma teose leviku üle ning see tooks kaasa ka ainuõiguse ammendumise.²³⁶ Kohtuasjas *VG Bild-Kunst* kinnitas kohus, et tõhusate tehniliste meetmete rakendamine või rakendamise nõudmine tähendab, et sellise kaitstud sisu üldsusele kättesaadavaks tegemine ilma autoriõiguste omaja loata, hoides kõrvale eel mainitud kaitsvatest meetmetest, rikub autoriõigusi ja sel juhul on tegevus suunatud „uuele üldsusele“.²³⁷ Kokkuvõtteks kui üldsusele suunatakse samu teoseid, mida on kuskil mujal juba keegi varasemalt üldsusele suunanud ja uueks suunamiseks kasutatakse sama tehnilist vahendit, peab autoriõiguste rikkumiseks see uus suunamine toimuma ka „uuele üldsusele“, ehk üldsusele, kellega autoriõiguste omaja esialgsel üldsusele suunamisel ei arvestanud²³⁸.

Eleonora Rosati pakub välja, et „uue üldsuse kriteeriumi“ kasutust kohtupraktikas saab jagada nelja gruppi, millest esimeses on need, kus sellel oli väike roll otsuse tulemusele nagu *SGAE*

---

²³⁵ Frosio, G, 2020, lk 10 -11

²³⁶ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 69

²³⁷ EKO C-392/19, *VG Bild-Kunst*

²³⁸ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 96

kaasuses ei määranud uue üldsuse kriteerium mitte seda, kas üldsusele suunamine oli toimunud vaid pigem oli tegu sellise tegevuse tagajärjega. Teise gruppi kuuluvad asjad kus kriteeriumil oli kandev roll, nagu *TV CatchUp (ITV)* kus "uue üldsuse" kriteeriumist sai üldsusele suunamise kohustuslik eeldus, mis oli täidetud kohe kui üldsusele suunamiseks kasuti algsest erinevat tehnilist vahendit. Kohtu nägemuses nimelt erines üldsus, kellele autoriõiguste omaja esialgu teose suunas üldsusest, kellele see suunati erineva tehnilise vahendiga²³⁹. Sama selgitusega nagu *TV CatchUp* lähenes Euroopa Kohus ka asjadele *SBS Belgium, Filmspeler, Ziggo, VCAST ja AKM*.²⁴⁰ Kolmandasse gruppi kuuluvad kaasused, kus "uue üldsuse" kriteerium on olnud määrava tähtsusega, kuid seda halvas mõttes. Eelkõige sai selline käsitlus alguse *Svensson jt* kaasuses kus kohus leidis, et "uue üldsuse" kriteerium ei ole täidetud, kuna hüperlingiga viidatud sisu oli juba kõigile internetikasutajatele vabalt kätte saadav. *Svensson jt* välja kujunenud lähenemist "uue üldsuse" kriteeriumile kasutas kohus veel ka *BestWater* kaasuses.²⁴¹ Neljandasse gruppi kuuluvad kaasused, kus "uue üldsuse" kriteeriumi kohaldamine on olnud ebavajalik ja eksitav. Kohus lähtus nendes kaasustes järeldusest, et kui esialgne ja uus üldsusele suunamine leiavad mõlemad aset internetis, siis on tegu sama tehnilise vahendiga ja selleks, et tegu oleks *prima facie* vastutusega peab see olema suunatud "uue üldsusele" Neljandasse gruppi kuuluvad eelkõige kaasused *Renckhoff* ja *Tom Kabinet*. *Renckhoff* otsuse selgitused ja järeldused on väga keerulised, eelkõige kuna kohus viitas täiesti ebavajalikult eelmainitud grupp 3 kaasustele. Ebavajalikult eelkõige seetõttu, et kui *Svensson jt* otsuses aitas "uue üldsuse" kriteerium välja selgitada, kas tegu on üldse üldsusele suunamisega, siis *Renckhoff* asjas oli ilmselge, et toimus täiesti uus üldsusele suunamine, kuna teos laeti üles lausa uude serverisse ja sestap ei olnud uus üldsus siinkohal just kui üldse vajalik. Kahjuks jälgis kohus sama loogikat ka *Tom Kabinet* kaasuses.²⁴² Eleonora Rosati arvates läks "uue üldsuse" kriteeriumi kasutus ja tõlgendus vales suunas juba *TV CatchUp* otsuses ja selle omakorda hilisemast valesti tõlgendusest.²⁴³ Eleonora Rosati arvates on Euroopa Kohus viimaste otsustega kohtuasjades *Reckhoff* ja *VG Bild-Kunst* pehmenanud "uue üldsuse" kriteeriumi, mis võiks viidata sellele, et kriitikat mingis osas kuulda võetud.²⁴⁴

---

²³⁹ Rosati, E, 2020, lk 10-12

²⁴⁰ Rosati, E, 2020, lk 13

²⁴¹ Rosati, E, 2020, lk 14-16

²⁴² Rosati, E, 2020, lk 16-17

²⁴³ Rosati, E, 2020, lk 18

²⁴⁴ Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst, lk 17

Uue üldsuse kriteeriumiga käsikäes on tõusnud ka tulu teenimise tähtsus. Kohtuasjas *SGAE* viitab kohus Euroopa Ühenduse Komisjoni seisukohale, et tulu saamise eesmärk ei ole üldsusele suunamise tuvastamiseks vajalik tingimus²⁴⁵. Ka kohtujurist Eleanor Sharpston *SGAE* ettepanekus viitas, et komisjoni arvates ei ole üldsusele suunamise kasumlikkus määrav tegur, tuues näite kus heategevus- või poliitilistel üritustel lastakse valjuhääldi kaudu muusikat või suurel ekraanil pilte, mil puhul on tegu ikkagi „üldsusele suunamisega”, hoolimata majandusliku ajendi puudumisest. Samas tõi ta välja kohtujurist A. La Pergola Berni konventsioonil tugineva seisukoha *EGEDA* ettepanekust: „hotellisisene numbritubadesse saadete edastamise teenus toob hotellile kahtlemata majanduslikult mõõdetavat kasu“.²⁴⁶ Euroopa Kohus pidas *SGAE* otsuses ikkagi vajalikuks välja tuua, et telerite paigutamine majutusruumidesse avaldab mõju hotelli klassile ning tubade hindadele ja seetõttu on tegu lisateenusega, mida tehakse teatava tulu saamise eesmärgil ehk on tõendatud, et üldsusele suunamine toimus tulu saamiseks.²⁴⁷ Asjas *FAPL* märkis kohus viidates *SGAE* otsusele, et autoriõiguse direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses „üldsusele suunamise” tulusus ei ole tähtsusetu asjaolu²⁴⁸. Sellega sarnasel kujul on tulususe mainimine sisse jäänud paljudesse otsustesse, täpsemalt 12 analüüsitud 21st on see selgesõnaliselt välja toodud. *FAPL* asjas leidis kohus, et üldsusele suunamisel oli tulu taotlemise eesmärk, kuna ringhäälingu kaudu edastatud teoste näitamine pubis on ligitõmbav klientide jaoks, kes on näidatavast sisust huvitatud ja järelikult mõjutab teoste näitamine publi küllastatavust ja seeläbi publi majandustulemusi.²⁴⁹ Kohtuasjade *FAPL* ning *SCF* pinnalt oli näha, et Euroopa Kohus tõlgendab üldsusele suunamist laialt ja kui ettevõtte kasutab autoriõigustega kaitstud sisu enda huvides kasu saamise eesmärgil ära, ilma autoriõiguste omaja loata, siis leiab ka kohus, et tegu on autoriõiguste rikkumisega.²⁵⁰ Kohtuasjas *SCF* viitas kohus kohtuotsuses *FAPL* tulenevale kriteeriumile, mille kohaselt üldsusele suunamise tulusus ei ole tähtsusetu asjaolu ja järeldas sellest, et eriti oluline on see aspekt sellise majanduslikku laadi õiguse nagu direktiivi 92/100/EMÜ artikli 8 lõikes 2 ette nähtud õiglase tasu saamise õiguse korral. Kohus tõi varasemate lahendite pinnalt välja kriteeriumid, mida tuleks hinnata: kas suunamise näol on tegemist tulu saamise eesmärgil osutatava lisateenusega valitud sihtrühmale ja kas see sihtrühm

---

²⁴⁵ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 44

²⁴⁶ EK C-306/05 (*SGAE*) Kohtujuristi ettepanek, punkt 56

²⁴⁷ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 44

²⁴⁸ EKo C-403/08 ja C-429/08, (*FAPL*), p 204

²⁴⁹ EKo C-403/08 ja C-429/08, (*FAPL*), p 205-206

²⁵⁰ Freelove, A., Smith, J., The dental surgery, the hotel bedroom and ‘communication to the public’, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 7, Issue 9, 2012, lk 642

on suunatu suhtes vastuvõtlik või tabab see teda juhuslikult. Kohus leidis, et fonogrammide ülekandmine ei avalda mõju hambaarsti tulule, kui hambaarst kannab patsientidele taustamuusikana üle fonogramme, sest ei saa eeldada, et sellise fonogrammide suunamise tõttu kabineti patsientide arv suureneks. Patsiendid lähevad hambaarsti kabinetti eesmärgiga saada ravi ja neile tehakse teatud fonogrammid kättesaadavaks juhuslikult ja sõltumata nende soovidest, seetõttu ei saa eeldada, et hambaarsti tavapärased patsiendid oleksid kõnealuse ülekande suhtes üldse vastuvõtlikud.²⁵¹ Kohtuasjas *Phonographic Performance* järeldas kohus, et majutusruumides telerite pakkumist tuleb käsitada lisateenuse osutamisenä, mis avaldab mõju asjaomase hotelli klassile ning seega ka numbritubade hinnale ja seda tuleb käsitada lisateenuse osutamisenä, mis avaldab mõju hotelli klassile ning seega ka numbritubade hinnale ning võib ligi tõmmata lisakliente, kes on asjaomasest täiendavast teenusest huvitatud. Majutusettevõtte kliendid on valitud sihtrühm ja suunatu suhtes vastuvõtlikud ning hotellipidaja tegevus toimub seega tulu saamise eesmärgil.²⁵² Asjas *TVCatchup* viitas kohus *SGAE* kaasusele, tuues välja, et tulusus ei ole küll tähtsusetu asjaolu, kuid tegemist ei ole tingimata üldsusele suunamise määramise vältimatu eeltingimusega ja järeldas sellest, et tulusus ei pea olema otsustava tähtsusega suunamiseks kvalifitseerimisel.²⁵³ Ka kohtuasjas *VCAST Limited* ütles kohus, et tulususe puhul ei ole tegu vältimatu eeltingimusega üldsusele suunamise tuvastamisel²⁵⁴. *Reha Training* kaasuses ütles kohus, et kaitstud teoste ülekandmisel on tulu saamise eesmärk siis, kui kasutaja võib sellest atraktiivsuse tõttu kasu saada ja selline tegevus võib suurendada selle ettevõtte külastatavust. Antud asjas oli kohtu hinnangul tegu lisateenuse osutamisega, kuna telesaadete ülekandmise eesmärk oli pakkuda patsientidele meelelahutust nende ravi ning sellele eelneva ootamise ajal. Selline tegevus avaldab positiivset mõju keskuse staatusele ning atraktiivsusele, andes sellele niimoodi konkurentsieelise ja seega toimub telesaadete ülekandmine tulu saamise eesmärgil.²⁵⁵ *GS Media* otsusest nähtub, et tulusus ei ole tähtsusetu asjaolu vaid on olulisel kohal uue hüperlinkidele mõeldud kriteeriumi tingimusena, kuna kohus pani kõrgendatud kontrollkohustuse isikutele, kes tegutsevad kasu saamise eesmärgil.²⁵⁶ Alexander Tsoutsanise arvates on selline lähenemine majanduslikule tulu teenimisele nii majanduslikult kui õiguslikult

---

²⁵¹ EKo C-135/10, *SCF*, p 88-90 ja p 97-99

²⁵² EKo C-162/10, *Phonographic Performance*, p 43 - 45

²⁵³ EKo C-607/11, *TVCatchup*, p 42-43

²⁵⁴ EKo C-265/16, *VCAST*, p 42-43

²⁵⁵ EKo C-117/15, *Reha Training*, p 51-52 ja 63-64

²⁵⁶ EKo C-279/13, *C More*, p 38 ja 50 - 51

õige. Samas kui keegi tulu ei teeni, aga pakub kaitstud teost teistele, saab autor ikkagi kahju, kuna tal jääb tulu teenimata.²⁵⁷ *VG Bild-Kunst* asjas ütles kohus, et ainuüksi sellest, et platvormihaldaja eesmärk on saada tulu, ei saa eeldada, et ta osaleb tahtlikult ja teadlikult kaitstud sisu ebaseaduslikus suunamises. Ehk siis ei tähenda see, et infoühiskonna teenuseid osutatakse tulu saamise eesmärgil, seda, et selline teenuse pakkuja nõustub sellega, et kolmandad isikud kasutavad neid teenuseid autoriõiguse rikkumiseks.²⁵⁸ Seega tulususe kriteeriumi saab vaadata kaes staadiumis: enne *GS Media* kaasust ja selle järgselt. Enne *GS Media* kohtuasja oli tulususe kriteerium mitte eelduslik või kaaluva tähtsusega kriteerium üldsusele suunamise määramisel, samas ei olnud tegu ka tähtsusetu aspektiga. Olulise tähtsusega oli tulususe kriteerium enne *GS Media* kaasust vaid asjas *SCF*, kus kohus leidis, et teoseid ei edastatud kasu saamise eesmärgil ja üldse leidis kohus asjas, et üldsusele suunamist ei toimunud. Kuid *GS Media* kaasuses tegi kohus tulu teenimisest ühe keskse kriteeriumi sidudes selle teadmise kriteeriumiga. Justin Koo arvates on tulu teenimise kriteerium üsna segane ja kohaldamine ei ole olnud järjekindel ning see kriteerium tuleks üldse ära kaotada või vähemalt oleks vaja täpsemaid juhiseid kuidas kohtu nägemuses tulu teenimise kriteeriumi kohaldada.²⁵⁹

3.4 Hüperlink kui üldsusele kättesaadavaks tegemine ja GS Media kriteeriumid ja vastutuse standardid internetis

Hüperlinkidel on kaks külge: ühelt poolt on tegu tehnilise juhisega HTML keeles, mis viib mingisse teatud kohta või näitab mingit kindlat teost, teisalt on aga hüperlingil visuaalne dimensioon, ehk see, mida tavakasutajad näevad, olgu selleks siis tekst, pilt või miski muu visuaalselt tajutav objekt.²⁶⁰ Internetis toimuvaga ja eelkõige hüperlinkimisega on see probleem, et sisuliselt ei toimu kaitstud teose kopeerimist ja sel põhjusel ei pakkunud varasemad õigusaktid autoritele piisavat kaitset. Üldsusele kättesaadavaks tegemine on aga piisavalt lai, et ka sellised tegevused nagu hüperlinkimine oleks vajadusel suunamise õigusega kaetud. Hüperlinkimine ise on interneti toimimise alustala. Küsimus on, et millisel juhul peaks hüperlinkimine rikkuma õigusi ja millistel mitte? Mitmed autorid on läinud seda teed, et eristanud erinevaid linkimise

---

²⁵⁷ Tsoutsanis, A, viidatud töö, lk 508

²⁵⁸ EKo C-392/19, *VG Bild-Kunst*, p 86

²⁵⁹ Koo, J., 2019, lk 109 - 113

²⁶⁰ Papadaki, E, Hyperlinking, making available and copyright infringement: lessons from European national courts, in *European Journal of Law and Technology*, Vol 8, No 1, 2017, lk 3

võimalusi tehnilises mõttes, kuid Euroopa Kohus oma otsustes seda senini teinud ei ole²⁶¹. Autoriõiguste omajate seisukohast ei oleks õiglane, kui kõik hüperlinkimise olukorrad oleksid artikkel 3 alt välistatud vaid selle pärast, et teose sisulist ülekandmist ei toimu ning teistpidi muudaks interneti kasutamise väga keeruliseks olukord kus iga hüperlinkimine võiks kaasa tuua autoriõiguste rikkumise. Õige tasakaalu leidmine on kõige alus.²⁶² Erinevad riigid on asjale lähenenud erinevalt. Näiteks Ameerika Ühendriikide ja Kanada kohtud on juba mõnda aega tagasi jõudnud järeldusele, et hüperlingid ja linkimine Internetis ei riku otseselt autoriõigusi. Järgnevalt aga näeme, et Euroopa Kohtud on jõudnud jällegi vastupidisele järeldusele.²⁶³ Mida selline erinev käsitlus aga globaalses mõttes tähendab, see ilmselt on veel selgumisel, üks on aga kindel, et globaalsed ettevõtted peavad arvestama erinevate õigussüsteemide ja põhimõtetega. Esimeses hüperlingi kaasuses *Svensson jt*, lähenes kohus asjale eeldusega, et hüperlink kujutab endast "kättesaadavaks tegemist" eelkõige kuna link muudab teosed otseselt kasutajatele kättesaadavaks ja seetõttu on täidetud üldsusele suunamise toiminguga kriteerium²⁶⁴ kuid „uue üldsuse“ kriteerium ei olnud täidetud, kuna puudusid igasugused piiravad meetmed ja sestap oli kõigil veebikasutajatel vaba juurdepääs teostele. Seega leidis kohus, et autoriõiguse omajad algseks suunamiseks luba andes arvestasid ka selle teise veebisaidi külastajatega.²⁶⁵ *Svensson jt* otsus oli väga oodatud, kuna samal teemal olid erinevad liikmesriikide kohtud jõudnud üsna erinevate järeldusteni ja kõnesolev otsus aitas asjas selgust luua²⁶⁶. Sama tõlgenduseni jõudis Euroopa Kohus ka *BestWater International* määruses linkide kohta, mis kasutasid tehnilist kadulisamise erimeetodil (*framing*)²⁶⁷. Kohtujurist Szpunar selgitas ettepanekus *VG Bild-Kunst*, et veebisait, millel on hüperlink ei vahenda sisu vaid suunab kasutaja teisele veebisaidile ja ühenduse loob kasutaja ja suunatud veebisaidi server omavahel, kuna tehniliselt saab vahetuks edastamiseks lugeda seda kui mõni üldsuse hulka kuuluv isik loob ühenduse serveriga (kus teost säilitatakse), kuna sellise ühenduse loomisel kuvatakse külastatav veebileht ajutiselt kasutaja arvutis. Kui veebisaidil kasutatakse aga *framingut*, siis ei pruugi kasutaja arugi saada, et sisu tuli temani teisest serverist ja veebisaidilt. Kohus on selles osas siiski leidnud, et hüperlink annab teisel veebisaidil sisalduvale teosele otsese juurdepääsu ja sestap on tegemist üldsusele suunamise

---

²⁶¹ Hornle, J., 2014, lk 440

²⁶² Tsoutsanis, A, viidatud töö, lk 509

²⁶³ Frosio, G, 2020, lk 1

²⁶⁴ Papadaki, E, 2017, lk 10

²⁶⁵ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 26 -27

²⁶⁶ Hornle, J., 2014, lk 441

²⁶⁷ EKo C-160/15, *GS Media*, p 40

toiminguga, milleks piisab üldsusele kättesaadavaks tegemisest ning määravaks ei ole see, kas selle üldsuse hulka kuuluvad isikud teosega tegelikult tutvuvad ja vahetu edastamine selles osas rolli ei mängi²⁶⁸. On ka vastupidiseid arvamusi, et hüperlingi postitamine ei kujuta endas isegi üldsusele suunamise toimingut²⁶⁹. Kohtujurist Szpunar toob välja, et sisu võib veebis olemas olla, aga ilma URL aadressita on see seal vaid teoreetiliselt. See ei ole juhuslik, et otsingumootorid töötavad hüperlinkide tehnoloogial, kuna veebilehe URL-i edastamise kõige tõhusamaks viisiks on just hüperlink ja seetõttu on tema arvates põhjendatud hüperlingi käsitlemine „üldsusele suunamise toiminguna“, kuna hüperlingi tehniline võimekus on just see, mis võimaldab URL-aadressi abil konkreetse teosega tutvuda.²⁷⁰ *Svensson jt* kohtuotsuses pidas Euroopa Kohus vajalikuks täpsustada, et kui klikitav hüperlink võimaldaks kõrvale hoida kaitstud teost sisaldaval veebisaidil kasutatavatest piiravatest meetmetest, mille eesmärk on piirata üldsuse juurdepääsu, siis oleks hüperlingi näol tegu sekkumisega, ilma milleta need kasutajad levitatavaid teoseid kasutada ei saaks ja sel juhul tuleb kõiki selliseid kasutajaid käsitada uue üldsusena, kellega autoriõiguse omajad algseks suunamiseks luba andes ei arvestanud ja seetõttu on selliseks tegevuses vaja eraldi autoriõiguste omaja luba²⁷¹. *Svensson jt* ning *BestWater* kaasused jätsid õhku ikkagi mitmeid küsimusi, millest ehk olulisim oli see, kas kaitstud teosele hüperlinkimine, mis on internetis üldsusele kättesaadavaks tehtud ilma autoriõiguste omaja loata, kujutab endas autoriõiguste rikkumist või mitte. Siseriiklikud kohtud tõlgendasid eelmainitud otsuseid erinevalt, jõudes erinevate tulemusteni, kuni madalmaade kohus leidis, et neist kohtuotsustest ei saa teha vajalikke järeldusi ja saatis Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse, mis on tuntud kui *GS Media* kaasus.²⁷² *GS Media* otsuses ütles Euroopa Kohu, et kui autoriõiguste omaja on teose üldsusele suunanud nii, et see on kõigile internetikasutajatele vabalt kätte saadav, siis on õiguste omajad arvestanud kõigi internetikasutajate kui üldsusega²⁷³. Lahendid *Svensson jt* ning *BestWater* kinnitavad autoriõiguste omaja loa olulisust lähtuvalt direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikest 1, milles nähakse just ette, et igaks teose üldsusele suunamiseks peab olema autoriõiguse omaja luba, ehk siis kui luba ei ole ka algseks üldsusele suunamiseks, siis rikub kogu tegevus

---

²⁶⁸ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 18 - 19

²⁶⁹ ALAI Report and Opinion on a Berne-compatible reconciliation of hyperlinking and the communication to the public right on the internet, 2015

²⁷⁰ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 49- 50

²⁷¹ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 31

²⁷² Papadaki, E, 2017, lk 11

²⁷³ EKo C-160/15, *GS Media*, p 42

autoriõigusi²⁷⁴. Senise kohtupraktika pinnalt oleks saanud teha järelduse just kui illegaalsele sisule hüperlinkimine peaks alati olema suunatud „uuele üldsusele“, kuna esialgset edastamist autoriõiguste omaja loal ei ole toimunud ja sestap ei ole ka mingisuguse üldsusega üldse arvestatud²⁷⁵. Ehk näis, et mil iganes on teos interneti postitatud ilma autoriõiguste omaja loata, on tegu autoriõiguste rikkumisega ja sellisele teosele hüperlinkimine vajab autoriõiguste omajalt luba, kuid nii kohtujurist Watheleti kui Euroopa Kohtu arvates oleks selline tõlgendus viinud tahtmatute tagajärgedeni. Eelkõige oleks see viinud tasakaalust välja erinevate osapoolte õigused ja huvid, aga ka seetõttu, et selle kohaldamine oleks väga keeruline, kuna kõiki linke tuleks kontrollida ja jälgida, sest lingi taga olev sisu võib igal hetkel muutuda.²⁷⁶ GS Media, Saksamaa, Portugali ja Slovakkia valitsuse ja Euroopa Komisjoni hinnangul tooks hüperlinkide, mis viitavad teostele, mille avaldamiseks autoriõiguste omajad ei ole luba andnud, automaatne „üldsusele suunamiseks“ lugemine kaasa sõna- ja teabevabadust jõuliselt piiravad tagajärjed ja ei järgiks direktiiviga 2001/29/EÜ taotletud tasakaalu ühest küljest selle vabaduse ja üldhuvi vahel ja teisest küljest autoriõiguse omajate huvid ja intellektuaalse omandi kaitse vahel.²⁷⁷ GS Media otsuses leidis Kohus, et isikutel eriti eraisikutel, kes soovivad üles riputada hüperlinke on raske kontrollida, kas lingitav veebisait annab ligipääsu kaitstud teostele ja kas nende teoste autoriõiguse omajad on andnud loa nende teoste veebis avaldamiseks.²⁷⁸ Nõnda arutledes jõudis kohus täiesti uue lähenemisele ja kerkiski esile teadmine kui hüperlinkidele kohaldatav erikriteerium ehk olukorras kus teosed on üldsusele kättesaadavaks tehtud ilma autoriõiguse omaja loata, on teosele viitav hüperlink käsitletav üldsusele suunamisena direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses vaid kindlal juhul, mis on seotud teadmise või teadma pidamisega selle illegaalsest iseloomust. Sellise subjektiivse elemendi nagu teadmine osas tõi kohtujurist Szpunar ettepanekus *VG Bild-Kunst* välja, et Euroopa Kohtu eesmärgiks selle sisse toomisel oli hoida omavahel õiglasel tasakaalus ühelt poolt autoriõiguse omajate huvid ja teiselt poolt kaitstud objektide kasutajate huvid ja põhiõigused²⁷⁹. Autoriõiguse üldnormide mõttes on selline lahendus siiski ebatraditsiooniline, eelkõige kuna selle puhul kasutatakse autori ainuõigusega hõlmatud tegevuste ulatuse ehk objektiivse elemendi määratlemisel subjektiivset kriteeriumi.

---

²⁷⁴ EKo C-160/15, *GS Media*, p 43

²⁷⁵ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 103.

²⁷⁶ Rosati, E, GS Media and Its Implications for the Construction of the Right of Communication to the Public within EU Copyright Architecture, 54(4) Common Market Law Review, 2017, lk 1231 – 1232

²⁷⁷ EKo C-160/15, *GS Media*, p 44 - 45

²⁷⁸ EKo C-160/15, *GS Media*, p 46

²⁷⁹ EKo C-160/15, *GS Media*, p 44-49

Samas viitab kohtujurist Szpunar, et õiguskirjanduse kohaselt võib selline lahendus olla siiski vajalik, et pehmendada üldsusele suunamise ainuõiguse ulatuse määratlemist vastavalt varasemale Euroopa Kohtu praktikale.²⁸⁰ *GS Media* kriteeriumi kohaselt kui isik ei tegutse kasu saamise eesmärgil, siis eeldatakse, et see isik ei teadnud ega saanud mõistlikult teada teosele hüperlinkides, et teos on avalikustatud autoriõiguste omaja loata, kuna selline isik ei ole üldiselt täielikult teadlik oma tegevuse tagajärgedest. Samas kui on kindlaks tehtud, et isik teadis või pidi teadma, et hüperlingitav sisu on avaldatud ebaseaduslikult eelkõige autoriõiguste omaja sellekohase teavituse tõttu, siis tuleb sellise lingi loomist käsitleda „üldsusele suunamisena“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 mõttes.²⁸¹ Lisaks ütles kohus, et sama kehtib ka hüperlinkidele, mis võimaldavad mööda hiilida piiravatest meetmetest, kuna selline hüperlinkimine kujutab endas tahtlikku sekkumist, ilma milleta kasutajad levitatavaid teoseid kasutada ei saaks. Kui aga hüperlink pannakse üles tulu teenimise eesmärgil, siis eeldatakse, et lingi loonud isik on kontrollinud, et lingitav sisu (teosed) ei oleks avaldatud ebaseaduslikult. Ehk siis tulu teenimise eesmärgil hüperlingi postitanud isiku tegevusest eeldatakse, et ta tegevus toimub täies teadmises oma tegevuse tagajärgedest. Ja sellise isiku puhul loetakse hüperlingi loomist ebaseaduslikult avaldatud teosele „üldsusele suunamiseks“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 mõttes, juhul kui seda ümberlükatavat eeldust (et hüperlink avaldati täie teadmiseiga selle avaldamise ebaseaduslikkusest) ümber ei lükata.²⁸² Tulu teenimise eesmärk on nüüd üheks keskseks kriteeriumiks kaalutluse tegemisel, kuid täpsemaid juhiseid selle kohaldamiseks kohus oma otsuses ei pakkunud. Seega jäi õhku küsimusi, eelkõige kas kasu saamise eesmärki hinnates tuleks lähtuda lingist endast või ka seda ümbritsevast sisust ja keskkonnast? Ehk kas link ise on üldsusele kättesaadavaks tehtud kasu saamise eesmärgil või link asub keskkonnas, mille haldamise ja omamise eesmärgiks on tulu teenimine?²⁸³ Näiteks Tsehhi kohus järeldas ühes kohtuasjas, et igasugused reklaamid kodulehel tähendavad, et isik tegutses tulu teenimise eesmärgil. Siseriiklikest kohtuotsustest on näha, et kohtud vajaksid veidi täpsemaid „tulu teenimise eesmärgil tegutsemise kriteeriumi“ kohaldamise juhiseid.²⁸⁴ Teadmise kriteerium on üks vastakamaid arvamusi tekitanud eeldus, mille Euroopa Kohus on üldsusele suunamise välja

---

²⁸⁰ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 52 - 54

²⁸¹ EKo C-279/13, *C More*, p 47- 49

²⁸² EKo C-279/13, *C More*, p 50 - 51

²⁸³ Rosati, E, *GS Media and...*, 2017, lk 1238

²⁸⁴ Juraj, V, *Czech court finds that linking to unlicensed content does not infringe copyright if the website is not operated for profit*, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 12, Issue 5, 2017, lk 363

selgitamisel sisse seadnud. *GS Media* kaasusest tuleneb kaks teadmise standardit, millest üks on teadmine, mille puhul isik peab olema teadlik, eelkõige, kuna teda on sisu illegaalsest iseloomust teavitatud. Ja teine on konstruktiivne või järeldatud teadmine, mille puhul isik peaks asjaolusid arvestades aru saama, et lingitud sisu on illegaalne. Lisaks tõi kohus veel sisse eelduse, et teadmist eeldatakse kui isik tegutseb tulu teenimise eesmärgil.²⁸⁵ Saksamaa riigikohus leidis, et *GS Media* kaasusest tulenevad põhimõtteid ja kriteeriume ei kohaldata otsingumootoritele nagu Google Images. Kohtu arvates on otsingumootoritel interneti toimimise seisukohast väga oluline roll ja otsingumootorite pakkujalt ei saa eeldada, et ta kõigi veebis vabalt ringlevate pilte legaalsust kontrolliks.²⁸⁶ Kohtuasjas *J.F. Wullems* leidis Euroopa Kohus, et piisab kui isik sekkub enda tegevuse tagajärgedest täit teadvust omades nõnda, et ilma tema tegevuseta oleks kasutajatel keeruline teost leida, sealjuures mängib olulist rolli ka tulu teenimise eesmärk.²⁸⁷

Viimane hüperlinkimisega seonduv kaasus on hetkel *VG Bild-Kunst* ja selle teeb eriliseks see, et kohus pidi hindama, kuidas mõjutab üldsusele suunamise õigust teose ligipääsu piiravate tehniliste vahendite kasutamine ning lepingulised kohustused.²⁸⁸ Kohtujurist Szpunar avas ettepanekus *VG Bild-Kunst* laiemalt erinevaid hüperlinkimise meetodeid, kuna leidis, et nendesse tuleks suhtuda erinevalt. Tavaliste hüperlinkidega on asi lihtne ja selge, kuid *framingu* ja *inline frame*-i kasutamisel on raske kindlaks teha, kas sel moel üht veebisaiti teiselt saidilt küllastavaid isikuid (eriti olukorras, kus lingitakse veebilehe konkreetsele elemendile näiteks pildile nõnda, et see näib teise saidi lahutamatu osana) tuleb käsitada üldsusena, kellega autoriõiguse omaja veebisaidil teose algsel kättesaadavaks tegemisel arvestas. Kogu hindamine muutuks aga nõnda väga faktipõhiseks, samas kui tehniliselt toimub ikkagi ühenduse loomine algse serveri ja kasutaja vahel. Sel põhjusel leidis kohtujurist Szpunar, et kui toimub manuaalne lingi avamine ei tohiks hüperlinkimise konkreetseid meetodeid üksteisest eristama hakata ja sellisel puhul (nagu tavaline hüperlink, süvalink, *framing* ja *inline frame*) tuleks kõik lingi kasutajad lugeda üldsuse hulka, kellega õiguste omaja teoste algsel kättesaadavaks tegemisel arvestas.²⁸⁹ Küll aga vajaks kohtujurist Szpunari arvates eraldi kohtlemist automaatlingid ehk "lisamine" (*embedding*, *inline link*), kuna need eristuvad klõpsuga aktiveeritavatest linkidest mitmes mõttes. Tavalise kasutaja

---

²⁸⁵ Quintais, JP., 2018, lk 402

²⁸⁶ Rosati, E, German Federal Court of Justice rules that *GS Media* presumption of knowledge does not apply to Google Images, 2017

²⁸⁷ Rosati, E, The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact..., 2017, lk 4 - 6

²⁸⁸ Schwemer, S.F., Linking: Essential functionality on the internet and never-ending story?, M. Rosenmeier et al. (ed.), Festschrift til Jørgen Blomqvist, Ex Tuto, 2021, lk 629

²⁸⁹ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 52 - 54

vaatevinklist näeb täpselt sama välja nii see kui teos (näiteks pilt) asub lehe enda serveris ja see kui see kuvatakse lehele mujalt automaatlingiga. Seetõttu ei saa kohtujuristi arvates teost nautivaid isikuid käsitada selle teose päritolusaidi küllastajatena, kuna algse saidiga ei ole neil enam mingit seost ja kõik toimub linki sisaldaval saidil. Olukorda tuleks kohtujurist Szpunari arvates käsitleda sarnaselt reprodutseeritud teose eraldiseisvalt üldsusele kättesaadavaks tegemisena.²⁹⁰ Juba 2015 aastal arvas ALAI hüperlinkimise kohta käivas raportis, et nende arvates tuleks süvalinke (*deep links*) ja *framing* linke alati käsitleda üldsusele kättesaadavaks tegemisena ja seetõttu nõuaksid sellised lingid alati autoriõiguste omaja luba. Eelkõige põhjendavad nad sellist lähenemist sellega, et erinevalt tavalistest hüperlinkidest ei vaja sellised lingid kasutaja jaoks internetis ringi rändamist, vaid toovad teose kohe kasutajani.²⁹¹ VG Bild-Kunst lahendis Euroopa Kohus kohtujuristi ettepanekuga kaasa ei läinud ja manuaalsete ning automaatsete linkide vahel erisusi ei teatud. Seega Kuigi kohtujurist Szupnar soovitas oma väga põhjalikus ettepanekus kohtul taaskord hakata erinevaid linke käsitlema erinevalt (eelkõige oli jutt siis peale vajutatavatest ja automaatlinkide eristamisest), siis kohus seda ei teinud.²⁹² Ühelt poolt kindlasti aitab selline järjekindlus õiguskindluse säilitamisele kaasa, kuid teisalt ei ole kindel, kas selline üks lahendus kõigile suudab tagada õiglase tasakaalu erinevate huvigruppide õiguste vahel.²⁹³ Matthias Leistner toob oma artiklis välja, et Euroopa Kohtu käsitlus, mille kohaselt kõiki linke käsitletakse samamoodi, paneb õiguste omajad olukorda, kus nad peavad valima kas kõik või mitte midagi ehk kas taluda enda teoste teiste poolt mingit kasutamist või ka ise mitte teoseid nõnda kasutama. Eelkõige on jutt siinkohal automaatselt käivituvatest lehele uputatud linkidest (*embedded links* ehk *inline links*), mis tavakasutajale näivad lehe osana, kuid tegelikult toovad teose lehele lingi kaudu mujalt serverist. Matthias Leistneri seisukoht on, et linke tuleks käsitleda erinevalt eriti oluline on see varjatud uputatud linkide osas.²⁹⁴ Kohtuasjas *VG Bild-Kunst* oli küsimuseks, et kas autoriõiguste omaja saab lepinguga nõuda tehnilisi kaitsemeetmeid keelamaks linkimise kaudlisamise meetodil oma teosele ja kui selline linkimine on toimunud, kas siis on tema õigusi rikutud. Kohus asus seisukohale, et õiguskindluse tagamiseks ja interneti sujuvaks toimimiseks peavad meetmed olema tõhusad direktiivi

---

²⁹⁰ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 93 - 105

²⁹¹ ALAI Report and Opinion on a Berne-compatible reconciliation of hyperlinking and the communication to the public right on the internet, 2015, lk 2

²⁹² Schwemer, S.F, 2021, lk 631-632

²⁹³ Schwemer, S.F, 2021, lk 633-634

²⁹⁴ Leistner, M, Copyright Law on the Internet in Need of Reform: Hyperlinks, Online Platforms and Aggregators, *JIPLP*, 2017, lk 3

2001/29/EÜ artikli 6 lõigete 1 ja 3 mõttes. Kui autoriõiguse omaja on võtnud tehnilised meetmed või kui ta on pannud oma litsentsisaajatele kohustuse sellised meetmed kasutusele võtta, takistamaks juurdepääsu oma teosele muude veebisaitide kaudu kui see, millel ta on lubanud oma teoseid üldsusele suunata, siis on ta väljendanud tahet siduda luba tema teoseid veebis üldsusele suunata vaid konkreetse veebisaidi kasutajatega²⁹⁵. Eelkõige kuna vastasel juhul tunnustaks kohus suunamisõiguse ammendumist ja piiraks autoriõiguste omaja võimalust nõuda oma teose kasutamise eest nõuetekohast tasu²⁹⁶. Tõhusad tehnilised meetmed kohtupraktika pinnalt on näiteks sisse logimise nõudmine, tasuline keskkond ja *VG Bild-Kunst* taustal siis ka *framingu* stiilis hüperlinkimise võimaluse blokeerimine. Esimestel juhtudel piirab meede teostele ligipääsu teisel juhul aga teosele linkimise võimalusi. See aga tähendab, et kui teose juurde postitada tekst, et teosele linkimine on keelatud, ei oleks selles valguses piisav meede.²⁹⁷ Lahendades ühe probleemi, ehk pakkudes autoritele lahendust piiramaks internetis üldsusele suunatud teoste kolmandate isikute poolt edasisi suunamistoiminguid teha võis aga tekkida uus probleem, milleks on õiguste sidumine lepinguga, mis just kui rikuks vorminõude keeldu. Nimelt tuleneb Berni konventsiooni artikli 5 lõikest 2, et selle konventsiooniga autoritele antud reprodutseerimise ja üldsusele suunamise õiguste omamine ja kasutamine ei või olla seotud ühegi vorminõudega²⁹⁸. Eraldi teemaks on pärast *The Pirate Bay* otsust kerkinud vastutuse küsimus ehk kes siis ikkagi tegeleb internetis üldsusele kättesaadavaks tegemisega? Ennekõike tuleb teiste isikute, kui konkreetset suunamise teinud isiku, vastutus küsimuseks olukordades kus rikkumise ahel on pikem ja sellesse on kaasatud mitmed isikud, kelle tegevus või tegevusetus on rikkumisele kaasa aidanud eelkõige vahendajad ehk olukord mis on interneti keskkonnas üsna tavapärane. Sellistes olukordades tuleb eraldi hinnata kas konkreetse isiku tegevuse puhul on tegu üldsusele suunamisega. Tava internetikasutajate puhul on probleemiks see, et nad võivad varjata oma tegelikku identiteeti ja sestap on neid päris keeruline vastutusele võtta. Seetõttu on paljudes riikides mindud seda teed, et vastutada võivad ka erinevad platvormid (vahendajad), kuhu kasutajad sisu üles laevad näiteks nagu YouTube, The Pirate Bay, VMEO, Facebook või Instagram.²⁹⁹ Kohus seega tegelikult ei erista oma otsustes isikuid kes kasutavad kaitstud teoseid ise nendest, kes üksnes vahendavad kaitstud teoste kasutamist. Selline käsitus aga põrkub

---

²⁹⁵ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 42

²⁹⁶ EK C-392/19, *VG Bild-Kunst* kohtujuristi ettepanek, p 50-53

²⁹⁷ Schwemer, S.F, 2021, lk 635

²⁹⁸ EKo C-301/15, p 50

²⁹⁹ Hanuz, B, 2020, lk 317

paljude siseriiklike vastutuse standartidega otsene vastutus ja teisene vastutus, millest teise puhul on hetkel põhiliseks kriteeriumiks kujunenud "teadmise kriteerium". Kuid vaja oleks põhjalikumat ja selgemat lähenemist, milline on siis hoolsuskohustus, mida teisese vastutuse puhul ehk vahendajate puhul vaadatakse.³⁰⁰

Kindlasti ei saa kõigi osalemisahela liikmete tegevust pidada üldsusele suunamise toiminguteks direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Laiendava tõlgenduse ära hoidmiseks, kus kõik osalusahela liikmed vastutaksid, on liidu seadusandja direktiivi põhjenduses 27 täpsustanud, et „üksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad üldsusele suunamist või teevadki seda, ei käsitleta selle direktiivi kohaldamisel edastamisena“³⁰¹. Direktiivi põhjenduse 27 kirjutamisel polnud keegi veel kuulnudki vahendusplatvormidest nagu YouTube või Facebook, kuna kasutaja loodud sisuga platvormid siis veel ei eksisteerinud. Sestap on keeruline öelda, kas nende platvormide tegevust, mis sisuliselt on platvormi pakkumine, mis päris materiaalses maailmas olekski ehk pelgalt füüsilise vahendi pakkumine, tuleks käsitleda samamoodi või erinevalt füüsilise vahendi pakkujast. Selline lähenemine, kus see oleks sama aga venitaks väga põhjenduses 27 toodud tõlgeandamis juhiseid ja ei läheks kokku ka Euroopa Kohtu praktikaga.³⁰²

Kui teost üldsusele vahendatakse on vastandina teenuseosutajatele, kes pakuvad füüsilisi abivahendeid, üldsusele suunamise toimingut tegev see isik, kes tahtlikult osaleb selle teose üldsusele vahendamises nii, et ilma tema tegevuseta ei saaks see üldsus sellest osa. Nii tegutsedes on sellisel isikul vahendamise toimumises „möödapääsmatut roll“.³⁰³ Euroopa kohtus vaadatakse kes on rikkumise eest põhiline vastutaja (*primary liability*) ja tema rolli olulisust, samas kui näiteks Hiinas on levinud rohkem jagatud vastutus (*joint liability*), mis tähendab, et näiteks hüperlinkimisega seonduva rikkumise eest vastutaksid kõik lingi jagajad.³⁰⁴ Kohtujurist Szpunari arvates vastutavad kasutajate üleslaetud sisu (*user-uploaded content* ehk UUC) platvormide puhul platvormide haldajad vaid kahes olukorras: kui sait on piraatluse põhine (nagu *The Pirate*

---

³⁰⁰ Ohly, A, The broad concept of “communication to the public” in recent CJEU judgments and the liability of intermediaries: primary, secondary or unitary liability?, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 13, Issue 8, 2018, lk 675

³⁰¹ EK C-682/18 ja C-683/18 *Frank Peterson versus Google LLC jt ja Elsevier Inc. versus Cyando AG* Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2020:586, p 68

³⁰² Hanuz, B, 2020, lk 334

³⁰³ EK C-682/18 ja C-683/18, Kohtujuristi ettepanek, p 72; EKo C-117/15 *Reha Training*, p 46 ja EKo C-610/15, *The Pirate Bay*, p 36 - 37

³⁰⁴ Long, J. Different Solutions for Similar Questions: Hyperlinks and the Right of Communication to the Public in China and the EU. *IIC* 49, 2018, lk 413

Bay platvorm) või kui platvorm esitleb sisu kui enda oma.³⁰⁵ Kaasuses *The Pirate Bay* täpsustas kohus mis tingimustel platvormide haldajad autoriõiguste rikkumise eest vastutada võivad.³⁰⁶ Põhimõtteliselt võib igasugune toiming, millega antakse teadlikult enda klientidele juurdepääs kaitstud teostele, olla „suunamine“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses. Koos illegaalse sisu üles laadinud kasutajatega võivad seetõttu vastutada ka sellise platvormi haldajad, kes teevad üldsusele kättesaadavaks kasutajate poolt üles laetud autoriõigustega kaitstud kuid ilma loata üles laetud sisu ning indekseerivad ja kategoriseerivad sellist sisu³⁰⁷. *The Pirate Bay* järgselt oli veidi segane, kui paljudele platvormidele selline vastutus ikkagi laieneda võiks³⁰⁸. Liidetud kohtuasjas C-682/18 ja C-683/18 leidis kohus, et arvesse tuleb võtta kõiki asjaolusid ja kriteeriume, ning vaadata, kas platvormi haldaja osalemine ebaseadusliku sisu üldsusele suunamise osas oli tahtlik või mitte. Seejuures vaatas kohus, näiteks seda kas platvormi haldaja rakendas sobivaid tehnilisi meetmeid et usutavalt ja tõhusalt võidelda autoriõiguse rikkumiste vastu.³⁰⁹ Seega on platvormidega seonduvad kohtuasjad toonud fookusesse senise *mis on üldsusele suunamine* direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses kõrval ka selle, et *kes üldsusele suunamise teostanud* ja seega selle eest vastutada võib³¹⁰. Eleonora Rosati arvates on Euroopa Kohus kasutanud "uue üldsuse" kriteeriumi esmase ehk otsese (*primary*) ja teisese ehk osavõtja või kaasaitaja (*secondary*) vastutuse ühte segamiseks nagu on näha *The Pirate Bay* kaasuses. Euroopa Liidu tasandil on tegelikult seadustega reguleeritud just kui ainult esmane vastutus ning teisene on jäetud siseriiklikult reguleeritavaks, kuid Euroopa Kohus on üldsusele suunamise asjades seda oluliselt muutnud, luues just kui üldsusele suunamiseks uued vastutuse standardid. Seda näitab ka *GS Media* kaasuses välja toodud uus teadmise - vastutuse kriteerium.³¹¹ Selline tegevus ja vastutuse piiride hägustamine või segamine Euroopa Kohtu poolt tekitab küsimusi kompetentsi osas ja tekib ka küsimus, kas selline tegevus ja tulemus on ikka õiguslik?³¹²

---

³⁰⁵ EK C-682/18 ja C-683/18, Kohtujuristi ettepanek

³⁰⁶ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 107

³⁰⁷ EKo C-160/15, *GS Media*, p 34-38, 48,

³⁰⁸ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 115 -116

³⁰⁹ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 83 - 84

³¹⁰ Rosati, E, *GS Media and...*, 2017, lk 1242

³¹¹ Rosati, E, 2020, lk 18-19

³¹² Rosati, E, 2020, lk 20-21

Kokkuvõte

Üldsusele suunamise ja kättesaadavaks tegemise õigus infoühiskonna direktiivis on laiahaardeline ja autoriõiguste seisukohalt ülioluline varaline õigus. Kuna säte ise suunamise õiguse ulatust ei ava ega mõisteid defineeri on sätte ühetaoliseks kohaldamiseks liidu tasandil kesksel kohal Euroopa Kohtu otsused. Euroopa Kohus on selles osas otsuseid aga omajagu, mis ühelt poolt aitavad näha erinevaid kontekste, kuid teiselt poolt tähendab otsuste paljusus ka üldsusele suunamise õiguse nüansside paljusust. Sestap lisab iga otsus õigusele midagi juurde ja iga kohtu otsus avaldab mõju nii õigusele kui seda ümbritsevale keskkonnale.

Üldsusele suunamise kontekste tuleb ette väga erinevas vallas nii meid materiaalselt ümbritsevas kui interneti keskkonnas. Ka Eesti kohtupraktikast nähtub, et mitmed üldsusele suunamise olukorrad on vaidlusi tekitanud. Üheks nii Euroopa Kohtus mitme kordselt kui ka Eesti kohtutest läbi käinud olukorraks on televiisorite või raadiote pakkumine oma klientidele olgu siis majutusruumis, pubis, klubis või muus sellises üldsusele avatud kohas. Sellises olukorras on üldiselt tegu taasedastamise olukorraga, kus äri omanik suunab autoriõigustega kaitstud teosed oma majandustegevuse käigus üldsusele. Üldsusele suunamise kontekste on aga palju ja puutume nendega igapäev kokku igapäevaselt. Internetis enda veebilehele või mõnda keskkonda fotot laadides kui ka mõnele juba internetis olevale teosele hüperlinkides. Selle laiaulatusliku haardega õiguse ulatust aitavad mõista ja selles õiguses orienteeruda Euroopa kohtulahenditest esile kerkinud kriteeriumid. Tulenevalt Euroopa Kohtu otsustest tuleb mõistet „üldsusele suunamine” käsitada laias tähenduses³¹³. Üldsusele suunamise üle otsustades tuleb arvesse võtta paljusid täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad ning neid tuleb kohaldada nii eraldi kui ka suhestatuna teistesse kriteeriumidesse, pidades silmas, et need võivad erinevates konkreetsetes olukordades esineda väga erineva intensiivsusega³¹⁴. Mõistes „üldsusele suunamine” on seostatud kaks kumulatiivset elementi: üldsusele suunamise toiming ja teose suunamine tõepoolest üldsusele (avalikkusele)³¹⁵. Üldsusele suunamise toiming on teose üldsusele kättesaadavaks tegemine nii, et üldsuse hulka kuuluvad isikud pääsevad teosele ligi ja see kas nad seda teevad ei oma seejuures tähtsust.³¹⁶ Kriteeriumid, mida kohus üldsusele suunamise toimingu tuvastamiseks, eriti just kättesaadavaks tegemise kontekstides, laialdaselt

---

³¹³ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 36

³¹⁴ EKo C-135/10, *SCF*, p 79

³¹⁵ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 16

³¹⁶ Rosati, E, *Copyright and the Court of Justice of the European Union*, 2019, lk 96-97

kasutab on „kasutaja roll“ ja „tahtluse kriteerium. Kui kohus on leidnud, et eelmainitud kättesaadavaks tegemine on piisav üldsusele suunamise toiminguga tuvastamiseks, siis üldiselt on ka kaks äsja mainitud kriteeriumi kindlalt vaatluse all³¹⁷. Seega interneti kontekstis üldsusele suunamise toimingul on kaks eeldust: esiteks toiming, millega tehakse teos ükskõik millise tehnilise vahendiga üldsusele kättesaadavaks. Ehk siis teostab isik üldsusele suunamise toiminguga kui ta oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlik olles võimaldab üldsusel ligi pääseda kaitstud teostele. Teiseks tuleb vaadata, kas sekkumine on oluline nii et ilma selleta ei saaks kasutajad teost hõlpsasti kasutada, sest ilma sekkumiseta oleks see keeruline või võimatu ja seetõttu on sellisel isikul oluline roll teoste üldsusele suunamises.³¹⁸ Seejuures on oluline eristada suunamise toimingut pelgalt tehnilise vahendi pakkumisest nagu on toodud direktiivi 2001/29/EÜ põhjenduses 27, kuid kohtu hinnangul ei või seda kasutada algsest erinevaks üldsusele suunamiseks, vaid tehnilise vahendiga sekkumine peab pelgalt piirduma olemasoleva edastuse vastuvõtu kvaliteedi säilitamise või parandamisega³¹⁹. Üldsus mõiste üldsusele suunamine osana tähendab kindlaks määramata hulka potentsiaalseid isikuid³²⁰ ning eeldab peale selle ka piisavalt suurt arvu isikuid³²¹ ehk teatud miinimumarvu (*de minimis*) olemasolu, mistõttu on välistatud asjaomaste isikute liiga väike või tähtsusetu hulk. Selle välja selgitamiseks tuleb vaadata mitmele isikule on sama teos samal ajal kättesaadav, kui ka mitmele neist on see teos üksteise järel kättesaadav, ehk kui paljudel isikutel on samale teosele juurdepääs samal ajal ja üksteise järel ja hinnata nii kumulatiivset mõju³²². Interneti osas on kohus öelnud, et taasedastamine interneti kaudu puudutab kõiki neid, kellel on interneti-ühendus ja neil kõigil on kaitstud teostele samaaegne juurdepääs, seega ei ole potentsiaalse sihtgrupi suurus piiratud ja osutab suurele arvule isikutele³²³. Seega on algusest peale kaheks põhi kriteeriumiks olnud üldsusele suunamise toiminguga kriteerium ja üldsuse kriteerium, kuid neile lisaks on juba esimeses kaasuses *SGAE* toonud kohus välja veel kaks kriteeriumi nimelt „uue üldsuse“ kriteerium ja „tulu teenimise“ kriteerium.³²⁴ Neist viimase kohta on kohus rohkem öeldud, et tegutsemine tulu teenimise eesmärgil ei ole tähtsusetu asjaolu, kuid selle osatähtsust üldsusele suunamise välja selgitamisel

---

³¹⁷ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 97

³¹⁸ Hanuz, B, 2020, lk 320 ja Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, lk 97

³¹⁹ EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 29

³²⁰ EKo C-306/05, *SGAE vs Rafael Hoteles*, punkt 37

³²¹ EKo C-135/10 (*SCF*), p 84

³²² EKo C-135/10 (*SCF*), p -87

³²³ EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 34-36

³²⁴ Hugenholtz, P. B., 2018, lk 229

peeti pigem minimaalseks kuni *GS Media* kaasuseni. Uue üldsuse kriteerium on aga täiesti kohtu poolt tulnud nõue, mille kohaselt tuleb hinnata, kas teos on suunatud uuele üldsusele ehk üldsusele, keda kaitstud teoste autorid ei võtnud arvesse, kui nad andsid loa teoste kasutamiseks algsele üldsusele suunamisel³²⁵. Hiljem *TVCatchup* otsuses lisandus, et kui suunamine toimub senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil³²⁶ on uue üldsuse nõue just kui kohe täidetud kuna autoriõiguste omaja ei arvestanud sellise suunamisega. Euroopa Kohus on leidnud, et hüperlingi postitamise näol on tegemist üldsusele suunamise toiminguga. Hüperlinkimisega seonduvates asjades on just uue üldsuse kriteerium olnud määrava tähtsusega, ja kohus on välja toonud, et kui autoriõiguste omaja teeb teose kõigile internetikasutajatele vabalt kätte saadavaks, siis arvestab õiguste omaja kõigi internetikasutajate kui üldsusega³²⁷ ja sellisele teosele hüperlinkimine toimub seega üldsusele, kellega õiguste omaja juba pidi arvestanud olema. Uue üldsuse kriteerium on langenud tugeva kriitika alla nii selle loomise tõttu üldse, kui selle ebavajalikes kohtades kohaldamise tõttu. Üldsusele kättesaadavaks tegemise õigus on meie infoühiskonnas ja tehnoloogiate arengu juures äärmiselt olulisel kohal. Nüüd aga tagasi *GS Media* kaasusest esile kerkinud uute hüperlingi kriteeriumide juurde. Nimelt soovis kohus *Svensson jt* otsusest tulenevaid mõjusid, et kõik hüperlingid on üldsusele suunamise toimingud, veidi pehmemdada ja tõi välja uue „teadmise“ kriteeriumi, mille sidus „tulu teenimise“ kriteeriumiga. Kohus otsustas, et kui isik ei tegutse kasu saamise eesmärgil, siis eeldatakse, et ta ei teadnud ega saanud mõistlikult teada teosele hüperlinkides, et teos on avalikustatud autoriõiguste omaja loata. Samas kui teadmine on kindlaks tehtud, eelkõige autoriõiguste omaja sellekohase teavituse tõttu või kui hüperlink võimaldab mööda hiilida piiravatest meetmetest, siis tuleb sellise lingi loomist käsitleda „üldsusele suunamisena“³²⁸. Kui hüperlink pannakse üles tulu teenimise eesmärgil, siis eeldatakse, et lingi loonud isik on kontrollinud, et lingitav sisu ei oleks avaldatud ebaseaduslikult ning sellise isiku puhul loetakse hüperlingi loomist ebaseaduslikult avaldatud teosele „üldsusele suunamiseks“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 mõttes³²⁹. Hüperlinkimise osas on palju vastakaid arvamusi ja erinevates riikides erinevaid käsitlusi. Kahjuks ka Euroopa Liidu tasandil ei ole olukord siseriiklike kohtute tasandil ühtne, kuna Euroopa Kohtu otsustest ei tulene konkreetseid suuniseid näiteks osas kuidas käsitleda „tegutsemist tulu teenimise eesmärgil“.

---

³²⁵ EKo C-403/08 ja C-429/08, (*FAPL*), p 197

³²⁶ EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 39

³²⁷ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 26 -27

³²⁸ EKo C-160/15, *GS Media*, p punkt 47-49

³²⁹ EKo C-160/15, *GS Media*, p 50 - 51

Kohtu otsuste *Filmspeler*, *The Pirate Bay*, *Mircom* ja liidetud kohtuasjas C-682/18 ja C-683/18 pinnalt kerkis esile uus üldsusele suunamise vastutuse küsimus, et kas vahendaja või platvormi haldaja võiks vastutada autoriõiguste rikkumise eest üldsusele suunamise kontekstis. Kohus leidis, et lisaks otsesele vastutusele võib tõesti üldsusele suunamisega tegeleda ka vahendaja. Isik, kes teeb kättesaadavaks ja haldab videojagamisplatvormi või failide majutus- ja jagamisplatvormi ei tegele üldjuhul sisu üldsusele suunamisega välja arvatud juhul, kui ta aitab kaasa autoriõigusi rikkuvale sisule ligipääsule³³⁰. Seejuures kui haldaja ei saa mitte teada või lausa peaks teadma sisu illegaalsest iseloomust, siis ka tema ise tegeleb üldsusele suunamisega.³³¹ Seega on aspekte, mida silmas pidada palju ja iga uue otsusega võib Euroopa Kohus ka anda senistele kriteeriumidele uue täpsustava tõlgenduse, mis reaalses igapäevastes kontekstides võivad olulist mõju avaldada. Kohus püüab säilitada tasakaalu erinevate huvigruppide vahel ja kui näib, et see on paigast nihkunud, siis korrigeerida senist praktikat nagu on näha näiteks *GS Media* otsuse pinnalt.

Elame ühiskonnas, kus igaüks meist võib olla autor, postitades enda tehtud foto või video interneti keskkonda ja teiselt poolt on Eestis väga palju väikeettevõtjaid, mis tähendab, et paljud võivad olla hoopis olukorras, kus tegutsevad majandusliku tulu saamise eesmärgil ja internetis kogemata rikuvad autoriõigusi. Seetõttu on igaühel oluline mõista milline on autoriõigustega kaitstud sisu üldsusele suunamise ja kättesaadavaks tegemise ulatus, sest nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast võib mõni autor ka vaid 400€ nõudega oma õiguste kaitseks Euroopa Kohtusse jõuda. Käesoleva töö põhjal saab koostada lühikese kuid selge kokkuvõtte, mida inimestele õppematerjalina tutvustada. Autori hinnangul tuleks seda teha koolides kas arvutiõppe või ühiskonnaõppe raames.

Nagu käesolevast tööst nähtub tuleb Euroopa Kohtust üldsusele suunamise kontekstis otsuseid igal aastal ja mõningad neist on märgilisemad kui teised. Seetõttu vajab teema pidevat jälgimist ja kaasa mõtlemist. Põhjalikumalt tuleks analüüsida veel vastutusega seonduvat teemat, kuna vahendajate vastutus näib paljude kriitikute arvates veidi halli alana ja selles osas tuleks olukorda süvitsi uurida.

---

³³⁰ EKo C-682/18 ja C-683/18, p 102

³³¹ Rosati, E, *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact...*, 2017, lk 2

Resume

The scope of the right of communication and making available to the public in the InfoSoc directive

The right of communication to the public has surfaced as one of the main rights for authors in copyright. As once was in the center of copyright the reproduction right, than nowadays with the advances in technology the communication to the public has risen to be most importance. The communication to the public right was updated in WIPO Copyright Treaty 1996 so that on demand technologies such as the Internet would come within the scope of it as making available to the public right³³². But since 1996 the technologies and especially digital technological development has rapidly continued. Nowadays the enjoyment of content is on demand and streaming platforms are the main thing. People own less and enjoy more. But for copyright perspective it has created new challenges to make sure that authors receive an appropriate reward for the use of their work. Digital sharing like hyperlinking, streaming, peer-to-peer file sharing and cloud storing have all been in the center of copyright infringement cases in CJEU, where the court has to determine what kind of acts are communication to the public and what not.

This research paper is divided into 3 paragraphs. The first paragraph looks into the development of the right and the main terms used. There are mentions of the international Copyright treaties, the Directives on copyright, Estonian copyright and the roll of CJEU in development of communication to the public right. In this research paper the author has gathered 20 something main cases in which the communication to the public right has been the main question and gathered all the criteria that the CJEU has mentioned in determination of communication to the public into a table. Doing so it made it possible to see when new criteria emerged and when there were changes within the old criteria used. Also what were the main principles and criteria overall. So in the second paragraph there are all the contexts of CJEU cases and main points and problems. The second paragraph is divided into two: first subparagraph focuses on the case law that is not directly involved with the Internet (mostly retransmission cases) and the second subparagraph focuses on the case law that has everything to do with the internet (including hyperlinking cases). The second paragraph opens the contexts of specific cases and shows light on what types of cases overall find their way into the courts, but it also opens the background of

---

³³² WIPO autoriõiguse leping (WCT). – ELT L 89, lk 210-216. Artikkel 8

the criteria the CJEU has developed over the years. The problems and opinions of legal scholars and Advocate Generals have been mentioned throughout the second and third paragraph in accordance with the topics.

As mentioned before this research paper focuses on InfoSoc Directive 2001/29 article 3, but some of the cases analyzed focus on the neighboring directives, but the same topic – communication to the public. This is because the CJEU has also pointed out that the concepts used and the right of communication in these directives must have the same meaning, unless the European Union legislature has, in a specific legislative context, expressed a different intention³³³. In comparison to CJEU cases there are several Estonian cases as well and from these contexts it is seen how European Court cases have altered and maybe even provoked some situations that have concluded in courts, but also how Estonian courts use CJEU decisions in their own decisions.

The main focus of this research paper is on the principles and criteria used by the CJEU to determine communication to the public and by pointing all of the main ones out one can see the scope of the communication to the public. One of the main questions within the right over the years in European Union but also in Estonia has been retransmission cases. Like TV or radio sets in hotel rooms, pubs, cafeterias, clubs etc. where the owner of such a unit shows copyright protected work to people in the course of day-to-day business. But there are so many situations that could possibly result in communication to the public that one has to be aware. The average person is perhaps most exposed to what is happening on the Internet. For example, a hyperlink is treated differently in different countries. In Canada and the USA hyperlink is not considered as copyright infringement at any situation, but CJEU has found just the opposite³³⁴. But also if a person posts a photo online freely available to everyone than one must understand that hyperlinking to such a work even inline hyperlinking by anyone in any context is not copyright infringement.

To better orient in the right of communication and to understand the scope of it one must look at the CJEU criteria. Firstly the ‘communication to the public’ must be interpreted broadly³³⁵. Several complementary criteria must be taken into account, which are not autonomous and are interdependent. “Consequently, they must be applied individually and in the light of their

---

³³³ Joined cases C-403/08 and C-429/08 *Football Association Premier League Ltd and Others v QC Leisure and Others* (C-403/08) and *Karen Murphy v Media Protection Services Ltd* (C-429/08) ECLI:EU:C:2011:631 p 188

³³⁴ Frosio, G, 2020, page 1

³³⁵ C-306/05, *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) versus Rafael Hoteles SA*, ECLI:EU:C:2006:764, p 36

interaction with one another, given that in different specific situations, they may be met to varying degrees”³³⁶. The concept of communication to the public includes two cumulative criteria: an “act of communication” of a work and the communication of that work to a “public”³³⁷. The first of which concludes making protected work available to the public in such a way that members of the public may access the work from a place and at a time individually chosen by them³³⁸. If CJEU has found just mentioned making available of a work sufficient then the court has also considered whether there is a necessary and deliberate intervention, without which third parties could not access the work³³⁹. That is “an act of communication online requires two aspects: an objective act of making available protected works by any technical means of communication³⁴⁰ and the indispensable intervention in full knowledge of the consequences of its action³⁴¹ to give access to the works to other users who would otherwise not be able to enjoy the works, or for whom accessing them would be more complex”.³⁴² The standard of indispensable intervention has shifted so that it started out as intervention without which people would not be able to enjoy the works and thus the intervention was indispensable, but from *Filmspeler* and *The Pirat Bay* cases the CJEU took a different standard so that without intervention accessing protected work would be more complex and that is why the intervention is indispensable. So the standard to do indispensable intervention was now lower than before. The CJEU also makes sure that the act is not merely provision of physical facilities for enabling or making a communication as this does not in itself amount to communication³⁴³. The intervention of such a technical means must be limited to maintaining or improving the quality of the reception of a pre-existing transmission and cannot be used for any other transmission.³⁴⁴ The term “public” refers to an indeterminate number of potential television viewers³⁴⁵ and in addition, implies a fairly large number of persons so that the concept of public encompasses a certain *de minimis* threshold, which excludes groups which are too small or insignificant. The public refers to persons in

---

³³⁶ EKo C-135/10 (*SCF*), p 79

³³⁷ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 16

³³⁸ EKo C-160/15, *GS Media*, p27

³³⁹ Rosati, E, Copyright and the Court of Justice of the European Union, 2019, p 97

³⁴⁰ EKo C-160/15, *GS Media*, p 34

³⁴¹ EKo C-160/15, *GS Media*, p 36

³⁴² Hanuz, B, 2020, page 320

³⁴³ Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, OJ L 167, 22.6.2001, p. 10–19, recital 27

³⁴⁴ EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 29

³⁴⁵ C-306/05, *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) versus Rafael Hoteles SA*, ECLI:EU:C:2006:764, p 37

general, that is, not restricted to specific individuals belonging to a private group and the cumulative effects of making works available to potential audiences is also important. So not only is it relevant to know how many persons have access to the same work at the same time but it is also necessary to know how many of them have access to it in succession.³⁴⁶ In regards of the Internet the CJEU has held that retransmission over the internet is aimed at all persons who have an internet connection and all of those people may access the protected works at the same time, so the number of potential recipients is not limited and implies a large number of persons.³⁴⁷ This concludes the main criteria that seems obvious even when just reading the article 3 text, but from the very first case *SGAE* the CJEU has had two additional criteria to take into account: that is “the new public” criteria and “profit making intention” (and later presumption of knowledge) criteria.³⁴⁸ The profit making intention has been rather something worth mentioning and up until *GS Media* the CJEU usually mentioned it like it is not irrelevant that communication is of a profit-making nature. Whereas the “new public” criteria cannot be found in directive or international treaties it comes from the CJEU. According to the new public criteria a communication is made to a public different from the public at which the original act of communication of the work is directed³⁴⁹. Later in case *TVCatchup* the court decided that if a transmission of a protected works is made under specific technical conditions, using a different means of transmission than the original one and each is intended for a public it is no longer necessary to examine new public requirement, because each transmission made under specific technical conditions must be authorised individually and separately by the authors.³⁵⁰ In hyperlinking cases “the new public” has been crucial criteria and court has found that hyperlink is an act of communication, but if the work has been made freely available in the Internet, than it is already aimed at all persons who have an internet connection so no new public is possible³⁵¹. The „new public“ criteria has fallen under a lot of critic firstly because it was made in the first place and secondly because the court has implied it where not necessary and so making decisions complicated and confusing. In some regard it seems the CJEU has listened to critics and tried to make adjustments to the criteria by introducing new hyperlinking specific criteria in *GS Media*

---

³⁴⁶ EKo C-135/10 (*SCF*), p 84-87

EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 34-36

³⁴⁸ Hugenholtz, P. B., 2018, p 229

³⁴⁹ C-306/05, Sociedad General de Autores y Editores de España (*SGAE*) versus Rafael Hoteles SA, ECLI:EU:C:2006:764, p 40 – 42 ; EKo C-403/08 ja C-429/08, (*FAPL*), p 197

³⁵⁰ EKo C-607/11 (*TVCatchup*), p 39

³⁵¹ EKo C-466/12, *Svensson jt*, p 26 -27

case. From *GS Media* we have the “profit making intention and presumption of knowledge” criteria. If posting of a hyperlink to a work freely available on another website is carried out by a person who does not pursue a profit it is assumed that such a person does not know and cannot reasonably know, that that work had been published on the internet without the consent of the copyright holder. If such a person knew or ought to have known that the hyperlink provides access illegal work for example owing to the fact that he was notified thereof by the copyright holders, than it is necessary to consider that the provision of that link constitutes a communication to the public. The same applies in the event that that link allows users to circumvent the restrictions taken by the site where the protected work is posted. When the posting of hyperlinks is carried out for profit, it can be expected that the person who posted such a link carries out the necessary checks to ensure that the work concerned is not illegally published on the website to which those hyperlinks lead so that the knowledge must be presumed.³⁵² But many criticize these criteria because of the lack of specific guidelines to imply it and thus national courts struggle to imply it in a harmonized way across the Union. The next big thing that happened was that in secondary liability situations court found that communication to the public had occurred. From cases *Filmsteier, The Pirate Bay, Mircom* and joined cases C-682/18 and C-683/18 the court had to consider whether intermediaries like platform administrator commit communication to the public and thus infringe copyright. Court held that not to perform a communication to the public the operator has to act as a reasonably diligent operator in its situation in order to counter credibly and effectively copyright infringements on that platform would have. If the operator knowingly participates in making illegal works available one could be communicating works to public.³⁵³ To conclude there are many aspects to consider and as we can see many situations that could possibly result in copyright infringements. The CJEU is actively changing, many would say expanding, the communication to the public right and thus it is important to keep an eye on new cases subject that keep on going to the court. The CJEU has shown to change its course if it seems that it is clear that not every situation is communication to the public, but if all the criteria are met copyright infringement is inevitable. That is why every person should know how to protect their own work and how not to infringement others copyrights.

---

³⁵² EKo C-160/15, *GS Media*, p 47-52

³⁵³ C-682/18 and C-683/18, p 102

Kasutatud kirjandus

1. Aplin, T., "Reproduction" And "Communication to the Public" Rights in EU Copyright Law: FAPL vs QC Leisure, King's Law Journal, 22:2, 2011, kätte saadav veebis: <https://doi.org/10.5235/096157611796769514> (viimati külastatud 06.03.2022)
2. Bellan, A., Compared to Svensson, GS Media is not that bad after all, 04.10.2016, Internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2016/10/compared-to-svensson-gs-media-is-not.html> (viimati külastatud 11.04.2022)
3. Bull-Berg, Carl, Has the CJEU Been Successful in Balancing and Consistently Applying the Economic Right of "Communication to the Public"? King's College London Law School Graduate Student Research Paper No. 2018/19-01, 02.09.2019, kättesaadav : <https://ssrn.com/abstract=3626991> (viimati külastatud 06.03.2022)
4. Cederlund, K., Malovic, N., CJEU revisits concept of communication to the public and temporary copies exemption, Journal of Intellectual Property Law & Practice, Volume 12, Issue 11, november 2017
5. Cole, M.D., Retransmission of broadcast signals by cable in hotels - An analysis of the EU CabSat-Directive in light of a pending CJEU case, University of Luxembourg Law Research Paper No. 2022-001, 28.02.2022, internetis kätte saadav: https://orbilu.uni.lu/bitstream/10993/50435/1/SSRN%202022%2001_MDC_CabSat%20Directive_Hotels.pdf (viimati külastatud 08.03.2022)
6. Dehareng, E., jt, "The Tangled Web of Communication to the Public." Managing Intellectual Property, 269, HeinOnline, 2017
7. Freelove, A., Smith, J., The dental surgery, the hotel bedroom and 'communication to the public', Journal of Intellectual Property Law & Practice, Volume 7, Issue 9, 2012, veebis kätte saadav <https://doi.org/10.1093/jiplp/jps100> (viimati külastatud 22.03.2022)
8. Frosio, G, It's all linked: How communication to the public affects internet architecture, Computer Law & Security Review, Volume 37, 105410, ISSN 0267-3649, 2020, internetis kätte saadav: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364920300157> (viimati külastatud 10.04.2022)
9. Hanuz, B, Direct copyright liability as regulation of hosting platforms for the copyright-infringing content uploaded by their users: Quo vadis?. Journal of Intellectual Property,

- Information Technology and Electronic Commerce Law, 1(3), 2020, lk 315- 339, internetis kättesaadav: <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/jipitec11&collection=journals&id=326&startid=&end=350> (viimati külastatud 10.04.2022)
10. Hornle, J., Is linking communicating?, Computer Law & Security Review, Volume 30, Issue 4, 2014, lk 439- 444, internetis kättesaadav: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364914000892> (viimati külastatud 10.04.2022)
11. Hugenholtz, P, Velze, S., Communication to a New Public? Three Reasons Why EU Copyright Law Can Do Without a “New Public”. IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law. 47. 10.1007/s40319-016-0512-7, 2016, internetis kätte saadav: <https://doi.org/10.1007/s40319-016-0512-7> (viimati külastatud 03.03.2022)
12. Hugenholtz, P.B. (toim), Copyright reconstructed : rethinking copyright's economic rights in a time of highly dynamic technological and economic change, Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Wolters Kluwer, 2018
13. Juraj, V, Czech court finds that linking to unlicensed content does not infringe copyright if the website is not operated for profit, Journal of Intellectual Property Law & Practice, Volume 12, Issue 5, 2017
14. Koo, J, Away We Ziggo: The Latest Chapter in the EU Communication to the Public Story. ‘Away we Ziggo: the latest chapter in the EU communication to the public story’ Journal of Intellectual Property Law & Practice 542, 2018, kätte saadav internetis: <https://ssrn.com/abstract=3589722> (viimati külastatud 30.03.2022)
15. Koo, J, The right of communication to the public in EU copyright law, Oxford, UK [etc.] : Hart Publishing, 2019
16. Kukrus, A, 2003, Intellektuaalomandi õiguskaitse probleeme infoühiskonnas, kätte saadav internetis: <http://deepzone0.ttu.ee/aa/modulese495.html?name=News&file=article&sid=336> (viimati külastatud 30.03.2022)
17. Leistner, M, Copyright Law on the Internet in Need of Reform: Hyperlinks, Online Platforms and Aggregators, JIPLP, 2017, lk 136-149, Internetis kätte saadav: <https://ssrn.com/abstract=3245950> (viimati külastatud 10.04.2022)

18. Long, J. Different Solutions for Similar Questions: Hyperlinks and the Right of Communication to the Public in China and the EU. IIC 49, 2018, lk 413, Internetis kätte saadav: <https://doi.org/10.1007/s40319-018-0693-3> (viimati külastatud 10.04.2022)
19. Ohly, A, The broad concept of “communication to the public” in recent CJEU judgments and the liability of intermediaries: primary, secondary or unitary liability?, Journal of Intellectual Property Law & Practice, Volume 13, Issue 8, 2018, lk 664–675, Kättesaadav internetis: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpy083> (viimati külastatud 09.04.2022)
20. Papadaki, E, Hyperlinking, making available and copyright infringement: lessons from European national courts, in European Journal of Law and Technology, Vol 8, No 1, 2017
21. Poort, J. jt, Global Online Piracy Study, University of Amsterdam IViR, 2018, kätte saadav: <https://www.ivir.nl/publicaties/download/Global-Online-Piracy-Study.pdf> , (viimati külastatud 06.03.2022)
22. Post-Svensson Stress Disorder #1: Does it matter whether linked content is lawful?, 2014 Kättesaadav internetis: <https://ipkitten.blogspot.com/2014/02/post-svensson-stress-disorder-1-does-it.html> (viimati külastatud 31.03.2022)
23. Quintais, JP, Untangling the hyperlinking web: In search of the online right of communication to the public. J World Intellect Prop. 2018;21:385–420, 2018, internetist kätte saadav: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jwip.12107> (viimati külastatud 09.04.2022)
24. Rizzuto, F, The European Union law concept of communication to the public and the protection of copyright in electronic transmissions, Computer and Telecommunications Law Review vol 18 issue 6, 2012
25. Rosati, E, BREAKING: CJEU in Filmspeler rules that the sale of a multimedia player is a “communication to the public”, 26.04.2017, Internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2017/04/breaking-cjeu-in-filmspeler-rules-that.html> (viimati külastatud 10.04.2022)
26. Rosati, E, CJEU rules on seeding, trolls, and interplay between copyright enforcement and data protection rules, 20.06.2021, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2021/06/cjeu-rules-on-seeding-trolls-and.html> (viimati külastatud 11.04.2022)

27. Rosati, E, CJEU rules that unauthorized re-posting of protected content may be an infringement, 07.08.2018, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2018/08/cjeu-rules-that-unauthorized-re-posting.html> (viimati külastatud 11.04.2022)
28. Rosati, E, Early thoughts on Svensson: communication/making available, 'new' public, altering the scope of exclusive rights, 13.02.2014, Internetis leitav: <https://ipkitten.blogspot.com/2014/02/early-thoughts-on-svensson.html> (viimati külastatud 12.03.2022)
29. Rosati, E, German Federal Court of Justice rules that GS Media presumption of knowledge does not apply to Google Images, 22.09.2017, Internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2017/09/german-federal-court-of-justice-rules.html> (viimati külastatud 11.04.2022)
30. Rosati, E, GS Media and Its Implications for the Construction of the Right of Communication to the Public within EU Copyright Architecture, 54(4) Common Market Law Review, 2017, leheküljed 1221-1242, Internetis kätte saadav: <https://ssrn.com/abstract=2943040> (viimati külastatud 02.04.2022)
31. Rosati, E, Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst, Common Market Law Review, Forthcoming , Faculty of Law, Stockholm University Research Paper - No. 99, 19.08.2021, internetis kättesaadav: <https://ssrn.com/abstract=3907820> (viimati külastatud 11.04.2022)
32. Rosati, E, New CJEU referral on right of communication to the public ... this time on seeding and de minimis threshold, 27.09.2019, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2019/09/new-cjeu-referral-on-right-of.html> (viimati külastatud 11.04.2022)
33. Rosati, E, That BestWater order: it's up to the rightholders to monitor online use of their works, 2014, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2014/10/that-bestwater-order-its-up-to.html> (viimati külastatud 31.03.2022)
34. Rosati, E, The CJEU decision in Soulier: what does it mean for laws other than the French one on out-of-print books?, 17.11.2016, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2016/11/the-cjeu-decision-in-soulier-what-does.html> (viimati külastatud 10.04.2022)

35. Rosati, E, The CJEU Hyperlinks Trilogy: Part III, C-279/13 C More Entertainment, 2015, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2015/03/the-cjeu-hyperlinks-trilogy-part-iii-c.html> (viimati külastatud 31.03.2022)
36. Rosati, E, The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact on the Liability of Online Platforms, European Intellectual Property Review, Forthcoming, 2017, internetis kätte saadav: <https://ssrn.com/abstract=3006591> (viimati külastatud 11.04.2022)
37. Rosati, E, Unauthorized hyperlinks to live TV broadcasts not infringements under the InfoSoc Directive, Journal of Intellectual Property Law & Practice, Vol.10, No.8, 2015
38. Rosati, E, When Does a Communication to the Public Under EU Copyright Law Need to Be to a ‘New Public’?, European Law Review, Forthcoming, 01.07. 2020, Internetis kätte saadav: <https://ssrn.com/abstract=3640493> (viimati külastatud 11.04.2022)
39. Rosati, E., CJEU rules that private copying also applies in the cloud and warns against thinking that everything is communication to the publik, 06.04.2022, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2022/04/cjeu-rules-that-private-copying-also.html> (viimati külastatud 11.04.2022)
40. Rosati, E., Copyright and the Court of Justice of the European Union, Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2019
41. Rosati, E., What can the possible implications of the CJEU Pirate Bay decision be? A new paper, 22.07.2017, internetis kätte saadav: <https://ipkitten.blogspot.com/2017/07/what-can-possible-implications-of-cjeu.html> (viimati külastatud 10.04.2022)
42. Samuelson, P, Does Copyright Law Need to Be Reformed?, 2007 kätte saadav: <https://www.semanticscholar.org/paper/Does-copyright-law-need-to-be-reformed-Samuelson/b0bfae8339b03945fa7c1ad571ee04223cf5e74c#citing-papers> (viimati külastatud 06.03.2022)
43. Schwemer, S.F., Linking: Essential functionality on the internet and never-ending story?, M. Rosenmeier et al. (ed.), Festschrift til Jørgen Blomqvist, Ex Tuto, 2021, lk 623–640
44. Szkalej, K, Looking for the edge of Article 3 InfoSoc Directive and finding it twice – in a car and in the court, 25.11.2020, internetis kätte saadav: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/11/25/looking-for-the-edge-of-article-3-infosoc-directive-and-finding-it-twice-in-a-car-and-in-the-court/> (viimati külastatud 10.04.2022)

45. Tarkiainen, R, Tipping the scale in GS Media: a proposal to restore the balance between rightholders and internet users, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 12, Issue 6, 2017, lk 502–509, internetis kätte saadav: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpx057> (viimati külastatud 10.04.2022)
46. Tsoutsanis, A, Why Copyright and Linking Can Tango, *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 2014, Vol. 9 Issue 6, 2014, internetis kätte saadav: <https://ssrn.com/abstract=2333686> (viimati külastatud 31.03.2022)
47. Vivoda, J, Czech court finds that linking to unlicensed content does not infringe copyright if the website is not operated for profit, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 12, Issue 5, 2017, lk 363–364, internetis kätte saadav: <http://doi.org/10.1093/jiplp/jpx047> (viimati külastatud 04.03.2022)
48. Wunsch-Vincent, Sacha, 2013, *The Economics of Copyright and the Internet: Moving to an Empirical Assessment Relevant in the Digital Age*, WIPO, 2013, internetis kätte saadav: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_econstat_wp_9.pdf , (viimati külastatud 04.03.2022)

Kasutatud õigusaktid

1. Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon. – RT II 1994, 16, 49.
2. Euroopa Liidu lepingu konsolideeritud versioonid. – ELT C 202, lk 1-366.
3. Euroopa Liidu põhiõiguste harta. – ELT C 83, lk 389-403.
4. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2001/29/EÜ, 22. mai 2001, autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas. – ELT L 167, lk 230-239.
5. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/115/EÜ, 12. detsembri 2006, rentimis- ja laenutamissoõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas. – ELT L 376, lk 28-35.
6. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2019/790/EÜ, 17. aprilli 2019, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ. – ELT L 130, lk 92-125.

7. Euroopa Nõukogu direktiiv 92/100/EÜ, 19. novembri 1992, rentimis- ja laenutamise õiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas. – ELT L 346, lk 120-125.
8. Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon. – RT II 1999, 27, 165.
9. WIPO autoriõiguse leping (WCT) – ELT L 89, lk 210-216.
10. WIPO esituse ja fonogrammide leping (WPPT) – ELT L 89, lk 217-225.
11. Autoriõiguse seadus – RT I, 28.12.2021, 3
12. Autoriõiguse seadus RT I, 28.12.2021, 3, tõlge Riigiteatajas: Copyright Act avaldatud 13.01.2022 <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/513012022002/consolide/current>

Kasutatud kohtupraktika

1. EKm C-348/13 BestWater International GmbH versus Michael Mebes ja Stefan Potsch ECLI:EU:C:2014:2315, (töös viidatud kui *BestWater*)
2. EKo C-192/04 Lagardère Active Broadcast versus Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) ja Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH ECLI:EU:C:2005:475
3. EKo C-117/15 Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH versus Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA) ECLI:EU:C:2016:379, (töös viidatud kui *Reha Training*)
4. EKo C-135/10 Società Consortile Fonografici (SCF) v Marco Del Corso ECLI:EU:C:2012:140, (töös viidatud kui *SCF*)
5. EKo C-138/16 Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (AKM) versus Zürs.net Betriebs GmbH ECLI:EU:C:2017:218 (töös viidatud kui *AKM*)
6. EKo C-156/98 Saksamaa Liitvabariik versus Euroopa Ühenduste Komisjon ECLI:EU:C:2000:467
7. EKo C-160/15 GS Media BV versus Sanoma Media Netherlands BV jt ECLI:EU:C:2016:644, (töös viidatud kui *GS Media*)

8. EKo C-161/17 Land Nordrhein-Westfalen versus Dirk Renckhoff ECLI:EU:C:2018:634, (töös viidatud kui *Renckhoff*)
9. EKo C-162/10 Phonographic Performance (Ireland) Limited v Ireland and Attorney General ECLI:EU:C:2012:141, (töös viidatud kui *Phonographic Performance*)
10. EKo C-263/18 Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers versus Tom Kabinet Internet BV jt ECLI:EU:C:2019:1111, (töös viidatud kui *Tom Kabinet*)
11. EKo C-265/16 VCAST Limited versus RTI SpA ECLI:EU:C:2017:913, (töös viidatud kui *VCAST*)
12. EKo C-279/13 C More Entertainment AB versus Linus Sandberg ECLI:EU:C:2015:199, (töös viidatud kui *C More*)
13. EKo C-301/15 Marc Soulier and Sara Doke v Premier ministre and Ministre de la Culture et de la Communication ECLI:EU:C:2016:878, (töös viidatud kui *C-301/15*)
14. EKo C-306/05, Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) versus Rafael Hoteles SA, ECLI:EU:C:2006:764, (töös viidatud kui *SGAE*)
15. EKo C-325/14 SBS Belgium NV versus Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) ECLI:EU:C:2015:764, (töös viidatud kui *SABAM*)
16. EKo C-341/95 Gianni Bettati versus Safety Hi-Tech Srl. ECLI:EU:C:1998:353
17. EKo C-392/19 VG Bild-Kunst versus Stiftung Preußischer Kulturbesitz ECLI:EU:C:2021:181, (töös viidatud kui *VG Bild-Kunst*)
18. EKo C-433/20 Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH versus Strato AG ECLI:EU:C:2022:217
19. EKo C-466/12 Nils Svensson jt versus Retriever Sverige AB ECLI:EU:C:2014:76 (töös viidatud kui *Svensson jt*)
20. EKo C-476/17 Pelham GmbH jt versus Ralf Hütter ja Florian Schneider-Esleben ECLI:EU:C:2019:624
21. EKo C-5/08 Infopaq International A/S versus Danske Dagblades Forening ECLI:EU:C:2009:465, (töös viidatud kui *Infopaq*)
22. EKo C-527/15 Stichting Brein versus Jack Frederik Wullems ECLI:EU:C:2017:300, (töös viidatud kui *Filmspeler*)
23. EKo C-53/05 Euroopa Ühenduste Komisjon versus Portugali Vabariik ECLI:EU:C:2006:448

24. EKo C-597/19 Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited versus Telenet BVBA ECLI:EU:C:2021:492, (töös viidatud kui *Mircom*)
25. EKo C-607/11 ITV Broadcasting Ltd jt versus TVCatchup Ltd ECLI:EU:C:2013:147, (töös viidatud kui *TVCatchup* või *ITV*)
26. EKo C-610/15 Stichting Brein v Ziggo BV and XS4All Internet BV ECLI:EU:C:2017:456, (töös viidatud kui *The Pirate Bay* või *Ziggo*)
27. EKo C-637/19 BY versus CX ECLI:EU:C:2020:863
28. EKo C-682/18 ja C-683/18 Frank Peterson versus Google LLC jt ja Elsevier Inc. versus Cyando AG ECLI:EU:C:2021:503
29. EKo C-753/18 Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) ja Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) versus Fleetmanager Sweden AB ja Nordisk Biluthyrning AB ECLI:EU:C:2020:268, (töös viidatud kui *Stim ja SAMI*)
30. EKo C-89/04 Mediakabel BV versus Commissariaat voor de Media.ECLI:EU:C:2005:348
31. EKo liidetud kohtuasjad C-403/08 ja C-429/08 Football Association Premier League Ltd and Others v QC Leisure and Others ja Karen Murphy v Media Protection Services Ltd ECLI:EU:C:2011:631, (töös viidatud kui *FAPL*)
32. HMKo, 2-17-8755, 21.06.2018
33. RKTko 2-14-56641, 29.11.2017
34. RKTko 2-16-17491, 27.11.2019
35. TlnRnKm, 2-14-56641, 21.08.2019
36. TlnRnKo 2-12-4019, 15.05.2013
37. TRnKo, 2-12-24099, 16.10.2013
38. VMKo, 2-14-10260, 06.08.2014

Kohtujuristi ettepanekud:

1. EK C-117/15 Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH versus Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA) Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2016:109
2. EK C-263/18 Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers versus Tom Kabinet Internet BV jt Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2019:697

39. EK C-293/98 Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA) versus Hostelería Asturiana SA (Hoasa) Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:1999:403 (EKo C-293/98 töös viidatud kui *EGEDA*)
3. EK C-306/05 Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) versus Rafael Hoteles SA. Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2006:479
4. EK C-392/19 VG Bild-Kunst versus Stiftung Preußischer Kulturbesitz kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2020:696
5. EK C-403/08 ja C-429/08, Football Association Premier League Ltd jt versus QC Leisure jt, ECLI:EU:C:2011:43, kohtujuristi ettepanek
6. EK C-682/18 ja C-683/18 Frank Peterson versus Google LLC jt ja Elsevier Inc. versus Cyando AG Kohtujuristi ettepanek ECLI:EU:C:2020:586

Muud allikad

1. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskiri, Seletuskirja versioon: 2.02.2014
2. International Literary and Artistic Association, ALAI Opinion on the criterion “New Public”, developed by the Court of Justice of the European Union (CJEU), put in the context of making available and communication to the public, 2014
3. International Literary and Artistic Association, ALAI Report and Opinion, on a Berne-compatible reconciliation of hyperlinking and the communication to the public right on the internet, 15.09.2015
4. Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, Guide to the Berne convention for the protection of literary and artistic works (Paris act, 1971) avaldatud GENEVA 1978
5. Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms, 2004, internetis kätte saadav: <https://tind.wipo.int/record/28722> (viimati külastatud 04.03.2022)